

Programmabegroting 2024

Inhoudsopgave

Programmabegroting 2024	1
Inhoudsopgave	2
Algemeen	4
Inleiding	5
Samenstelling College & Portefeuilleverdeling	7
Programmaplan.....	16
Overzicht programma's.....	16
1. Fysiek domein	16
2. Sociaal domein	27
3. Bedrijfsvoering	36
Paragrafen	45
Paragraaf: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	45
Paragraaf: Lokale heffingen.....	62
Paragraaf: Verbonden partijen.....	72
Paragraaf: Onderhoud kapitaalgoederen	87
Paragraaf: Bedrijfsvoering.....	93
Paragraaf: Financiering.....	96
Paragraaf: Grondbeleid.....	101
Paragraaf: Wet open overheid	105
Financiën.....	106
Samenvattend overzicht van baten en lasten.....	106
Presentatie structureel begrotingssaldo.....	107
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	109
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	110
Incidentele baten en lasten per programma	111
Bijlagen	114
Geprognosticeerde balans	114
Overzicht lasten en baten per taakveld.....	116
EMU-saldo.....	118
Uitgangspunten begroting 2024 - 2027.....	119
Verloop van reserves en voorzieningen	121

De jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	127
Subsidies	127
Investeringsprogramma 2024.....	128
Lopende Investeringsprojecten	129
Prestatie-indicatoren	1304

Algemeen

Inleiding

Algemeen

De lokale overheid is de bestuurslaag waar veel samenkomt en concreet wordt. Dichter bij de belevingswereld van de inwoner komt de overheid niet. Gemeenten spelen een cruciale rol in de verbinding met de samenleving, juist in deze periode waarin afstand en wantrouwen wordt gevoeld en het kabinet gevallen is.

Voor de gemeente Someren blijft het in 2024 dan ook wederom de uitdaging om écht in contact te zijn met de lokale samenleving. Juist als we nadenken over visies en plannen over het fysieke en sociale domein, veiligheid, lokaal bestuur en informatiesamenleving.

Het eerste jaar van de gemeentelijke bestuursperiode zit erop.

In de programmabegroting 2023-2026 en de Eerste begrotingswijziging 2023 hadden we het coalitieakkoord 'Someren een verbonden gemeente' vertaald. We hadden de speerpunten benoemd en meerjarig weggezet en geld beschikbaar gesteld om voortvarend aan de slag te kunnen met het uitvoeren van het coalitieakkoord. Zo hebben we de grote lijnen voor de komende jaren geschetst. Conform het jaar 2023 hebben we ook voor 2024 de activiteiten concreet uitgewerkt en opgenomen in het College jaarplan.

De Raad heeft op 6 juli 2023 de Kadernota 2024 vastgesteld. In de kadernota zijn de uitgangspunten opgenomen voor het opstellen van een sluitende begroting 2024. Deze uitgangspunten zijn in deze begroting opgenomen onder de Bijlagen.

Aan de opdracht voor een sluitende begroting voor de boekjaren 2024 en 2025 kunnen we voldoen, echter vanaf 2026 wacht er een grotere opgave voor de gemeenten.

Het dilemma waarvoor gemeenten nu geplaatst worden is dat voor de korte termijn (tot en met 2025) financiële middelen voldoende beschikbaar zijn, maar gelet op de lagere Algemene Uitkering vanaf 2026 is de structurele ruimte meerjarig onvoldoende.

Hierdoor zullen we moeten blijven werken aan onze wendbaarheid. We weten dat vanwege de snel veranderde omgeving en het feit dat we voortdurend geconfronteerd worden met wereldwijde gebeurtenissen, die zorgen voor grote onzekerheden, een ontwerpbegroting bij de vaststelling vaak alweer achterhaald is.

Gemeentelijke organisatie

Wij willen een organisatie zijn, die meebeweegt. Die erin slaagt om zich steeds aan te passen aan veranderingen en ontwikkelingen. Die denkt in oplossingen en mogelijkheden en niet in problemen. We pakken zaken op met onze omgeving, partners, ondernemers en inwoners. We werken samen met een open houding naar elkaar en maken gebruik van elkaars kwaliteiten. Als we deskundigheid van buiten halen, doen we dit om er als organisatie van te leren en sterker te worden (learning on the job).

We willen onze medewerkers binden en boeien. Ze zijn vakbekwaam, professioneel en betrokken. Om dit zo te houden vraagt dat om continue ontwikkelen en leren. Daar hoort ook een eigentijds arbeidsvoorwaardenpakket bij. Aantrekkelijk werkgeverschap blijft hoog in het vaandel staan.

Investeringsprogramma 2024-2027

Het investeringsprogramma behorende bij deze begroting toont de meerjarig opgenomen investeringen van het voorgaande investeringsprogramma, de investeringen die voortvloeien uit het coalitieprogramma en investeringen uit wettelijk en bestaand beleid. Daarnaast toont het investeringsprogramma nog een aantal wensen vanuit de organisatie.

Tot slot

Deze begroting 2024 legt een basis waarbij rekening is gehouden met toekomstige ontwikkelingen zoals deze nu (september 2023) bekend zijn. Mogelijke negatieve scenario's als gevolg van de lagere Algemene Uitkering vanaf 2026 zijn niet meegenomen. Dit brengt de noodzaak met zich mee om voor de lange termijn behoedzaam te begroten.

Wij bedanken iedereen voor hun inbreng bij het opstellen van deze begroting.

De begroting 2024 van de gemeente Someren zal na vaststelling als pdf-document beschikbaar zijn op onze website www.someren.nl. Tussentijdse aanpassingen gedurende het jaar worden niet in deze versie verwerkt.

Burgemeester en wethouders van Someren,

De secretaris,

De burgemeester,

J. Koppers-van der Krabben D. Blok

Samenstelling College & Portefeuilleverdeling

D. Blok

Burgemeester

Portefeuille

- Burgerzaken en algemeen bestuur
- Integriteit
- Openbare orde en Veiligheid
- Communicatie
- Externe betrekkingen en (regionale) samenwerking
- Integrale handhaving en handhavingsbeleid
- ICT en archief

A.A.H. Swinkels

Wethouder en 1e loco-burgemeester

Portefeuille

- Economische zaken
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Verenigings- en vrijwilligersbeleid
- Volkshuisvesting
- Vrijtijdseconomie

K.W.H.M. Kusters

Wethouder en 2e loco-burgemeester

Portefeuille

- Beheer gemeentelijke gebouwen
- Financiën
- Grond- en vastgoedbeleid
- Maatschappelijke zorg
- Verkeer en mobiliteit
- Volksgezondheid en sport
- Welzijn en doelgroepenbeleid

W.M. van Doorn

Wethouder en 3e loco-burgemeester

Portefeuille

- Afval
- Beheer water en riool
- Beheer buitenruimte
- Energietransitie
- Kunst en cultuur
- Natuur en milieu
- Onderwijs
- Participatiewet, werk en inkomen
- Personeel en organisatieontwikkeling

J. Koppers-van der Krabben

Gemeentesecretaris / Algemeen directeur

Taken

- Leidt de gemeentelijke organisatie
- Inspireert het management en zorgt er als goed werkgever voor dat medewerkers optimaal kunnen presteren
- Ondersteunt en adviseert het college van B&W en vertaalt politieke ambities in uitvoerbare plannen
- Schakel tussen wat het bestuur wil en de organisatie kan

Programma's

• Duurzaamheid:	coördinerend wethouder Van Doorn
• Implementatie omgevingswet:	coördinerend burgemeester Blok
• Inclusiviteit:	coördinerend wethouder Kusters
• Klimaatadaptatie:	coördinerend wethouder Swinkels

Griffier en Raad

Griffier

Invulling via waarnemerschap.

Taken

- Ondersteuning van de gemeenteraad
- Eerste adviseur aanwezig bij de vergaderingen van de raad, de commissies en het presidium
- Schakel tussen raad en college en de ambtelijke organisatie
- Bewaken democratische proces
- Aanspreekpunt voor vragen over de gemeenteraad en de raadsleden

Gemeenteraad

- Bij heel veel beslissingen in en over Someren is de gemeenteraad betrokken
- U kunt invloed uitoefenen op de raad door in te spreken tijdens de commissievergadering of raadsleden persoonlijk te benaderen. Ook kunt u gebruik maken van het inloopspreekuur, voorafgaand aan de commissievergaderingen. U kunt contact opnemen met de raad via de griffier
- De Somerense gemeenteraad bestaat uit 17 raadsleden
- Informatie over de gemeenteraad vindt u op het [overzicht raadsleden](#) op de website van de gemeente

Samenstelling gemeenteraad

De gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 hebben onderstaande zetels opgeleverd.

Partij	Aantal zetels
Gemeenschapslijst	6
CDA Someren	4
Wij zijn Someren / VVD	3
LSH	2
PvdA	1
Leefbaar Someren	1

Financiële begroting

Exploitatie

In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van het exploitatiesaldo in de jaren 2022-2027 weergegeven. Verslagleggingsjaar 2022 toont de werkelijke resultaten, 2023 de begrote resultaten na wijziging en 2024 tot en met 2027 de begrote resultaten. Tevens is de voorgeschreven uitsplitsing aangegeven van incidentele en structurele lasten. De begroting 2024-2027 laat een sluitend financieel perspectief zien voor de jaren 2024 en 2025. De jaren 2026 en 2027 tonen een negatief resultaat. De begroting 2024-2027 voldoet hiermee aan de voorwaarden van de provincie. Aan de wens van de provincie om meerjarig structureel sluitend te zijn, hebben we niet kunnen voldoen.

Resultaten begroting 2024	Rek 2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten	56.258	68.759	59.888	54.525	54.512	54.404
Baten	-58.633	-63.630	-58.151	-55.324	-51.396	-53.571
Resultaat voor bestemming	-2.375	5.129	1.737	-799	3.116	833
Onttrekkingen aan reserves	-8.685	-6.280	-2.966	-1.153	-727	-614
Toevoegingen aan reserves	7.685	928	1.229	696	564	2.126
Mutaties reserves	-1.000	-5.352	-1.737	-457	-163	1.512
Totaal resultaat	-3.375	-223	0	-1.256	2.953	2.345
Incidentele posten	-889	-475	235	17	16	-5
Totaal structureel begrotingsresultaat (- = positief)	-2.486	252	-235	-1.273	2.937	2.350

Bedragen x € 1.000

In onderstaande tabel wordt het exploitatiesaldo van de jaren 2024-2027 gesplitst per programma.

Resultaten per programma	2024	2025	2026	2027
Programma 1 Fysiek domein				
Lasten	20.721	17.649	17.494	17.574
Baten	-11.695	-8.258	-8.173	-10.199
Onttrekkingen aan reserves	-915	-617	-300	-272
Toevoegingen aan reserves	1.219	686	554	2.116
Totaal Programma 1 Fysiek domein	9.330	9.460	9.575	9.219
Programma 2 Sociaal domein				
Lasten	25.392	24.901	25.056	24.933
Baten	-4.441	-4.473	-4.473	-4.473
Onttrekkingen aan reserves	-391	-346	-272	-247
Toevoegingen aan reserves	3	3	3	3
Totaal Programma 2 Sociaal domein	20.563	20.085	20.314	20.216

Programma 3 Bedrijfsvoering				
Lasten	13.775	11.975	11.962	11.897
Baten	-42.015	-42.593	-38.750	-38.899
Onttrekkingen aan reserves	-1.660	-190	-155	-95
Toevoegingen aan reserves	7	7	7	7
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering	-29.893	-30.801	-26.936	-27.090
Totaal begrotingsresultaat (- = positief)	0	-1.256	2.953	2.345

Bedragen x € 1.000

Structureel Meerjarenperspectief

Samenvatting

Voor het incidentele resultaat 2024 wordt verwezen naar het hoofdstuk Financiën onder '[Incidentele baten en lasten per taakveld](#)'. Binnen de programma's worden per taakveld de meest verklarende verschillen tussen de begroting 2023 en begroting 2024 genoemd.

Onderstaand wordt in hoofdlijnen de ontwikkeling van het structurele begrotingsaldo gepresenteerd.

+ = nadelen op de exploitatie, - = voordelen op de exploitatie

	2024	2025	2026	2027
Resultaat kadernota 2024 structureel	-322	-2.045	1.380	1.140
Resultaat kadernota 2024 incidenteel	322	-267	-51	-161
Geprognoseerd Resultaat Kadernota	-	-2.312	1.329	979
Amendementen en begr wijzigingen				
Amendement Kadernota 2024: terugdraaien verhoging 5% OZB	218	218	218	218
Aanvullend krediet vernieuwbouw Varendonck College (Raad 7-6-2023)	-	69	69	69
Kadernota 2024 inclusief moties	218	-2.025	1.616	1.266
Belangrijkste mutaties na vaststelling kadernota 2024				
Algemene uitkering: corr. taakstelling jeugd 2025-2026/(mei)circulaire d.d. 8 juni	-	500	699	843
Bijstelling gemeentelijke bezuiniging hervormingsagenda Jeugd (taakstelling)	100	100	100	-
Gedeeltelijke inzet stelpost prijsindexatie goederen/diensten en subsidies	-475	-475	-475	-475
Personele (salaris)lasten	857	857	857	857
Inzet stelpost voor salarismaatregelen	-761	-761	-761	-761
GR Pealgemeenten zorgkosten	332	332	332	332
Storting Reserve Kapitaallasten (nav herziene nota vaste activabeleid)	519	525	531	143
Kapitaallasten (corr. herziene nota vaste activabeleid /investeringspr.)	-699	-684	-539	-519
Aframen leges bouwvergunningen (obv ervaringscijfers)	174	174	174	174
Aframen leges bestemmingsplannen voor 2024 ivm invoering omgevingswet	60	-	-	-
Hogere storting onderhoudsvrz wegen en gebouwen + dot. vrz verlofsparen	178	200	178	178
Kostenverdeling 2024: lagere dekking uit GREX en IP's	502	502	502	502

Mutatie IP incidentele kosten organisatieontwikkeling	-365	-	-	-
Dekking incidentele investeringsposten uit reserves	-618	-423	-133	-45
Bijstelling GRP (Gemeentelijk Riolerings Plan)	-105	-146	-243	-319
Overige kleine mutaties per saldo	83	67	115	169
Totaal mutaties na kadernota	-218	768	1.337	1.079
Begrotingssaldo 2024 - 2027 (- = positief)	-	-1.257	2.953	2.345

Bedragen x € 1.000

Onderstaande tabel toont de verdeling van het begrotingssaldo in structureel en incidenteel resultaat:

Begroting incidenteel 2024 - 2027 (negatief)	235	17	16	5
Begroting structureel 2024 - 2027 (- = positief)	-235	-1.274	2.937	2.340

Bedragen x € 1.000

Toelichting belangrijkste mutaties na vaststelling kadernota 2024

Algemene uitkering

De mutaties zijn gebaseerd op de meicirculaire 2023. Taakstellingen in de meicirculaire zijn zoveel als mogelijk bij de desbetreffende taakvelden verwerkt, dan wel opgenomen als stelpost.

Bijstelling gemeentelijke bezuiniging hervormingsagenda Jeugd

In de kadernota 2024 was de meerjarige taakstelling op jeugd opgenomen. Voor het boekjaar 2024 is deze bezuiniging komen te vervallen vanwege de vertraging in de totstandkoming van de hervormingsagenda. Voor de jaren 2025 en 2026 is deze met een ton af geraamd.

Gedeeltelijke inzet stelpost prijsindexatie

In de kadernota 2024 is een stelpost opgenomen van € 670.000 voor de geïndexeerde prijzen van goederen en diensten en een stelpost van € 235.000 voor subsidiebudgetten. Deze stelpost is bij de opmaak van de meerjarenbegroting gedeeltelijk ingezet om budgetten op te hogen en wordt hier afgeraamd. Er resteert een stelpost van € 350.000. Deze wordt o.a. nog ingezet voor de verhoging van subsidies binnen het sociaal domein om de prijs- en loonindexatie te compenseren.

Personele (salaris)lasten

De stijging van de salarissen heeft nagenoeg volledig betrekking op het CAO akkoord.

Inzet stelpost voor salarismaatregelen

De, in de kadernota, opgenomen stelpost voor loonontwikkeling is deels af geraamd tot een bedrag van € 300.000. Voor 2024 wordt rekening gehouden met een loonindex conform de macro economische verkenning van het CPB, deze bedraagt 2,8%.

GR Peelgemeenten zorgkosten

Aan de gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten worden twee soorten bijdragen vergoed. Enerzijds de uitvoeringskosten. Deze kosten zijn gebaseerd op de gemeentelijke bijdrage die

opgenomen is in de begroting van de GR. Daarnaast worden zorgkosten betaald. Deze zijn begroot op basis van de verstrekte prognose van de GR Peelgemeenten. De kadernota 2024 was gebaseerd op de jaarcijfers 2022. De begroting van de zorgkosten is gebaseerd op de Q2 rapportage 2023. De stijging is met name het gevolg van hogere aanwas en hogere index binnen de WMO.

Storting reserve Kapitaallasten

De nota vaste activa is herzien en naar aanleiding daarvan zijn afschrijvingstermijnen gewijzigd. Bij de kadernota 2024 was (meerjarig) nog uitgegaan van de "oude" termijnen. Het ontstane voordeel naar aanleiding van de termijnaanpassing wordt gestort in de Reserve Kapitaallasten, om de toekomstige extra kapitaallasten te compenseren.

Kapitaallasten (Wijzigingen en nieuwe kapitaallasten)

Er is sprake van een voordeel op de kapitaallasten als gevolg van aanpassingen op de afschrijvingstermijnen conform de herziene nota vaste activabeleid.

Aframen leges bouwvergunningen

De afgelopen twee jaar blijft de omvang van de werkelijke baten voor de leges voor bouwvergunningen achter bij de begroting. Het is niet de verwachting dat deze omvang in 2024 wijzigt. De begroting wordt bijgesteld op basis van deze realiteit.

Aframen leges bestemmingsplannen

Enmalig effect in 2024 als gevolg van de nieuwe Omgevingswet die met ingang van 2024 van kracht is.

Mutatie voorzieningen

Dit heeft betrekking op een stijging van de dotatie aan de voorziening Gebouwenbeheer en de voorziening Wegen. Daarnaast vindt er jaarlijkse een dotatie plaats aan de voorziening spaarverlof.

Lasten kostenverdeling

De dekking van personele en overheadkosten uit de grexen en investeringsposten is lager dan in 2023. Dit leidt tot een hogere last in de exploitatie.

Mutatie IPI organisatie-ontwikkeling

Organisatie-ontwikkeling Voor Elkaar!

In de kadernota 2024 is een krediet van € 559.000 opgenomen voor incidentele personele lasten voor de organisatie-ontwikkeling. Dit bedrag is verlaagd met € 365.000.

Dekking incidentele investeringsposten uit reserves

Conform voorgaande jaren wordt voorgesteld om een gedeelte van de investeringskredieten te dekken uit de Algemene Reserve vrij aanwendbaar.

Bijstelling GRP (Gemeentelijk Riolerings Plan)

Enkele posten uit het GRP zijn bijgesteld. Hierdoor is het bedrag aan Rioolheffingen ook aangepast.

Autorisatie en opzet begroting

Autorisatie begroting 2024

Met het vaststellen van de begroting 2024 autoriseert de gemeenteraad het college van Burgemeester en Wethouders (voortaan college) voor het realiseren van de baten en lasten per programma. Daarnaast wordt het college geautoriseerd voor het investeringsbudget per programma, inclusief bijbehorende mutaties in reserves.

Het college is daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de doelstellingen van het betreffende programma. Over deze uitvoering legt het college verantwoording af aan de raad middels de zomernota, de decemberrapportage en de jaarstukken.

De raad stelt de begroting als geheel vast.

Opzet begroting (leeswijzer)

Het programmaplan van de gemeente Someren bestaat uit drie programma's:

- 01 Fysiek domein
- 02 Sociaal domein
- 03 Bedrijfsvoering

De programma's worden conform onderstaande tabel gevuld.

Bij ieder programma worden per speerpunt de volgende onderdelen in beeld gebracht
Wat willen we bereiken?
Hieronder wordt de doelstelling opgenomen.
Wat gaan we hiervoor doen?
Hieronder worden de activiteiten voor 2024 opgenomen, inclusief de dekking (regulier of een IP).
Wanneer zijn we tevreden?
Hier staat wanneer we tevreden zijn met het resultaat.
Financiën
In deze begroting zijn de realisatiecijfers van de jaarrekening 2022 verwerkt. In de ramingen van het jaar 2023 zijn de begrotingswijzigingen tot en met de Zomernota 2023 opgenomen.

Prestatie-indicatoren

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (voortaan BBV) wordt een basisset van beleidsindicatoren in de begroting opgenomen, aan te vullen met eigen indicatoren. Hiermee wordt de raad beter in staat gesteld te sturen op de gewenste maatschappelijke effecten. Tevens wordt de vergelijkbaarheid met andere gemeenten mogelijk gemaakt. De opgenomen gegevens zijn ontleend aan landelijk beschikbare bronnen.

Gemeente Someren werkt vooralsnog alleen met de voorgeschreven set indicatoren. Presentatie geschiedt in de begroting en in de jaarstukken. De indicatoren van het gemeentelijk domein

worden tevens digitaal beschikbaar gesteld op de website www.waarstaatjegemeente.nl. Het betreft een groeimodel.

Paragrafen

Doel van de paragrafen is de raad een instrument te geven om de beleidskaders van deze diverse onderdelen vast te stellen en om de uitvoering te kunnen controleren. In dit hoofdstuk zijn de onderstaande paragrafen opgenomen:

<u>1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing</u>
In deze paragraaf geeft de gemeente aan hoe robuust de begroting is wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Hierin zijn ook de voorgeschreven kengetallen verwerkt zoals deze in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn opgenomen.
<u>2. Lokale heffingen</u>
Deze paragraaf geeft een beeld van het beleid op alle heffingen, de inkomsten daaruit en de effecten voor burgers en bedrijven.
<u>3. Verbonden partijen</u>
In deze paragraaf wordt aangegeven op welke wijze (beleidsmatig en financieel) de gemeente verbonden is met externe partijen om bepaalde beleidsdoelen te verwezenlijken.
<u>4. Onderhoud kapitaalgoederen</u>
Deze paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van het beleid en het beheer en onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen (wegen, riolering, gebouwen en dergelijke).
<u>5. Bedrijfsvoering</u>
Deze paragraaf beschrijft de stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Het college maakt met deze beschrijving inzichtelijk dat er doelmatig, doeltreffend en klantgericht wordt gewerkt aan de uitvoering van de programma's.
<u>6. Financiering</u>
Deze paragraaf geeft weer hoe de treasuryfunctie van de gemeente is ingericht.
<u>7. Grondbeleid</u>
Deze paragraaf geeft de visie aan op het grondbeleid in relatie tot de uitvoering van de programmadoelen, bijvoorbeeld op het gebied van volkshuisvesting en economische ontwikkelingen.
<u>8. Wet open overheid</u>
Deze paragraaf geeft een hoe de gemeente invulling geeft aan de Wet open overheid die per 2022 is ingegaan als opvolger van de Wet Openbaarheid Bestuur.

Programmaplan

Overzicht programma's

Programma 1 Fysiek domein

Het programma Fysiek domein bestaat uit een breed takenpakket, gericht op de planning, ontwikkeling en inrichting, het beheer en het toezicht van de fysieke leefomgeving van onze gemeente. Het omvat ruimtelijk ordening, gebiedsontwikkeling, infrastructurele werken, verkeersplanning, rioolbeheer, afvalverwerking, openbare verlichting, groenvoorzieningen, bouw- en woningtoezicht, openbare orde en veiligheid, wonen en vergunningverlening.

Betrokkenen binnen het fysieke domein zijn burgers, bedrijven, overheden en diverse maatschappelijke actoren (zoals milieuorganisaties, projectontwikkelaars en architecten).

Beleidskeuzes op dit gebied beïnvloeden de aantrekkingskracht van burgers, bedrijven en toeristen met betrekking tot wonen, leven, ondernemen en vrije tijd.

Speerpunten

Speerpunt 1.1: Economie

Portefeuillehouder: Louis Swinkels

Wat willen we bereiken?

1. We willen dat Someren goed aangehaakt blijft in de regio die een hogere economische groei kent dan het landelijk gemiddelde. Voor de economie van Someren is het zaak om Someren nader te positioneren in de Peelregio en Brainport.
2. We realiseren een sfeervol, levendig en vitaal centrum in Someren-dorp, waar we allemaal van kunnen genieten en elkaar kunnen ontmoeten.
3. We willen de toeristische potentie van Someren optimaal benutten en verder uit bouwen.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. Acties uitvoeren en opvolgen volgens uitvoeringsprogramma 'Economische visie';
2. Uitvoering geven aan het stedenbouwkundig plan CP21.
3. Acties uitvoeren en opvolgen volgens uitvoeringsprogramma 'Toeristische visie'.

Speerpunt 1.2: Wonen en bouwen

Portefeuillehouder: Louis Swinkels

Wat willen we bereiken?

We willen voldoende passende woningen realiseren voor alle doelgroepen. In overeenstemming met de "Woondeal" brengen we bestaande plannen tot uitvoer en kijken gericht naar mogelijke woningbouwlocaties voor de toekomst.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We voeren de afspraken uit over de flexibilisering van de asielketen.
2. We onderzoeken de haalbaarheid van Tiny houses en/of andere flexibele woonvormen en starten experimenten hiermee.
3. We evalueren het Ruimte-voor-Ruimte beleid.
4. We blijven inzetten op minimaal twee bouwplannen per kern, zodat de doorstroming gehandhaafd blijft.
5. Vaststellen van de Woonzorgvisie.

Speerpunt 1.3: Veiligheid en handhaving

Portefeuillehouder: Dilia Blok

Wat willen we bereiken?

Iedereen moet zich veilig voelen in zijn woon- en werkomgeving.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We continueren de aanpak van ondermijning waarbij naast de aanpak van signalen ook aandacht is voor bewustwording, ambtelijke en bestuurlijke weerbaarheid, Veilige Publieke Taak, informatiepositie, integriteit en communicatie;
2. We vergroten de verbinding tussen Zorg en Veiligheid (inclusief Jeugd en Veiligheid);

Speerpunt 1.4: Verkeer

Portefeuillehouder: Koert Kusters

Wat willen we bereiken?

Alle verkeersdeelnemers kunnen op een veilige en vlotte manier gebruik maken van de infrastructuur.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We voeren de acties uit het mobiliteitsplan uit.

Speerpunt 1.5: Duurzaamheid, natuur, milieu en energie

Portefeuillehouder: Willem van Doorn

Wat willen we bereiken?

Someren wil in 2050 energieneutraal zijn, waarbij duurzaamheid, natuur en milieu als integraal onderdeel verankerd zijn in het beleid.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We onderzoeken de mogelijkheden voor een (regionaal) publiek ontwikkelbedrijf en toetsen dit op haalbaarheid.
2. We stellen de 'Natuurvisie gemeente Someren' op en starten met de uitvoering.
3. We stimuleren de energietransitie.
4. We streven naar het realiseren van de milieustraat in samenwerking met Asten.

Speerpunt 1.6: Veilig Publieke Taak

Portefeuillehouder: Dilia Blok

Wat willen we bereiken?

Er zijn grote stappen gezet op het punt van bestuurlijke weerbaarheid in relatie tot de aanpak van ondermijning. Dit betekent helaas ook dat gemeenten steeds meer te maken krijgen met grensoverschrijdend gedrag en ondermijnende invloeden. We willen een weerbare overheid bereiken die optreedt tegen ondermijning en dit op een veilige manier kan doen.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We voeren het project Veilig Publieke Taak tranche 1 uit (medewerkers Toezicht en handhaving, burgerzaken en medewerkers direct betrokken bij de aanpak ondermijning);
2. We voeren het vervolgproject Veilige Publieke Taak/Weerbare Overheid tranche 2 uit (sociale teams, vergunningen en beleid, juridisch team/bezwaarschriftencommissie);
3. We implementeren de 'Brabantse norm weerbare overheid'. In deze norm is naast de Veilige Publieke taak ook nadrukkelijk aandacht voor bewustwording, informatiemanagement, barrières opwerken en integriteit.
4. We vergroten de bestuurlijke- en ambtelijke weerbaarheid;

Financiën

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten per taakveld opgenomen, die aan dit programma verbonden zijn. De begroting 2023 toont het cijfer van de primaire begroting inclusief de wijzigingen tot en met de zomernota.

Nr. Taakveld omschrijving	Jaarrek.	Begroting				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten	21.092	25.944	20.721	17.649	17.494	17.574
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.400	1.373	1.401	1.395	1.401	1.401
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.266	1.048	1.136	1.146	1.146	1.146
2.1 Verkeer en vervoer	2.985	3.855	3.789	4.048	4.155	4.195
3.1 Economische ontwikkeling	591	838	326	241	241	221
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	462	371				
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	12	8	17	17	17	17
3.4 Economische promotie	512	899	718	716	397	396
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.867	2.408	2.253	2.298	2.300	2.324
7.2 Riolering	1.128	1.381	1.419	1.558	1.595	1.641
7.3 Afval	1.589	1.931	1.994	2.079	2.090	2.090
7.4 Milieubeheer	1.569	2.429	1.878	1.878	1.878	1.870
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.090	2.117	639	639	639	639
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terr.)	4.639	6.259	4.079	768	768	768
8.3 Wonen en bouwen	983	1.026	1.068	866	865	864
Baten	-12.365	-13.228	-11.696	-8.257	-8.172	-10.199
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-70	-66	-66	-66	-66	-66
1.2 Openbare orde en veiligheid	-79	-3	-8	-8	-8	-8
2.1 Verkeer en vervoer	-153	-163	-168	-161	-153	-153
3.1 Economische ontwikkeling	-5					
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-839	-573	-218			
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-14	-21	-21	-21	-21	-21
3.4 Economische promotie	-216	-364	-444	-444	-444	-444
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-418	-286	-308	-308	-308	-308
7.2 Riolering	-1.807	-2.071	-2.249	-2.446	-2.493	-2.570
7.3 Afval	-2.484	-2.489	-2.560	-2.648	-2.661	-2.661
7.4 Milieubeheer	-236	-743	-368	-368	-368	-368
8.1 Ruimte en leefomgeving	-190	-400	-110	-145	-145	-145
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terr.)	-5.058	-5.223	-4.351	-817	-679	-2.630

8.3 Wonen en bouwen	-796	-826	-826	-826	-826	-826
Saldo	8.727	12.716	9.026	9.391	9.322	7.375
Onttrekking aan reserve	-4.258	-3.907	-915	-617	-300	-272
Toevoeging aan reserve	4.266	823	1.219	686	554	2.116
Saldo	9	-3.084	304	68	254	1.845
Totaal	8.736	9.633	9.330	9.460	9.575	9.219

Voor een nadere toelichting van de taakvelden verwijzen we u naar de website:

[vraagbaakiv3gemeenten](#)

Bedragen x 1.000

Taakveld	Saldo per taakveld			Verschil 2023/2024
	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.330	1.307	1.335	-29
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.188	1.046	1.128	-83
2.1 Verkeer en vervoer	2.831	3.693	3.626	66
3.1 Economische ontwikkeling	585	838	326	512
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-378	-202	-218	16
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-1	-13	-4	-9
3.4 Economische promotie	296	536	274	261
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.449	2.122	1.944	178
7.2 Riolering	-678	-690	-830	140
7.3 Afval	-895	-558	-566	8
7.4 Milieubeheer	1.333	1.686	1.510	176
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.900	1.717	529	1.188
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terr.)	-420	1.036	-272	1.308
8.3 Wonen en bouwen	187	199	241	-42
RESERVEP1 Mutaties reserves prog 01	9	-3.084	304	-3.388
Totaal	8.736	9.633	9.330	304

Verschillenverklaring begroting 2023/2024

In de verschillenanalyse worden per taakveld de afwijkingen tussen de begroting 2024 en 2023 toegelicht. Dat gebeurt alleen voor de belangrijkste mutaties, dat wil zeggen mutaties met voldoende materieel en/of politiek belang. Bij een afwijking per taakveld kleiner dan € 10.000 wordt geen verklaring gegeven.

Taakveld		Verklaring voor het verschil	Vershil	V/N
1.1	1	Hogere bijdrage gemeenschappelijke regionale brandweer	34	N
		Overige kleine verschillen	5	V
1.2	1	Hogere controle kosten handhaving	10	N
	2	Mutatie hogere doorberekening personele lasten	80	N
	3	Overige kleine verschillen	7	V
2.1	1	De kapitaallasten voor investeringen zijn in 2024 hoger	88	N
	2	Mutatie investeringsprogramma	302	V
	3	Mutatie hogere doorberekening personele lasten	89	N
	4	Hogere energielasten openbare verlichting	98	N
	5	Meer inhuur verkeersveiligheid	25	N
	6	Minder uitbesteed werk tbv Eikenprocessierups en gladheidsbestrijding	41	V
	7	Lagere storting voorziening openbare verlichting	23	V
3.1	1	Mutatie investeringsprogramma	507	V
	2	Mutatie hogere doorberekening personele lasten	8	N
	3	Bijdrage gemeenschappelijke regionale brandweer	13	V
3.2	1	Mutatie doorberekening personele lasten	94	V
	2	Bouwgrondexploitatie lasten	277	V
	3	Bouwgrondexploitatie grondverkoop	139	N
	4	Bouwgrondexploitatie activering voorraad	216	N
		Taakveld 3.2 wordt gedekt uit de Reserve Grondbedrijf		
3.3	1	Mutatie hogere doorberekening personele lasten	9	N
3.4	1	Mutatie lagere doorberekening personele lasten	56	V
	2	Mutatie investeringsprogramma	151	V
	3	Meer ontvangsten toeristenbelasting	77	V
	4	Overige kleine verschillen	23	N
5.7	1	Mutatie investeringsprogramma	321	V
	2	Mutatie hogere doorberekening personele lasten	60	N
	3	Bestekonderhoud kostendekkingsplan openbare ruimte	118	N
	4	Hogere verkoopopbrengst bomen	25	V
	5	Subsidies	10	V
7.2	1	Mutatie hogere doorberekening personele lasten	62	N
	2	Mutatie investeringsprogramma	91	V
	3	Ergielasten electriciteit rioolgemalen en drukriolen	63	N

	4	Tijdelijk personeel	60	N
	5	Lagere kapitaallasten	56	V
	6	Opbrengsten rioolheffingen	227	V
	7	Storting voorziening riolering	49	N
7.3	1	Mutatie hogere doorberekening personele lasten	29	N
	2	Bijdrage gemeenschappelijke regeling BLINK	19	N
	3	Lasten nieuw afvalbeleid	15	N
	4	Afvalstoffenheffing	71	V
7.4	1	Mutatie investeringsprogramma	229	V
	2	Accountmanagement ODZOB	41	N
	3	Overige kleine verschillen	12	N
8.1	1	Mutatie lagere doorberekening personele lasten	20	V
	2	Mutatie investeringsprogramma	1.444	V
	3	Minder legesinkomsten bestemmingsplannen	60	N
	4	Lagere bijdrage betreffende BIOfonds	80	N
	5	Subsidierегeling Provincie sanering varkenshouderijen eenmalig	150	N
	6	Overige kleine verschillen	14	V
8.2	1	Mutatie lagere doorberekening personele lasten	225	V
	2	Bouwgrondexploitatie lasten	4.026	N
	3	Bouwgrondexploitatie grondaankopen	1.549	V
	4	Bouwgrondexploitatie grondverkopen	1.154	N
	5	Bouwgrondexploitatie activering voorraad	4.714	V
		Taakveld 8.2 wordt gedekt uit de Reserve Grondbedrijf		
8.3	1	Mutatie hogere doorberekening personele lasten	53	N
	2	Mutatie investeringsprogramma	11	V
RESERVEP1	1	Algemene reserve vrij aanwendbaar	455	V
	2	Reserve grondbedrijf	1.388	N
	3	Reserve kapitaallasten	315	V
	4	Reserve egalisatie afval	245	N
	5	Reserve heractivering	27	V
	6	Reserve buitengebied in ontwikkeling	63	N
	7	Reserve kredietoverheveling	1.860	N
		Totaal programma 1	304	N

Bedragen * € 1.000

Investeringsposten

In dit overzicht is de recapitulatie opgenomen van enkele lopende investeringsprojecten vanuit het bestaande beleid voor het programma Fysiek domein. Vervolgens zijn ook de nieuwe investeringen voor 2024 e.v. in dit overzicht opgenomen.

De investeringen met een afschrijvingstermijn worden geactiveerd en via de kapitaallasten in de exploitatie opgenomen. Alle investeringen zonder afschrijvingstermijn worden volledig rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Deze eenmalige lasten worden deels uit de Algemene reserve vrij aanwendbaar gedekt.

Taak- veld	Naam investering	Afschr. term	Investering			
			2024	2025	2026	2027
Programma 1 Fysiek domein						
2.1	Rehabilitatie wegen (kostendekkingsplan 23-26)*	35	3.080	3.080	3.080	3.080
2.1	Bereikbaarheidsagenda *	35	43	43	43	43
3.1	Ontwikkelstrategie De Peel*		20	20	20	
3.1	Werkbudget toeristische beleidsnota 2030*		30	30		
3.1	Tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030*		43	43		
3.4	Ontwikkeling regionaal bedrijventerrein Brainport Oost*		150	150		
3.4	Ontwikkeling lokaal bedrijventerrein Witvrouwenbergweg II*		95	95		
3.4	Schone lucht akkoord*		8	8	8	
5.7	Vervangingsinvestering groen (kostendekkingsplan 23-26)*	35	741	741	741	741
5.7	Vervanging speeltoestellen*	15	40	30	50	
2.1	Vervanging armaturen door LED-verlichting	20	1.500			
2.1	Bijdrage aan Schaalsprong Brainport 2024	35	pm			
5.7	LEADER-aanvraag plattelandsontwikkeling		23			
8.1	Werkbudget extra personeel binnen fysiek domein		200			
Totaal programma			5.973	4.240	3.942	3.864

Bedragen x € 1.000

* Bestaande IP waarvan kredieten meerjarig reeds toegekend zijn.

Toelichting

Rehabilitatie wegen (kostendekkingsplan 23-26)

Op basis van het Kostendekkingsplan Wegen 2021 is in beeld gebracht welk bedrag jaarlijks (in theorie) nodig is voor de rehabilitatie van wegverharding. De reeds aangevraagde investeringen zijn geïndexeerd met een percentage van 11,7% (op basis van de index Grond- , Weg- en Waterbouw van het CBS) om het kwaliteitsniveau van de wegen te kunnen behouden. Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw kostendekkingsplan met bijbehorende nieuwe investeringen.

Bereikbaarheidsagenda

In MRE verband wordt gewerkt aan een bereikbaarheidsagenda als gezamenlijke strategie voor mobiliteit in de periode 2016-2030. In het kader van de bereikbaarheidsagenda wordt gewerkt aan generieke maatregelen (voor alle regiogemeenten), relatiegerichte maatregelen en maatregelen gerelateerd aan provinciale wegen.

Ontwikkelstrategie De Peel

Aanleiding voor het opstellen van deze strategie zijn het MIRT onderzoek en de schaa sprong die Brainport Eindhoven wil maken. Medio 2021 hebben de IGA gemeenten ingestemd met het plan van aanpak om tot een ontwikkelstrategie te komen, die door bureau Roots en Bureon is opgesteld. Momenteel ligt er opnieuw een opdracht vanuit de Peel om tot de uitvoering/governance van de ontwikkelstrategie te komen. Voor de periode tot en met 2026 is gezamenlijk met de Peelgemeenten een Peelprogramma manager ingehuurd voor het opstellen en uitvoeren van de ontwikkelstrategie voor de Peel.

Werkbudget en tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030

Voor de uitvoering van de toeristische visie en actieprogramma wordt voor de periode 2022 t/m 2025 uitgegaan van een werkbudget van € 120.000. Deze kosten zijn bedoeld om ondernemers- en gemeente-initiatieven die aansluiten op de toeristische visie en actieprogramma te faciliteren, zoals overleg, ondersteuning kopgroep, extra communicatie activiteiten, en mogelijk het belonen van leuke kleinschalige initiatieven. Daarnaast is er capaciteit nodig voor een zogenoemde 'aanjager' van 0,5 fte voor 4 jaren om toe te zien op en (mede) uitvoering te geven aan onze toeristische ambitie via de 7 strategielijnen uit de toeristische beleidsnota Someren 2030.

Ontwikkeling regionaal bedrijventerrein Brainport Oost

In 2020 is men in de Peel door de toenemende vraag naar bedrijvengronden gestart met een locatie inventarisatie voor de totstandkoming van een regionaal bedrijventerrein. Inmiddels ligt er een shortlist met locaties die beter bekeken wordt en is er een procesmanager aangesteld.

Ontwikkeling lokaal bedrijventerrein Witvrouwenbergweg II

Gemeente Someren heeft provinciale toestemming om 4 ha bedrijventerrein te ontwikkelen op de locatie aan de Witvrouwenbergweg. Hiervoor moet een stedenbouwkundig plan voor het gehele gebied worden gemaakt, mede gezien de belangen op meerdere gebieden (verkeer, water e.d.).

Schone lucht akkoord

We sluiten aan bij het Schone Lucht Akkoord. Voor het regionaal meetnet, onderdeel van het Schone Lucht Akkoord, is een budget nodig van € 7.500 voor de komende 5 jaar.

Vervangingsinvestering groen (kostendekkingsplan 23-26)

Het betreft hier investeringen voor het in stand houden van het openbaar groen als onderdeel van een kwalitatieve en gezonde leefomgeving.

Vervangen speeltoestellen

Doelstelling is alle speeltoestellen in de gemeente veilig te houden en voldoende speelvoorzieningen aan te kunnen bieden voor alle kinderen.

Vervanging armaturen door LED-verlichting

Het areaal van de Openbare Verlichting in Someren bestaat uit ca. 4.400 lichtpunten. Van de bestaande armaturen zijn de afgelopen perioden al 2.200 stuks vervangen door een LED-variant. Het huidige beheerplan van Someren voorziet een gefaseerde vervanging van de conventionele verlichting naar LED waarbij rekening gehouden wordt met de leeftijd van de huidige armaturen en het stroomverbruik van de lichtbronnen.

Het doel is om jaarlijks ca. 250-400 armaturen te vervangen via de opgebouwde voorziening. In 2030 zou dan het volledige areaal voorzien zijn van LEDverlichting, daarnaast voorziet de voorziening in de noodzakelijke mastvervanging en onderhoudswerkzaamheden aan de armaturen. De Europese Unie heeft besloten om de Fluorescentielampen in februari 2023 uit te faseren en de productie te stoppen. Het is daarom noodzakelijk om het beheer en verleddingsplan van de gemeente Someren aan te passen naar deze nieuwe realiteit.

De totaal geraamde investeringskosten bedragen € 1.500.000.

Bijdrage aan Schaalsprong Brainport 2024

De regio heeft in het BO-MIRT afspraken gemaakt met het Rijk over de financiering van grote mobiliteitsopgaven tot 2030. In deze schaalsprong dienen gemeenten vanuit de regio een financiële bijdrage te leveren aan grote mobiliteitsopgaven. Voor de gemeente Someren gaat het om een bijdrage van € 800.000 aan de Multimodale Knoop / Station Eindhoven Centraal. De totale geraamde kosten bedragen € 727.000.000. Omdat er nog een besluit genomen moet worden is een PM post opgenomen.

LEADER-aanvraag plattelandontwikkeling

Gemeente Laarbeek heeft namens de 10 Brabantse peelgemeenten en het waterschap een LEADER-aanvraag voorbereid voor Europese subsidie voor plattelandontwikkeling. Lokale projecten voor plattelandontwikkeling in de Brabantse Peel komen hiervoor in aanmerking. Om een subsidie aanvraag van 2 miljoen in te dienen dient 500.000 cofinanciering vanuit de regio georganiseerd te worden. De provincie stelt de helft van dit bedrag beschikbaar, de resterende 250.000 wordt door 11 partijen (gemeenten en waterschap) evenredig verdeeld.

Werkbudget extra personeel binnen fysiek domein

Gezien alle opgaves binnen het ruimtelijk domein, waaronder de woningbouwversnelling, is tijdelijk budget nodig voor inhuur van extra personeel.

Indicatoren programma Fysiek domein

Voor de prestatie-indicatoren behorende bij programma 1 verwijzen wij u naar de bijlage Prestatie-indicatoren. Deze bijlage is afkomstig van: www.waarstaatjegemeente.nl

Verbonden Partijen Fysiek domein

In onderstaande tabel worden de publiekrechtelijke en/of privaatrechtelijke verbonden partijen van dit programma getoond.

Voor een uitgebreide toelichting van de Verbonden Partijen verwijzen we u naar: [Paragraaf Verbonden Partijen](#)

Publiek verbonden partij	
Naam	Plaats
Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	Helmond
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant (VRBZO)	Eindhoven
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)	Eindhoven
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	Eindhoven
Blink	Helmond
Privaat verbonden partij	
Naam	Plaats
Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland U.A.	Heeze

Programma 2 Sociaal domein

Onder het programma Sociaal domein verstaan we alle inspanningen die onze gemeente verricht rond werk, participatie en zelfredzaamheid, zorg en jeugd. Ook aanverwante taken zoals handhaving bij leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, passend onderwijs, leerlingenvervoer, de reguliere en bijzondere bijstand, schuldhulpverlening en (jeugd)gezondheidszorg, vallen onder het programma Sociaal domein.

Speerpunten

Speerpunt 2.1 Leefbaarheid, welzijn en gezondheid

Portefeuillehouder: Koert Kusters,

Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen en het versterken van de sociale basis.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We voeren een onderzoek uit naar knelpunten bij mantelzorgers;
2. We nemen maatregelen om de volksgezondheid te bevorderen.
3. We verkennen wat de gemeente meer kan doen bij het voorkomen van vechtscheidingen
4. We onderzoeken hoe we statushouders kunnen voorbereiden op de Nederlandse maatschappij

Speerpunt 2.2 Werk en inkomen

Portefeuillehouder: Willem van Doorn

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners kunnen maximaal meedoen.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We zorgen voor adequate monitoring om zo snel mogelijk hulp te bieden bij beginnende schulden.

Speerpunt 2.3 Onderwijs

Portefeuillehouder: Willem van Doorn

Wat willen we bereiken?

We zorgen voor passend onderwijs om de kansengelijkheid van jongeren te bevorderen. We verbeteren het onderwijs door te zorgen voor goede huisvesting van onze scholen.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We voeren het Integraal Huisvestingsplan uit
2. We dragen bij aan een veilige schoolomgeving op middelbare scholen.
3. Ondersteunen initiatieven met betrekking tot een Integraal Kindcentrum

Speerpunt 2.4 Cultureel erfgoed

Portefeuillehouder: Willem van Doorn

Wat willen we bereiken?

Onze cultuurhistorie en -erfgoed is beschermd en in stand gehouden.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We zetten een cultureel erfgoednetwerk op.
2. We stellen een cultuurnota op.
3. We behouden monumentale panden en herbestemmen deze i.p.v. nieuwbouw plegen;
4. We borgen monumenten, beschermde dorps- en landschapsgezichten;

Financiën

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten per taakveld opgenomen, die aan dit programma verbonden zijn.

De begroting 2023 toont het cijfer van de primaire begroting inclusief de wijzigingen tot en met de zomernota.

		<i>Bedragen x 1.000</i>					
		Jaarrek.	Begroting				
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Nr.	Taakveld omschrijving						
	Lasten	24.664	27.146	25.392	24.901	25.056	24.933
4.2	Onderwijshuisvesting	591	633	578	578	816	820
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	986	915	923	923	923	923
5.1	Sportbeleid en Activering	504	493	539	519	519	519
5.2	Sportaccommodaties	1.249	1.315	1.456	1.490	1.457	1.453
5.3	Cult,presentatie, -productie en -partic.	263	281	294	266	259	259
5.4	Musea	74	88	82	82	81	81
5.5	Cultureel erfgoed	86	92	84	83	83	83
5.6	Media	395	430	437	414	411	411
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.434	4.726	2.599	2.575	2.607	2.585

6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		2.532	2.587	2.587	2.587	2.587
6.3	Inkomensregelingen	5.638	5.837	5.474	5.475	5.403	5.403
6.4	WSW en beschut werk	1.481	1.519	1.510	1.483	1.483	1.483
6.5	Arbeidsparticipatie	301	420	341	338	338	338
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	792	844	896	896	896	896
6.71A	Hulp bij het huishouden (Wmo)		1.581	1.803	1.803	1.803	1.803
6.71B	Begeleiding (Wmo)		744	828	828	828	828
6.71C	Dagbesteding (Wmo)		419	467	467	467	467
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	5.444	986	1.049	1.049	1.049	1.049
6.72B	Jeugdhulp behandeling	798	632	672	672	672	672
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	517	568	604	604	604	604
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-58					
6.73A	Pleegzorg		53	56	56	56	56
6.73B	Gezinsgericht		147	156	156	156	156
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig		261	305	-95	-95	-195
6.74A	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf						
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		361	384	384	384	384
6.74C	Gesloten plaatsing		146	153	153	153	153
6.81A	Beschermd wonen (Wmo)						
6.81B	Maatschappelijk- en vrouwenopvang (Wmo)		50	18	18	18	18
6.82A	Jeugdbescherming	323	142	151	151	151	151
6.82B	Jeugdreclassering	6	23	18	18	18	18
7.1	Volksgezondheid	840	908	928	928	928	928
Baten		-7.354	-7.495	-4.441	-4.473	-4.473	-4.473
4.2	Onderwijshuisvesting						
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-429	-317	-225	-225	-225	-225
5.1	Sportbeleid en Activering	-146	-26	-51	-51	-51	-51
5.2	Sportaccommodaties	-892	-725	-598	-598	-598	-598
5.3	Cult,presentatie, -productie en -partic.						
5.4	Musea	-58	-58	-58	-58	-58	-58
5.5	Cultureel erfgoed	-12	-13	-13	-13	-13	-13
5.6	Media	-18	-37	-18	-18	-18	-18
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.909	-2.773	-198	-230	-230	-230

6.3	Inkomensregelingen	-2.847	-3.197	-3.197	-3.197	-3.197	-3.197
6.4	WSW en beschut werk						
6.5	Arbeidsparticipatie	-111	-242				
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-70	-80	-81	-81	-81	-81
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	-846					
6.82B	Jeugdreclassering						
7.1	Volksgezondheid	-16	-26				
	Saldo	17.310	19.651	20.951	20.428	20.582	20.460
	Toevoeging aan reserve	768	98	3	3	3	3
	Onttrekking aan reserve	-1.379	-1.408	-391	-346	-272	-247
	Saldo	-610	-1.311	-388	-343	-269	-244
	Totaal	16.700	18.340	20.563	20.085	20.314	20.216

Voor een nadere toelichting van de taakvelden verwijzen we u naar de website:

vraagbaakiv3gemeenten

Bedragen x 1.000

Taakveld	Saldo per taakveld			Verschil 2023/2024	
	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024		
4.2	Onderwijshuisvesting	591	633	578	55
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	557	598	699	-100
5.1	Sportbeleid en Activering	357	468	488	-20
5.2	Sportaccommodaties	357	590	858	-268
5.3	Cult,presentatie, -productie en -partic.	263	280	294	-14
5.4	Musea	16	30	24	6
5.5	Cultureel erfgoed	73	79	71	8
5.6	Media	377	393	418	-26
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.525	1.953	2.402	-449
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		2.532	2.587	-55
6.3	Inkomensregelingen	2.792	2.640	2.277	363
6.4	WSW en beschut werk	1.481	1.519	1.510	9
6.5	Arbeidsparticipatie	191	177	341	-163
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	723	764	815	-51
6.71A	Hulp bij het huishouden (Wmo)		1.581	1.803	-222
6.71B	Begeleiding (Wmo)		744	828	-84
6.71C	Dagbesteding (Wmo)		419	467	-48
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	4.598	986	1.049	-63
6.72B	Jeugdhulp behandeling	798	632	672	-40
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	517	568	604	-36

6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-58			
6.73A	Pleegzorg		53	56	-3
6.73B	Gezinsgericht		147	156	-9
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig		261	305	-44
6.74A	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf				
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		361	384	-23
6.74C	Gesloten plaatsing		146	153	-7
6.81A	Beschermd wonen (Wmo)				
6.81B	Maatschappelijk- en vrouwenopvang (Wmo)		50	18	32
6.82A	Jeugdbescherming	323	142	151	-9
6.82B	Jeugdreclassering	6	23	18	5
7.1	Volksgezondheid	824	882	928	-46
RESERVEP2	Mutaties reserves prog 02	-610	-1.311	-388	-923
Totaal		16.700	18.340	20.563	-2.223

Verschillenverklaring begroting 2024/2023

In de verschillenanalyse worden per taakveld de afwijkingen tussen de begroting 2024 en 2023 toegelicht. Dat gebeurt alleen voor de belangrijkste mutaties, dat wil zeggen mutaties met voldoende materieel en/of politiek belang. Bij een afwijking per taakveld kleiner dan € 10.000 wordt geen verklaring gegeven.

Taakveld		Verklaring voor het verschil	Verskil	V/N
4.2	1	De kapitaallasten voor investeringen zijn in 2024 lager	55	V
4.3	1	Verhoging budget leerlingenvervoer door indexering prijzen cf NEA-index	50	N
	2	Verhoging budget OAB (onderwijs achterstanden beleid) als gevolg van toename doelgroepeuters	40	N
	3	Uitbreiding uren leerplichtwet (detachering Gemeente Asten)	10	N
5.1	1	Mutatie investeringsprogramma	85	V
	1	Structurele samenwerking LEEF en partners vanaf schooljaar 2023/2024	105	N
5.2	1	Stijging kosten voor gas en electra sportaccommodaties	65	N
	2	De kapitaallasten voor investeringen zijn in 2024 lager	35	V
	3	Verlaging verwachte SPUK sportinkomsten	22	N
	4	Mutaties investeringsprogramma	95	N
	5	Mutatie doorberekening personele lasten	90	N
	6	Overige kleine verschillen per saldo	31	N

5.3	1	Mutatie investeringsprogramma	14	N
5.4	1	Overige kleine verschillen per saldo	6	V
5.5	1	Overige kleine verschillen per saldo	8	V
5.6	1	Hogere subsidie bibliotheek	22	N
	2	Overige kleine verschillen	4	N
6.1	1	Hogere subsidie Onis Welzijn, indexatie en structurele uitbreiding jongerenwerk	107	N
	2	De kapitaallasten voor investeringen zijn in 2024 lager	137	V
	3	Mutatie investeringsprogramma	285	V
	4	Bekostiging opvang ontheemden Oekraïne	747	N
	5	Mutatie doorberekening personele lasten	24	N
	6	Overige kleine verschillen	7	V
6.2	1	Verhoging bijdrage uitvoeringskosten GR Peelgemeenten	126	N
	2	Mutaties investeringsprogramma	86	V
	3	Overige kleine verschillen	15	N
6.3	1	Verhoging bijdrage uitvoeringskosten Senzer	290	N
	2	Harmonisatie inkomensregelingen	57	N
	3	Mutatie investeringsprogramma	34	V
	4	In 2023 wordt een incidentele energietoeslag uitgekeerd	727	V
	5	Stijging zorgkosten Bijzondere Bijstand cf prognose GR Peelgemeenten	51	N
6.4	1	Overige kleine verschillen per saldo	9	V
6.5	1	Regionaal plan Social Return on Investment	27	N
	2	In 2023 is de ontvangst van de SPUK Wet Inburgering opgenomen, voor 2024 is het bedrag nog niet vastgesteld en nog niet opgenomen in de begroting	136	N
6.6	1	Stijging zorgkosten WMO Maatwerkvoorzieningen cf prognose GR Peelgemeenten	51	N
6.71A	1	Stijging zorgkosten WMO Hulp bij het huishouden cf prognose GR Peelgemeenten	222	N
6.71B	1	Stijging zorgkosten WMO Begeleiding cf prognose GR Peelgemeenten	84	N
6.71C	1	Stijging zorgkosten WMO Dagbesteding cf prognose GR Peelgemeenten	48	N

6.72A	1	Stijging zorgkosten Jeugd Begeleiding cf prognose GR Peelgemeenten	63	N
6.72B	1	Stijging zorgkosten Jeugd Behandeling cf prognose GR Peelgemeenten	40	N
6.72C	1	Stijging zorgkosten Jeugd Onderwijs/vervoer cf prognose GR Peelgemeenten	36	N
6.73A	1	Overige kleine verschillen per saldo	3	N
6.73B	1	Overige kleine verschillen per saldo	9	N
6.73C	1	Stijging zorgkosten Jeugd Systemaanbieders cf prognose GR Peelgemeenten	15	N
	2	Mutatie doorrekening personele lasten	29	N
6.74B	1	Stijging zorgkosten Jeugd Crisis/GGZ verblijf cf prognose GR Peelgemeenten	23	N
6.74C	1	Overige kleine verschillen per saldo	7	N
6.81B	1	Mutatie investeringsprogramma	32	V
6.82A	1	Overige kleine verschillen per saldo	9	N
6.82B	1	Overige kleine verschillen per saldo	5	V
7.1	1	Verhoging bijdrage uitvoeringskosten GGD Zuid Oost Brabant	46	N
Reserves	1	Mutatie onttrekking reserves voor investeringsprogramma, eenmalige energietoeslag 2023	923	N
		Totaal programma 2	-2.223	N

Bedragen * € 1.000

Investeringsposten

In dit overzicht is de recapitulatie opgenomen van enkele lopende investeringsprojecten vanuit het bestaande beleid voor het programma Sociaal domein. Vervolgens zijn ook de nieuwe investeringen voor 2024 e.v. in dit overzicht opgenomen.

De investeringen met een afschrijvingstermijn worden geactiveerd en via de kapitaallasten in de exploitatie opgenomen. Alle investeringen zonder afschrijvingstermijn worden volledig in de exploitatie verantwoord. Deze eenmalige lasten worden deels uit de reserve gedekt.

Taak- veld	Naam investering	Afschr. term	Investing			
			2024	2025	2026	2027
Programma 2. Sociaal domein						
5.1	Vervanging sporttoestellen		20			
5.2	Aanleg nieuw kunstgrasveld SVSH / sportpark De Plagge	30/10	600			
5.3	Actualisatie en uitbreiding cultuurnota		25			
6.1	Lokaal beleid Inclusie*		45	23	23	
6.3	DVO Heroriëntatie en schuldhulpverlening ondernemers*		54	54		
Totaal programma			744	77	23	0

Bedragen x € 1.000

* Bestaande IP waarvan kredieten meerjarig reeds toegekend zijn.

Toelichting

Vervanging sporttoestellen

Periodiek worden grote sporttoestellen, zoals klimrekken, bruggen etc. vervangen. Het reguliere exploitatiebudget voor vervanging volstaat niet, voor 2024 is een extra investering van 20.000 euro nodig.

Aanleg nieuw kunstgrasveld SVSH / sportpark De Plagge

Het gemeentelijk sportaccommodatiebeleid voorziet in de aanleg van een kunstgras voetbalveld op elk sportpark. Sportvereniging Someren-Heide (SVSH) heeft nog geen kunstgras voetbalveld en wil graag in 2024 een kunstgrasvoetbalveld aan laten leggen. De totaal geraamde investeringskosten bedragen € 600.000.

Actualisatie en uitbreiding cultuurnota

De huidige Cultuurnota dient geactualiseerd en uitgebreid te worden. Omdat intern deskundigheid en capaciteit ontbreekt wordt een externe ingezet.

Lokaal beleid Inclusie

Door uitvoering te gaan geven aan de Lokale Inclusie Agenda, draagt de gemeente Someren op een waardevolle wijze bij aan het creëren van een meer inclusieve samenleving, waarin iedereen zoveel mogelijk mee kan doen. Dit doen wij samen met de klankbordgroep inclusie. De kosten zitten met name in de inhuur van een communicatie adviseur en communicatie uitingen. Daarnaast wordt er een post uitgetrokken voor het toegankelijk maken van de publieke gebouwen en aanpassingen in de openbare ruimte.

DVO Heroriëntatie en schuldhulpverlening ondernemers

In 2021 is, als gevolg van de coronacrisis, gestart met schuldhulpverlening aan ondernemers. Senzer zorgt voor de uitvoering op basis van een DVO. Het betreft een samenwerking van de Gemeente Helmond, de Peelgemeenten en gemeente Geldrop-Mierlo. De DVO is met ingang van 1-1-2023 voor een periode van 3 jaar verlengd tot 31-12-2025.

Indicatoren programma Sociaal domein

Voor de prestatie-indicatoren behorende bij programma 2 verwijzen wij u naar de bijlage Prestatie-indicatoren. Deze bijlage is afkomstig van: www.waarstaatjegemeente.nl

Verbonden Partijen Sociaal domein

In onderstaande tabel worden de publiekrechtelijke en/of privaatrechtelijke verbonden partijen van dit programma getoond.

Voor een uitgebreide toelichting van de Verbonden Partijen verwijzen we u naar:

[Paragraaf Verbonden Partijen](#)

Publiek verbonden partij	
Naam	Plaats
Gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten	Deurne
Senzer	Helmond
GGD Brabant Zuidoost	Eindhoven

Programma 3 Bedrijfsvoering

Het programma Bedrijfsvoering bestaat uit de ondersteunende processen binnen onze gemeente. Deze processen stellen mensen en middelen beschikbaar voor het primaire proces, dat producten en diensten levert aan burgers, bedrijven en instellingen. We noemen dit ook wel de PIOFACH: personeel, informatie, organisatie, financiën, algemene zaken, communicatie en huisvesting.

Speerpunten

Speerpunt 3.1 Bestuurskracht

Portefeuillehouder: Dilia Blok

Wat willen we bereiken?

We willen een krachtige, zelfstandige gemeente blijven die in staat is om de maatschappelijke opgaven op een goede manier te vervullen.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We voeren het plan van aanpak uit. Met als drie belangrijkste aandachtspunten:
 - de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie
 - het versterken van de financiële positie
 - samenwerking in de regio, met inwoners en met maatschappelijke organisaties

Speerpunt 3.2 Personeel

Portefeuillehouder: Willem van Doorn

Wat willen we bereiken?

We willen in 2026 de beste werkgever van Nederland zijn in de categorie gemeenten onder 50.000 inwoners.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We voeren het organisatie-ontwikkelplan 2023 'Voor elkaar!' uit: hierbij is aandacht voor het geheel, van structuur tot en met cultuur;
2. We stellen een plan van aanpak op om de ambitie 'beste werkgever van Nederland' te realiseren.

Speerpunt 3.3 Optimale dienstverlening

Portefeuillehouder: Dilia Blok

Wat willen we bereiken?

Inwoners en ondernemers krijgen de juiste informatie en producten op het juiste moment.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We stellen het dienstverleningsconcept vast en voeren dit uit.

Speerpunt 3.4 Financiën

Portefeuillehouder: Koert Kusters

Wat willen we bereiken?

De gemeentefinanciën zijn meerjarig, structureel in balans.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We voeren een onderzoek uit naar Zero Based Budgeting
2. We onderzoeken de invoering van forensenbelasting

Speerpunt 3.5 Communicatie en participatie

Portefeuillehouder: Dilia Blok

Wat willen we bereiken?

Tijdig en accuraat informeren van onze inwoners en bevorderen participatiegraad.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. We verbeteren de communicatie (meer doelgroep gericht, eigentijds instrumentarium, etc.);
2. Uitvoering geven aan het burgerparticipatiebeleid.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten per taakveld opgenomen, die aan dit programma verbonden zijn. De begroting 2023 toont het cijfer van de primaire begroting inclusief de wijzigingen tot en met de zomernota.

Nr.	Taakveld omschrijving	Jaarrek. 2022	Begroting					
			2023	2024	2025	2026	2027	
			<i>Bedragen x 1.000</i>					
Lasten			12.500	15.669	13.475	11.975	11.962	11.897
0.1	Bestuur	1.728	1.325	1.374	1.374	1.374	1.374	
0.11	Resultaat van de rekening van B&L	2.108	3.589					
0.2	Burgerzaken	759	953	867	867	867	867	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3	5	5	5	5	5	
0.4	Overhead	7.676	8.059	9.262	7.909	7.894	7.833	
0.5	Treasury	93	81	35	35	35	35	
0.61	OZB-woningen	157	157	154	154	154	154	
0.62	OZB niet-woningen	62	71	70	70	70	70	
0.64	Belastingen overig	7	5	5	5	5	5	
0.8	Overige baten en lasten	12	911	1.604	1.488	1.490	1.486	
0.9	Vennootschapsbelasting	-154	513	399	68	68	68	
999	Hulpkostenplaatsen	50						
Baten			-41.024	-42.906	-42.016	-42.593	-38.748	-38.898
0.1	Bestuur	-334						
0.11	Resultaat van de rekening van B&L	-2.110	-3.375					
0.2	Burgerzaken	-237	-248	-248	-248	-248	-248	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-47	-48	-48	-48	-48	-48	
0.4	Overhead	-6	-10	-10	-10	-10	-10	
0.5	Treasury	-983	-981	-973	-964	-956	-927	
0.61	OZB-woningen	-2.989	-3.127	-3.586	-3.586	-3.586	-3.586	
0.62	OZB niet-woningen	-1.379	-1.427	-1.639	-1.639	-1.639	-1.639	
0.64	Belastingen overig	-114	-115	-115	-115	-115	-115	
0.7	Algemene uitkering & overige uitkeringen	-32.776	-33.352	-35.169	-35.870	-32.032	-32.215	
0.8	Overige baten en lasten		-223	-228	-112	-114	-110	
999	Hulpkostenplaatsen	-50						
Saldo			-28.524	-27.237	-28.240	-30.618	-26.787	-27.001

Onttrekking aan reserve	-939	-965	-1.660	-190	-155	-95
Toevoeging aan reserve	542	7	7	7	7	7
Saldo	-397	-959	-1.653	-184	-149	-89
Totaal	-28.921	-28.196	-29.893	-30.801	-26.936	-27.090

Voor een nadere toelichting van de taakvelden verwijzen we u naar de website:

[vraagbaakiv3gemeenten](#)

Bedragen x 1.000

Taakveld	Saldo per taakveld		Begroting		Vershil
	Jaarrekening	2022	2023	2024	2023/2024
0.1	Bestuur	1.394	1.325	1.374	-49
0.11	Resultaat van de rekening van B&L	-1	214		214
0.2	Burgerzaken	523	704	618	86
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-44	-43	-43	
0.4	Overhead	7.670	8.049	9.252	-1.203
0.5	Treasury	-890	-900	-938	38
0.61	OZB-woningen	-2.832	-2.971	-3.432	461
0.62	OZB niet-woningen	-1.317	-1.355	-1.569	214
0.64	Belastingen overig	-107	-110	-110	
0.7	Algemene uitkering & overige uitkeringen	-32.776	-33.352	-35.169	1.817
0.8	Overige baten en lasten	12	688	1.376	-688
0.9	Vennootschapsbelasting	-154	513	399	114
999	Hulpkostenplaatsen				
	RESERVEP3 Mutaties reserve prog 03	-397	-959	-1.653	694
	Totaal	-28.921	-28.196	-29.893	1.698

Verschillenverklaring begroting 2024/2023

In de verschillenanalyse worden per taakveld de afwijkingen tussen de begroting 2024 en 2023 toegelicht. Dat gebeurt alleen voor de belangrijkste mutaties, dat wil zeggen mutaties met voldoende materieel en/of politiek belang. Bij een afwijking per taakveld kleiner dan € 10.000 wordt geen verklaring gegeven.

Taakveld		Verklaring voor het verschil	Vershil	V/N
0.1	1	Budget voor de inrichting van een rekenkamer, verplicht met ingang van 2024	13	N
	2	Verwachte stijging in accountantskosten als gevolg van nieuwe aanbesteding	15	N
	3	Stijging personele lasten College	21	N
	4	Donatie in 2023 heeft aan Giro555 voor aardbeving Turkije en Syrië	20	V
	5	Stijging in bijdrage GR Metropool Regio Eindhoven	20	N
0.11	1	Geraamd resultaat exploitatie saldo 2023 na wijzigingen	214	V
0.2	1	In 2023 was sprake van dubbele lasten en extra lasten voor verkiezingen (PS/WS in maart en 2e Kamer in november)	55	V
	2	Wijziging in doorberekening loonkosten	31	V
0.4	1	Verhoging stelpost boventallig personeel op basis van benutting in 2023	50	N
	2	Verwachte afname in doorberekening loonkosten op projecten	256	N
	3	Verwachte stijging in kosten gas en electra van het gemeentehuis	49	N
	4	De kapitaallasten voor investeringen zijn in 2024 lager	288	V
	5	Verhoging bijdrage GR ICT NML	55	N
	6	Verhoging softwarebudget met structurele kosten MindYourPass en K2Control	18	N
	7	Het inkoopbudget voor 2023 is incidenteel hoger als gevolg van overzetten betaalde dagen van 2022 naar 2023	43	V
	8	Verwachte stijging in WOO (Wet Open Overheid), kosten zijn gebaseerd op de ontvangsten vanuit het gemeentefonds	44	N
	9	Stijging salarissen inclusief CAO akkoord 2023	315	N
	10	Verwachte onttrekking voorziening verlofsparen	27	N
	11	Mutatie investeringsprogramma	695	N
	12	Overige kleine verschillen saldo	25	N
0.5	1	In 2023 betalen we rente over kortlopende kasgeldleningen. Voor de begroting is hier nog geen zicht op.	46	V
	2	Bijstelling erfpacht canons	8	N
0.61	1	Indexatie onroerende zaakbelasting eigenaren woningen 10%	461	V
0.62	1	Indexatie onroerende zaakbelasting eigenaren niet woningen 10%	214	V
0.7	1	De algemene uitkering in 2024 is hoger	1.817	V
0.8	1	Verhoging salarissen nieuwe functies Organisatieontwikkelplan Voor Elkaar!	331	N
	2	Stelpost onvoorzien lasten; conform de Financiële verordening vanaf 2024 jaarlijks een vast bedrag van € 100.000	300	V

	3	Stelpost indexatie subsidies; in de kadernota werd een stelpost opgenomen van 235.000 en 670.000 euro voor indexaties subsidies en prijsindexatie overige goederen en diensten. In de begroting zijn diverse prijsindexaties opgenomen. De indexatie van de subsidies is grotendeels nog niet concreet verdeeld. We houden een stelpost van 350.000 euro aan.	350	N
	4	Overige kleine verschillen	7	N
0.9	1	Vennootschapsbelasting grondexploitatie, wordt gedekt uit Reserve grondbedrijf	114	V
Reserves	1	Mutatie onttrekking reserves voor investeringsprogramma	694	V
Totaal programma 3			1.698	V

Bedragen * € 1.000

Investeringsposten

In dit overzicht is de recapitulatie opgenomen van enkele lopende investeringsprojecten vanuit het bestaande beleid voor het programma Bedrijfsvoering. Vervolgens zijn ook de nieuwe investeringen voor 2024 e.v. in dit overzicht opgenomen.

De investeringen met een afschrijvingstermijn worden geactiveerd en via de kapitaallasten in de exploitatie opgenomen. Alle investeringen zonder afschrijvingstermijn worden volledig in de exploitatie verantwoord. Deze eenmalige lasten worden deels uit de reserve gedekt.

Taak- veld	Naam investering	Afschr. term	Investing			
			2024	2025	2026	2027
Programma 3 Bedrijfsvoering						
0.4	Realiseren nieuwe gemeentewerf		pm			
0.4	Aanpassing loongebouw		pm			
0.4	Samenwerking arbeidsmarktstrategie*		60	60	60	
0.4	Onderzoek Zero Base Begroten		25			
0.4	Mobiliteitsbudget organisatie-ontwikkeling		1.089			
0.4	Kosten assessments		40			
0.4	Inc. personele kosten a.g.v. het organisatieontwikkelplan		193			
0.4	Preventief Medisch Onderzoek en Werkvermogensonderzoek		25			
0.4	Project Veilig Publieke Taak		32			
Totaal programma			1.464	60	60	0

Bedragen x € 1.000

* Bestaande IP waarvan kredieten meerjarig reeds toegekend zijn.

Toelichting

Realiseren nieuwe gemeentewerf

De oude gemeentewerf (Kerkendijk) moet plaatsmaken voor nieuwbouw Groote Hoeven. Er wordt gezocht naar een nieuwe locatie, waarbij verbanden zijn met de definitieve oplossing voor de milieustraat en de samenwerking met Asten.

Aanpassing loongebouw

In een krappe arbeidsmarkt is het belangrijk medewerkers marktconform te belonen. Binnen de organisatie hebben we de indruk dat het loongebouw niet op alle fronten / functies aansluit bij de huidige arbeidsmarkt. Middels een scan in 2023 krijgen we een gestaafd beeld van het loongebouw van de gemeente Someren en weten we of we marktconform belonen en waar eventueel aanpassingen noodzakelijk zijn. Afhankelijk van de uitkomsten van de scan dienen er aanpassingen gedaan te worden in het loongebouw. Dit heeft naar verwachting financiële gevolgen in 2024, omdat de loonkosten zullen stijgen.

Samenwerking arbeidsmarktstrategie

Gezamenlijke aanpak in de regio (5 Peelgemeenten, Gemeente Helmond en GR) op het gebied van recruitment en talentontwikkeling als reactie op de huidige arbeidsmarktontwikkelingen zoals krapte, complexiteit, schaarste gekwalificeerd personeel e.d.

Onderzoek Zero Base Begroten

De financiële vooruitzichten zijn niet rooskleurig. Om mogelijke besparingen en extra inkomsten in beeld te brengen, laten we een extern bureau onderzoeken of het invoeren van Zero-based-budgeting een oplossing kan bieden.

Mobiliteitsbudget organisatie-ontwikkeling

Dit budget omvat de gevolgen uit het Sociaal Statuut op vervallen functies. Het bedrag dat is opgenomen is het maximale incidentele budget dat nodig kan zijn om de organisatie ontwikkeling door te voeren.

Kosten assessments

Een van de uitgangspunten in de nieuwe organisatie is de juiste personen op de juiste plek met de juiste competenties. Om de geschiktheid en ontwikkelbaarheid van sollicitanten op de sleutelfuncties (teammanagers, concerncontroller, strategisch managers) te onderzoeken worden assessments afgenomen.

Inc. personele kosten als gevolg van het organisatieontwikkelplan

Door natuurlijk verloop krijgen we binnen twee jaar voordeel op structurele salariskosten. De komende twee jaar zullen deze kosten nog gedekt worden uit incidentele gelden. De vrijvallende, structurele middelen zetten we in voor de nieuwe structuur.

Preventief Medisch Onderzoek en Werkvermogensonderzoek

Jaarlijks organiseert gemeente Someren de vitaliteitsweek voor haar medewerkers met succes om vitaliteit onder medewerkers te bevorderen en positieve aandacht te geven. In 2024 willen we dit ook weer vorm geven maar dan gecombineerd met een aantal (verplichte) onderdelen uit de Arbowetgeving. Op de planning P&O 2024 staat het uitvoeren van een preventief medisch onderzoek (PMO). Ook bekend als PAGO. De werkgever moet zijn werknemers volgens artikel 18 in de Arbowet periodiek een arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO) aanbieden. Doel van het onderzoek is het zoveel mogelijk voorkomen van de risico's die de arbeid voor de gezondheid en de veiligheid van de werkenden met zich meebrengt.

Project Veilig Publieke Taak

Op basis van rapport "een onderzoek naar de ambtelijke weerbaarheid in de gemeente Someren" door Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid is er een plan van aanpak opgesteld. Nog dit jaar wordt er een aanvullend onderzoek gedaan binnen andere teams in de gemeente. Om het plan verder uit te voeren en de ambtelijke en bestuurlijke weerbaarheid te vergroten, is tijdelijk capaciteit en dus budget nodig.

Indicatoren programma Bedrijfsvoering

In onderstaande tabel worden de voorgeschreven indicatoren weergegeven. De presentatie is op basis van de BBV voorschriften verplicht gelijk aan de laatst gepubliceerde gegevens op de site <https://www.waarstaatjegemeente.nl/Dashboard/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording>.

Prestatie-indicatoren		Jaarwerk 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Formatie	fte per 1.000 inwoners	6,24	6,18	6,32
2. Bezetting	fte per 1.000 inwoners	6,58	5,68	5,73
3. Apparaatskosten	kosten per inwoner	726,62	715,29	750,28
4. Externe inhuur	% van totale lasten	32,0%	19,7%	16,9%
5. Overhead	kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	10,7%	10,5%	12,9%

Verbonden Partijen Bedrijfsvoering

In onderstaande tabel worden de publiekrechtelijke en/of privaatrechtelijke verbonden partijen van dit programma getoond.

Voor een uitgebreide toelichting van de Verbonden Partijen verwijzen we u naar:

[Paragraaf Verbonden Partijen](#)

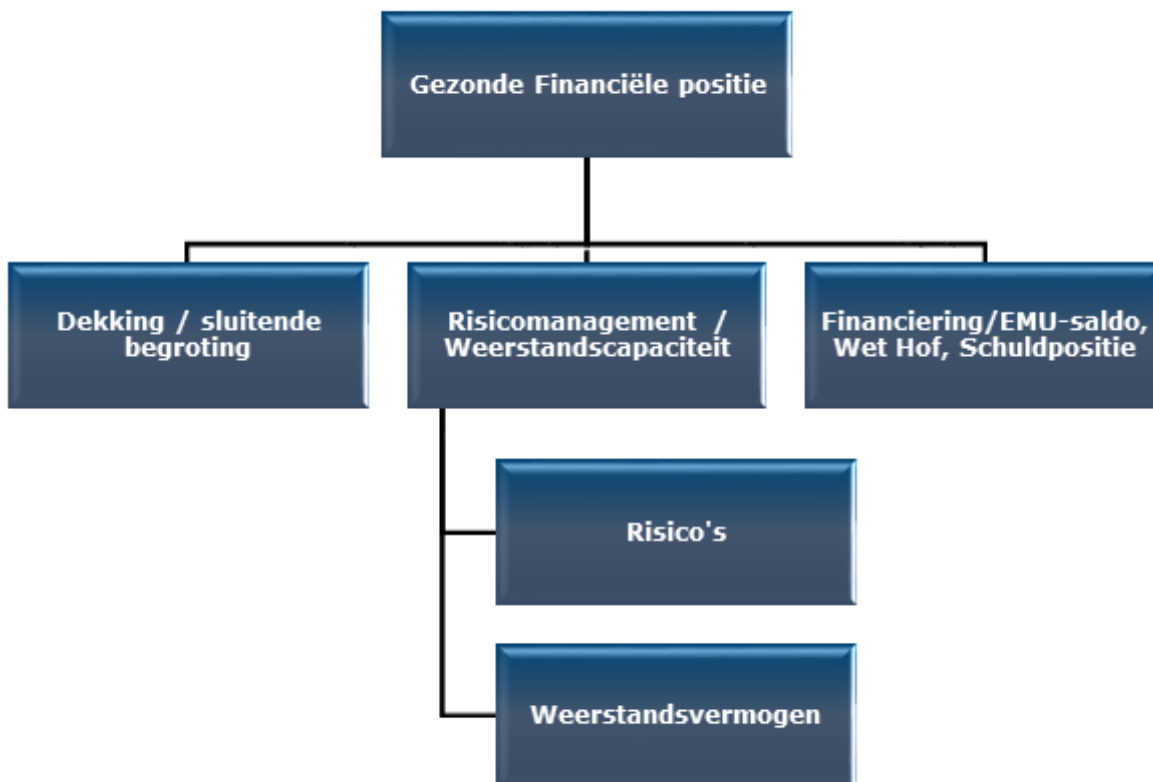
Publiek verbonden partij	
Naam	Plaats
ICT NML	Roermond
Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	Oss
Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuid-Oost Brabant (BIZOB)	Oirschot
Privaat verbonden partij	
Naam	Plaats
Brabant Water NV	Den Bosch
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag

Paragrafen

Paragraaf: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Informatie over het weerstandsvermogen is van belang om te weten of en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Deze tegenvallers kunnen incidenteel en structureel van aard zijn, maar hebben altijd invloed op de financiële positie van de gemeente. Hoe hoog het weerstandsvermogen zou moeten zijn is niet exact aan te geven. De omvang is afhankelijk van de (financiële) risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden. De definitie van een risico = kans x effect.

Om inzicht te krijgen in de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen is het noodzakelijk om risico's te benoemen en te kwantificeren (benodigde weerstandscapaciteit) en deze vervolgens af te zetten tegen de beschikbare financiële middelen (beschikbare weerstandscapaciteit).

Zichtbaar is dat risicomanagement, wat het onderwerp is van deze paragraaf, slechts 1 van de 3 pijlers is. De pijler dekking/sluitende begroting wordt nader toegelicht in het onderdeel [Beschikbare weerstandscapaciteit](#). De pijler financiering komt aan de orde in de [Paragraaf: Financiering](#).

Om een uitspraak te kunnen doen over de mate waarin de gemeente Someren financiële tegenvallers kan opvangen is inzicht nodig in:

1. De risico's: met welke (materiële) risico's hebben we te maken?
2. De buffer: hoe groot is onze "spaarpot" om deze risico's op te kunnen vangen?

Weerstandsvermogen

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer) / benodigde weerstandscapaciteit (risico's) = 34.450.000 / 6.150.000 = 5,6.

In onderstaande tabel wordt de waardering van de ratio weergegeven.

Waardering	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	Meer dan 2,0	Uitstekend
B	Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
C	Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
D	Tussen 0,8 en 1,0	Matig
E	Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
F	Minder dan 0,6	Ruim onvoldoende

Er is geen norm bekend waaraan het weerstandsvermogen moet voldoen. Bij een ratio van 1,0 is de beschikbare weerstandscapaciteit gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. Daarom is een ratio van minimaal 1,0 wenselijk. De ratio was in 2023 5,8 en komt nu uit op 5,6. Dit is volgens het overzicht uitstekend.

Voor zover risico's zich daadwerkelijk voordoen en deze structureel van aard zijn, zullen deze in exploitatie worden verwerkt. Voor zover geen aanvullende structurele dekking aanwezig is kan als uiterste middel een beroep worden gedaan op de onbenutte belastingcapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de geprognosticeerde beschikbare weerstandscapaciteit per 31-12-2024.

Weerstandsvermogen	Stand 31-12-2024
1. Algemene reserve	32.346
2. Begrotingsruimte	
3. Post onvoorzien	100
4. Stille reserves	p.m.
5. Onbenutte belastingcapaciteit	2.004
Totaal	34.450

Bedragen x € 1.000

Ad 1. Algemene reserve

De algemene reserve vrij aanwendbaar wordt ingezet voor onvoorziene investeringen. Deze reserve kan worden ingezet ter dekking van risico's.

Stand 31-12-2024	
Algemene reserve vrij aanwendbaar	8.398
Vastgelegde algemene reserve	23.948
Totaal	32.346

Bedragen x € 1.000

Ad 2. Begrotingsruimte

Als de begroting sluit met een positief	
Resultaat	0
Totaal	

Bedragen x €1.000

Ad 3. Post onvoorzien

De post onvoorzien is, op basis van de BBV, de verplichte reële structurele post ter dekking van niet voorziene uitgaven. Conform de Financiële Verordening bedraagt dit een vast bedrag van € 100.000.

	Incidenteel	Structureel
Onvoorzien	0	100
Totaal	0	100

Bedragen x € 1.000

Ad 4. Stille reserves

Stille reserves zijn niet-bedrijfsgebonden eigendommen van een gemeente met een hogere waarde in het economisch verkeer dan de boekwaarde. Stille reserves dragen bij aan de weerstandscapaciteit, omdat een deel van de eigendommen kan worden verkocht boven de boekwaarde. Hierdoor wordt winst gerealiseerd. Deze winst kan worden ingezet ter afdekking van financiële tegenvallers. Het betreft hier met name de overwaarde op het onroerend goed van de gemeente bestaande uit gebouwen en grond (inclusief ongeveer 1.400 ha bos en natuurterreinen).

Ad. 5 Onbenutte belastingcapaciteit

De gemeente kan haar belastingen verhogen om financiële tegenvallers op te vangen. Het verschil tussen de opbrengsten bij maximale tarieven en de geraamde opbrengsten is de onbenutte belastingcapaciteit. Voor de afvalstoffen en riolering hanteert de gemeente een kosten dekkend tarief en is er dus geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

Voor de OZB wordt in de berekening uitgegaan van het jaar 2024, waarin het maximale tarief van de Woz-waarde 0,1614% bedraagt. Genoemd tarief wordt ook gehanteerd voor toelating tot artikel 12-status. In het geval de artikel 12-status de gemeente valt te verwijten, blijft het altijd mogelijk om lopende het artikel 12-traject belastingvoorschriften op te leggen. In de regel tot de huidige

grens van 140% van het gemiddelde tarief, maar in uitzonderingsgevallen wordt een hogere opslag niet op voorhand uitgesloten.

Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12 is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit, immers een verhoging van het OZB-percentage zal nodig zijn om voor een aanvullende uitkering in aanmerking te komen. In onderstaande tabel is bij benadering aangegeven welke opbrengst deze verhoging genereert. In deze berekening is ervoor gekozen het verschil in percentage te vermenigvuldigen met de Woz-waarde van de woningen + de Woz-waarde van de niet-woningen. Bij een daadwerkelijke aanvraag zal een meer nauwkeurige berekening aan de orde zijn.

Onbenutte belastingcapaciteit t.o.v. "artikel-12 norm 2024"

OZB-percentage van de WOZ waarde voor toelating	
art.12	0,1614 %
Werkelijk gewogen percentage WOZ waarde gemeente	0,1091 %
Vershil	0,0523 %
Onbenutte belastingcapaciteit	€2.004.400

Bij de berekeningen is uitgegaan van de gebruikte totale WOZ waarde bij de vaststelling van de tarieven 2023. Het bedrag van € 2.004.400 geeft aan hoeveel de OZB baten nog maximaal verhoogd zouden moeten worden om te voldoen aan de artikel 12 norm.

Benodigde weerstandscapaciteit

Alvorens tot identificatie van de risico's over te gaan zullen deze eerst geïnventariseerd worden. Op basis van deze inventarisatie wordt een lijst samengesteld met onderkende risico's. Deze risico's zullen geanalyseerd en beoordeeld worden.

1.1 Analyse en beoordeling

Voor de analyse en beoordeling van de risico's is er een indeling gemaakt op basis van kansklassen en financiële gevolgen. Dit betekent dat we elk risico vertalen in geld.

In onderstaande tabel worden de kansklassen toegelicht:

Klasse	Risicopercentage
hoog	75
midden	50
laag	25
zeer gering	10

De indeling in de klassen is door de organisatie bepaald op basis van ervaring en verwachtingen. De klasse geeft aan hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. De klasse "zeer gering" is

voorbehouden aan het specifieke risico bij de gegarandeerde leningen. Hoewel hier een zeker risico gelopen wordt, is dat risico door de gelaagdheid van de waarborgen, voor de gemeente Someren uiteindelijk uiterst miniem.

1.2 Beheersing risico's / monitoring

Vooruitlopend op een inventarisatie van alle bestaande risico's zijn de belangrijkste hiervan in beeld gebracht en nader gekwantificeerd op basis van genoemde uitgangspunten. Daarnaast zijn de beheersmaatregelen voor de diverse risico's nader omschreven. Een en ander is samengevat in onderstaande tabel.

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico score	Finan -cieel effect
Economische Ontwikkelingen/ onzekerheid financiële positie gemeenten.	Het risico bestaat dat bij economische achteruitgang de inkomsten afnemen terwijl andere uitgaven toenemen. Enkele specifieke risico's (grondexploitatie en bijstandsuitgaven) zijn afzonderlijk benoemd.	Actuele informatieverstrekking via P&C-cyclus (Planning & Control), tijdig opstarten project bezuinigingen, actuele ontwikkelingen nauwlettend volgen.	midden	250
Cybercriminaliteit	De risico's in verband met cybercriminaliteit zijn groot. Voorbeelden uit het recente verleden bij andere organisaties laten zien dat de financiële impact van een cyberaanval met ransomware of andere manieren van hacken groot zijn. Losgelden, die geëist worden, bedragen vaak honderdduizenden euro's. Maar ook de bijkomende kosten van het beheersen van een dergelijke crisis en de herstelkosten zijn aanzienlijk. Een totaal schadebedrag van 1	Het implementeren van de maatregelen uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid moet leiden tot een beperking van de risico's. Toepassing van technische beschermingsmiddelen en het vergroten van het bewustzijn bij de medewerkers van de risico's zijn daarbij de belangrijkste elementen.	hoog	750

	miljoen euro is reëel. De kans dat een dergelijk risico zich daadwerkelijk voordoet op enig moment is eveneens groot.			
Kosten externe inhuur (o.a. door ziekteverzuim)	Het risico dat door extra werkzaamheden of vervanging wegens langdurige ziekte de kosten van externe inhuur niet opgevangen kunnen worden binnen de lopende begroting.	Bewaking via P&C cyclus. Onderuitputting personele kosten versus inhuur.	midden	300
Projecten	Pre contractuele fase, tijdsdruk, technische zaken, planschaderisico, kwaliteit overeenkomsten, inspraakreacties, zienswijzen, bezwaar- en beroepschriften zorgen voor opschorting c.q. herziening planontwikkeling. Juiste toepassing Wet ketenaansprakelijkheid / G-rekening, Wet inleners aansprakelijkheid.	Formaliseren en bewaken interne procedures.	midden	500
Juridisering samenleving/niet tijdig verstrekken van informatie	Burger is mondiger, claimcultuur. Met juridische procedures zijn hoge kosten gemoeid.	Formaliseren en bewaken interne procedures.	midden	500
Afhankelijkheid ICT systemen en beveiliging informatie	Tijdige beschikbaarheid juiste ICT middelen: uitval computersystemen, stroomstoring. Bijv. internet valt uit, gemeente heeft verplichtingen in ketens, verstrekken info aan landelijke voorziening,	Uitbesteding van de werkzaamheden aan ICT-NML. Formaliseren en bewaken interne procedures. Up-to-date houden integraal beveiligingsplan en optimaliseren	midden	500

	bv BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen).	uitwijkmogelijkheden. Optimaliseren technische mogelijkheden.		
Leningen u/g en garantie-verstrekingen	De gemeente staat garant voor circa 40 mln. aan leningen. Bij een eventueel faillissement van één van de partijen bestaat het risico dat de instelling het opgenomen geld niet kan terugbetalen of dat de gemeente als garantsteller het restantbedrag van de lening inclusief rente en kosten moet betalen. Veruit het grootste deel van de leningen (90%) heeft betrekking op de achtervang-positie WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) die wij als gemeente innemen. Een achtervang is een andere rol dan een directe garantstelling met een substantieel lager risicoprofiel. Voor de berekening van het risicoprofiel wordt om deze reden uitgegaan van 25% van het totale bedrag.	Interne procedures m.b.t. verstrekken van geldleningen, jaarlijkse controle op saldo geldleningen en garantieverstrekingen met de diverse partijen, Waarborgfonds Sociale Woningbouw (2 ^e achtervang).	zeer gering	1.000
Calamiteiten	Calamiteiten, rampen met een grote impact en schade op de Somerense bevolking.	Het actueel houden van het beschikbare rampenplan. Regelmatig overleg met ketenpartners (politie, brandweer), deelname aan vaccinatieprogramma's.	laag	250

Sociaal Domein als gemeentelijke taak	Voor de uitvoering van het sociaal domein zijn gemeenten verantwoordelijk. Dit zijn open einderegelingen, wat het risico in zich draagt dat er incidenteel in een jaar overschrijdingen kunnen voorkomen.	In tussentijdse rapportages inzicht geven in stand van zaken/ontwikkelingen.	midden	750
Verstrekking lening BNG Bank	Aan de BNG is een lening van 14,9 mln. verstrekt 4,72%, jaarlijks rente 0,7 mln. Bij aflossing zal compensatie moeten worden gevonden voor de dan lagere rentebaten.	Ontwikkelingen bij de BNG Bank nauwlettend volgen.	midden	350
Nieuwe financierings-systematiek 2027 algemene uitkering	De nieuwe financierings-systematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volumeontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2023 een budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. In de Meicirculaire 2023 is dit nog niet verwerkt.	Wij blijven de berichtgeving nauwlettend volgen.	midden	p.m.
Omgevingswet per 1-1-2024	De inwerkingtreding met ingang van 1 januari 2024 brengt risico's met zich mee. De burger wordt in	We proberen in nauwe samenwerking met de burgers de processen zo efficiënt mogelijk in te	midden	250

	een vroeger stadium betrokken bij de planvorming, en voor diverse bouwactiviteiten kan geen leges meer worden geheven. De verwachting is dat de toezichthoudende taken worden uitgebreid.	richten zodat de lasten zo laag mogelijk blijven		
Crisis in de wereld	Door wereldwijde gebeurtenissen neemt de instabiliteit toe en de leefbaarheid voor de inwoners kan nadelig beïnvloed worden.	Het treffen van de dan noodzakelijke maatregelen voor het welzijn van de inwoners.	hoog	750
Totaal				6.150

Bedragen x € 1.000

Kengetallen

Inleiding

Het beoordelen van de financiële positie van gemeenten is voor veel raadsleden en bestuurders een lastige aangelegenheid. Veel gemeenten willen zich onderling vergelijken, maar dat was tot op heden niet mogelijk door het ontbreken van standaard definities/kengetallen. Gezien het steeds toenemende belang van toekomstbestendigheid van gemeenten, een grotere druk op de doelmatigheid en een steeds verder complexer wordende omgeving (ontwikkeling van financiële producten, meer verbonden partijen, meer taken zoals bijvoorbeeld in het sociaal domein) is het belang van financieel inzicht in de financiële positie toegenomen.

Om dit inzicht te bevorderen is het in het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht om meer kengetallen op te nemen in de jaar- en begrotingsstukken. Een aantal hiervan worden met name genoemd. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van financieel toezicht door de provincie. De invoering van de set kengetallen is voornamelijk bedoeld om raads- en bestuursleden meer inzicht te geven in de financiële positie en om vergelijkingen mogelijk te maken. De volgende kengetallen zijn voortaan verplicht voorgeschreven:

- 1a. netto schuldquote
- 1b. netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen
2. solvabiliteitsratio
3. grondexploitatie
4. structurele exploitatieruimte
5. belastingcapaciteit

De kengetallen zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording geven nadere informatie over de financiële positie van de gemeente. De kengetallen geven het volgende beeld.

	Jaarstukken	Begroting	Begroting	Waardering
	2022	2023	2024	2024
1a. Netto schuldquote	-31%	13%	15%	voldoende
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	7%	21%	30%	voldoende
2. Solvabiliteitsratio	71%	61%	54%	voldoende
3. Grondexploitatie	-7%	-8%	-1%	voldoende
4. Structurele exploitatieruimte	4,24%	0,7%	1%	voldoende
5. Belastingcapaciteit	90%	90%	90%	voldoende

Ad 1a. netto schuldquote

Inkomsten bepalen hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Dit is goed te vergelijken met het afsluiten van een hypotheek. Hoeveel geld u kunt lenen, is afhankelijk van uw loon. Dat principe geldt ook voor gemeenten. De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. Om hiervan een grove indicatie te krijgen wordt de netto schuldquote berekend.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De berekening van deze netto schuldquote gaat als volgt: trek de geldelijke bezittingen af van de schulden, de uitkomst is de netto schuld. Deel deze netto schuld vervolgens door de inkomsten. De uitkomst daarvan wordt uitgedrukt in procenten.

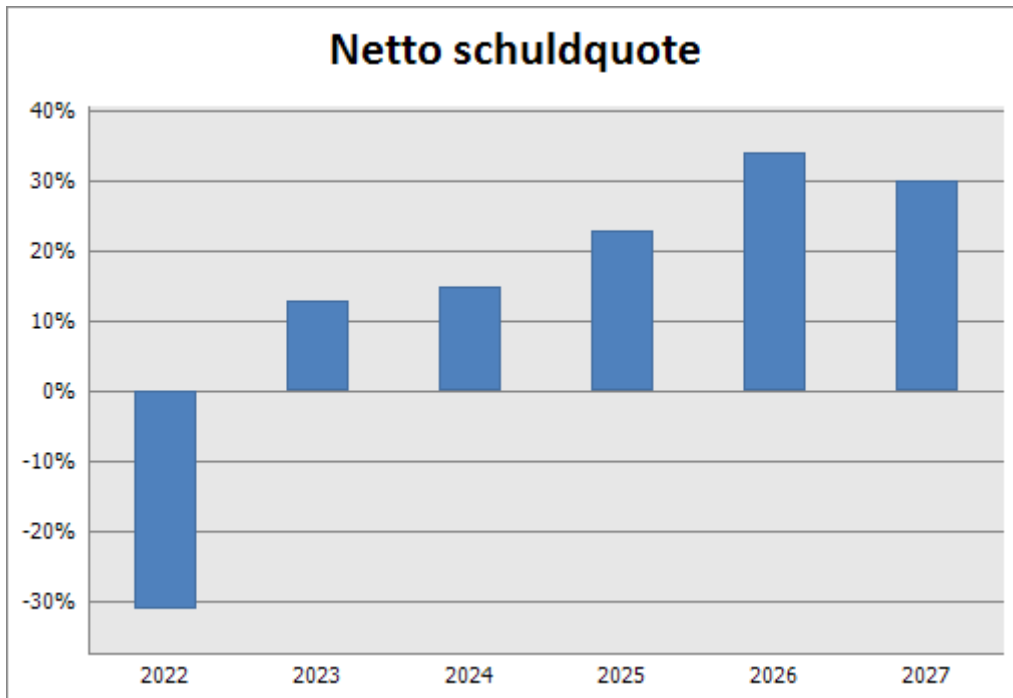
$$\text{Netto schuldquote}^* = \text{Netto schuld} / \text{Totale inkomsten (voor bestemming reserves)}$$

**Netto schuld als aandeel van de exploitatie*

Een netto schuldquote tot 100% wordt beoordeeld als goed, tussen de 100% en 130% staan de signalen op oranje en boven de 130% is bijsturing gewenst.

Voldoende	Tot 100%
Matig	Tussen 100% en 130%
Onvoldoende	Hoger dan 130%

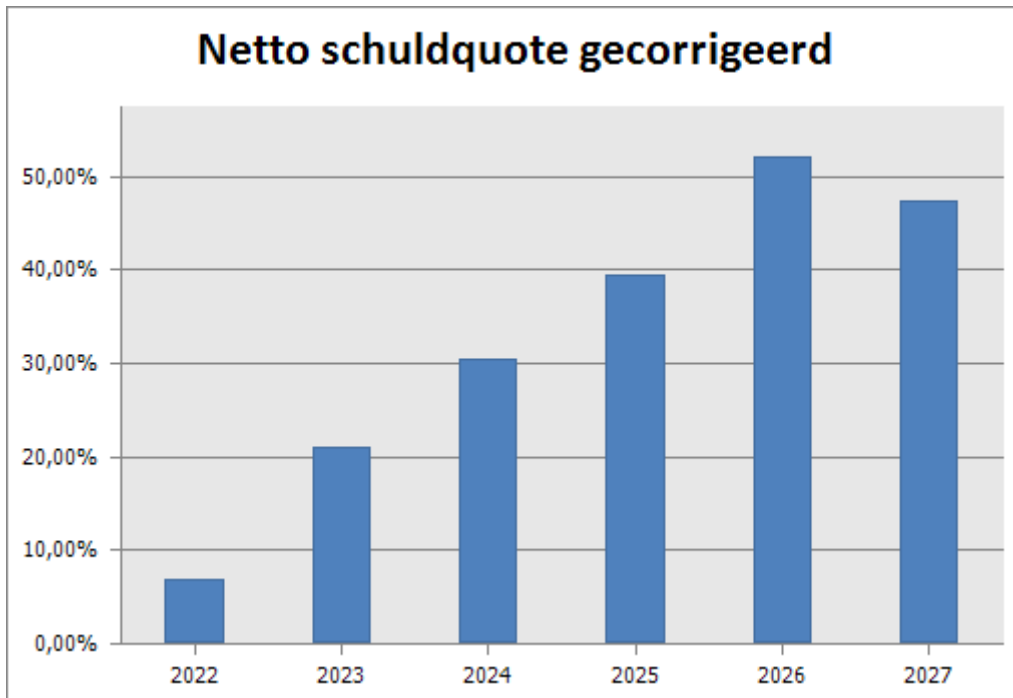
De netto schuldquote voor 2024 komt uit op 15 procent.

Ad 1b. netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de *netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden* wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. Hoe lager deze percentages, hoe beter. In onderstaande grafieken zijn beide kengetallen grafisch weergegeven.

De netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen komt voor 2024 uit op 30 procent.

Ad 2. Solvabiliteitsratio

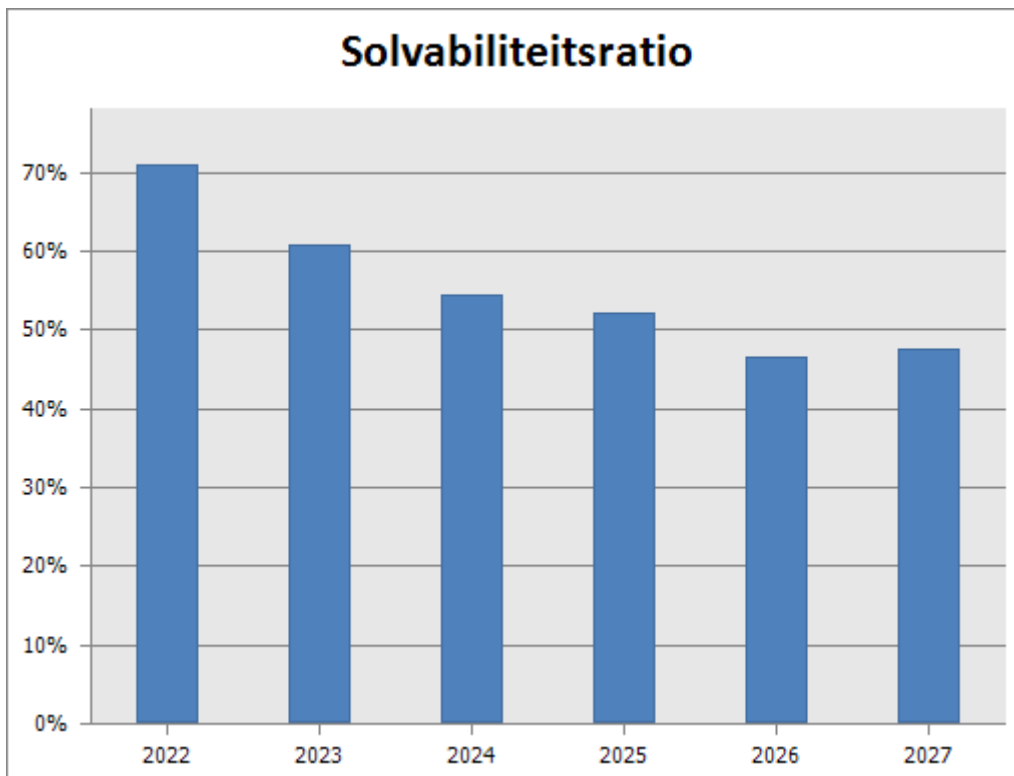
De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen (bezittingen) in het totaal vermogen (bezittingen en schulden). Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente en hoe hoger de weerbaarheid. De solvabiliteitsratio kan als volgt worden berekend.

$$\text{Solvabiliteit} = \frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totaal vermogen}}$$

De volgende normen worden gehanteerd.

Voldoende	>50%
Matig	Tussen 30% 50%
Onvoldoende	<30%

Vanaf 2022 is sprake van een dalende tendens. Dit komt doordat reserves worden ingezet voor investeringen c.q. bijdragen aan exploitaties. In onderstaande grafiek is het Solvabiliteitsratio zichtbaar. De solvabiliteitsratio voor 2024 bedraagt 54 procent.

Ad 3. Grondexploitatie

Om te kunnen beoordelen in hoeverre de gemeente in staat is om de in grond geïnvesteerde middelen terug te kunnen verdienen wordt gebruikt gemaakt van het volgende kengetal.

Boekwaarde in- en nog niet in exploitatie zijnde gronden / Totaal geraamde baten	
Voldoende	< 20 %
Matig	Tussen 20 en 35%
Onvoldoende	> 35 %

Vanaf 2021 is sprake van een afnemend percentage. Dit houdt in dat risico's ten aanzien van de grondexploitatie de komende jaren verder afnemen. Oorzaak hiervan is enerzijds dat er een beperkt aantal nieuwe grondexploitaties zijn voorzien en anderzijds dat de lopende grondexploitaties steeds verder worden afgebouwd waardoor risico's afnemen.

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is

aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd, dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.

IFLO-norm

Om meer inzicht te krijgen in de risico's van de grondexploitatie wordt in onze gemeente de financiële situatie jaarlijks getoetst aan de IFLO-norm. IFLO is de afkorting van Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden. De IFLO-norm relateert de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit aan de boekwaarden van de gronden die in exploitatie zijn genomen.

De IFLO-norm is gebaseerd op het totaalbedrag van de volgende twee componenten:

- 10% van de boekwaarde van de gronden in exploitatie;
- 10% van de nog te maken kosten van de gronden in exploitatie.

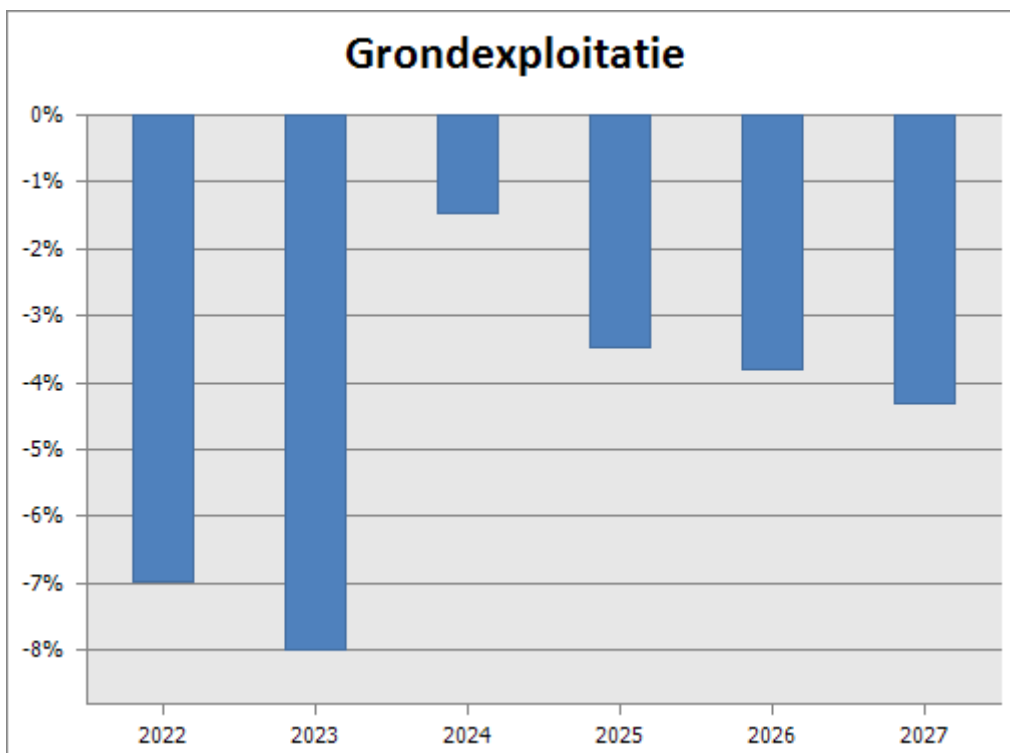
Bij het toepassen van de IFLO-norm wordt per plan aangegeven wat het risico is bij de meest negatieve optie van scenario-ontwikkeling. Hierbij is als worst case scenario vijf jaar uitstel van grondverkoop gehanteerd.

Voor de berekening van de noodzakelijke omvang van de reserve wordt per plan uitgegaan van het hoogste berekende geldelijke risico. De minimale omvang van de algemene reserve grondbedrijf is gelijk aan de som van de hoogste risico's per plan. Ultimo 2024 bedraagt dient de Reserve grondbedrijf minimaal € 2 miljoen te zijn. De verwachte stand van de Reserve grondbedrijf is € 7 miljoen en voldoet daarmee ruim aan de norm zoals deze in de grondnota is vastgesteld.

Kengetal Grondexploitatie

Voor de berekening wordt de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie gedeeld door de totale baten van de gemeente, exclusief de mutaties reserves.

Als norm wordt een percentage lager dan 20 als voldoende beschouwd. Dus hoe lager de uitkomst, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid. Voor 2024 is dat -1% en daarna is sprake van een lichte daling. In 2025 -3%, 2026 -4% en 2027 -4,%. Het percentage blijft voldoende. Dit impliceert een lichte afname van de kwetsbaarheid van de grondexploitatie.

Ad 4. Structurele exploitatieruimte

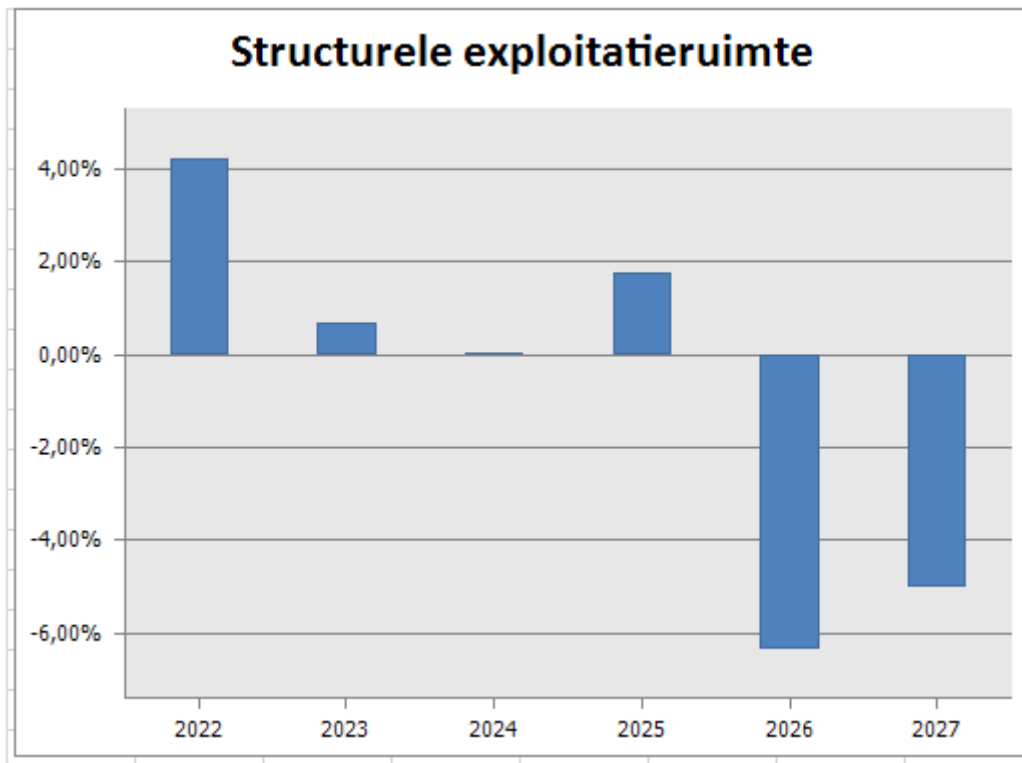
Het kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Er wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten. Het hierdoor ontstane saldo wordt vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Het kengetal wordt berekend met behulp van de volgende formule.

$$\text{Structurele exploitatieruimte} / \text{Totale baten voor bestemming}$$

Hierbij worden de volgende normen worden gehanteerd.

Voldoende	>0,6%
Matig	Tussen 0% en 0,6%
Onvoldoende	<0%

In 2023 en 2024 is er sprake van een voldoende/ruime structurele ruimte. Vanaf 2026 wijzigt deze in een onvoldoende structurele ruimte als gevolg van het begrotingstekort.

Ad 5. Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft een indicatie van de onbenutte belastingcapaciteit. De OZB is voor gemeenten de belangrijkste bron van inkomsten. De onbenutte belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen en/of er ruimte is voor nieuw beleid. Op voorstel van het advies van de Commissie vernieuwing BBV (Besluit begroting en verantwoording) is ervoor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven OZB. In de eerste plaats is voor een landelijk gemiddelde gekozen omdat over het algemeen geen maximum is gesteld aan belastingentarieven, zoals bij de OZB. Daarnaast geeft een gemiddeld tarief meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie dan wanneer het gerelateerd wordt aan het tarief om in aanmerking te komen voor de artikel 12 status. Ook is er vanuit de praktijk behoefte bij gemeenten en andere belanghebbenden om inzicht te hebben in de lokale tarieven van omliggende gemeenten. De hoogte van belastingtarieven komen dus niet in een vacuüm tot stand; er wordt daarbij rekenschap gegeven hoe de eigen lastendruk zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. De mate waarbij een tegenvaller kan worden bijgestuurd, wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd. Wanneer een gemeente te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een bepaald jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage. In 2020 en 2021 komen we uit op 95% respectievelijk 87%. Dit betekent dat we onder het landelijk gemiddelde van 100% zitten. In 2022

en 2023 zitten we met een percentage van 90% ook onder dit gemiddelde. De verwachting is dat dit in 2024 ook uitkomt op 90 procent.

Zoals eerder aangegeven in deze paragraaf bedraagt de onbenutte belastingruimte, gerekend met de artikel 12-norm € 2.404.000.

Beoordelen samenhang kengetallen

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen blijkt dat een afzonderlijk kengetal op zich weinig zegt over de financiële positie. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie. Afhankelijk van wat er aan eigen vermogen en baten tegenover de schuld staat, zal aflossing veel of juist weinig problemen opleveren. Zo hoeft een tegenvallende ontwikkeling geen negatieve invloed te hebben in de situatie dat de vrije structurele exploitatieruimte groot is of als men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven over de financiële positie.

De gemeente Someren beschikt nog steeds over een solide reservepositie en ondervindt geen problemen om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het structureel begrotingsevenwicht op korte termijn is voldoende, maar op langere termijn op dit moment niet.

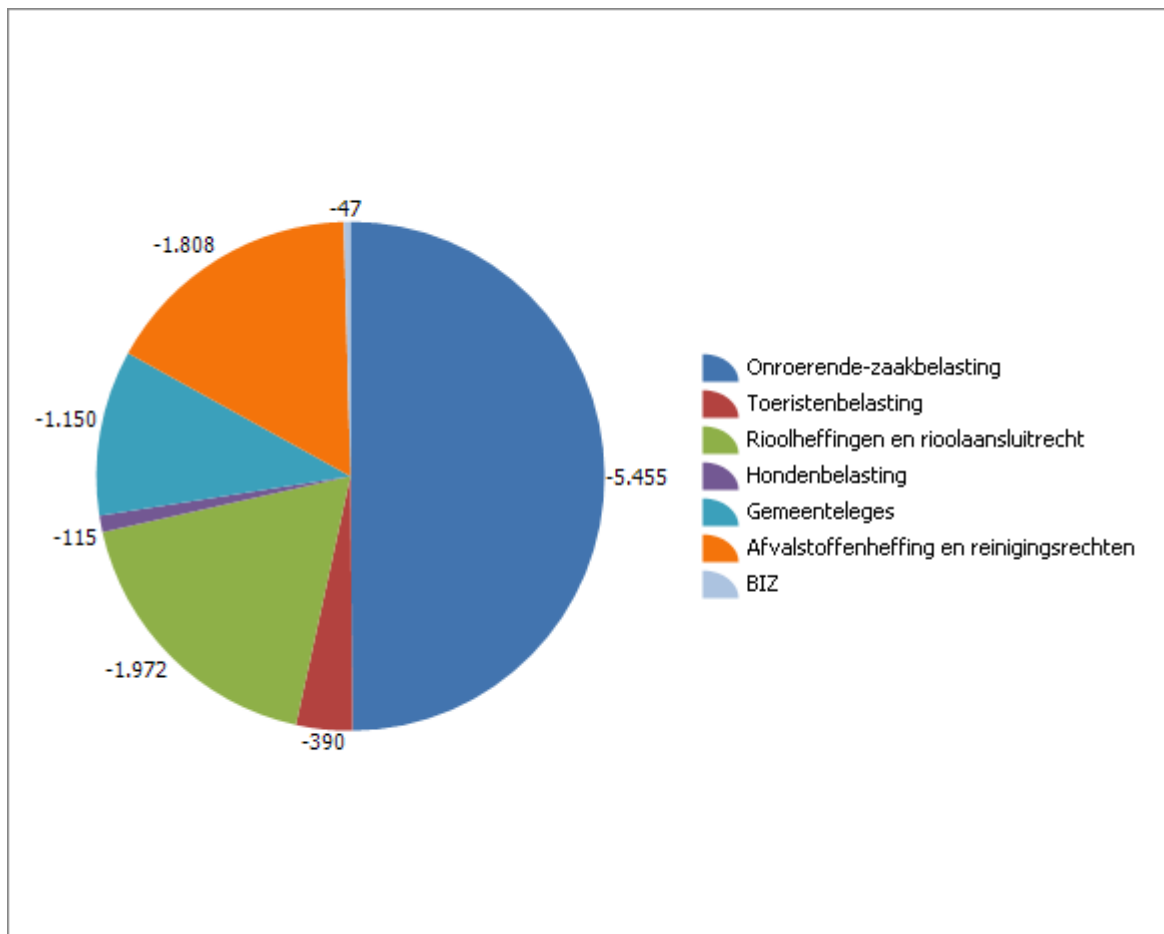
Er zijn zorgen over de ontwikkeling vanaf 2026 omdat het Rijk nog niet duidelijk heeft gemaakt wat de te verwachten Algemene uitkering voor de gemeente is.

Paragraaf: Lokale heffingen

Deze paragraaf geeft een beschrijving van de lokale heffingen en belastingen, het kwijtscheldingsbeleid, een overzicht van de tarieven en opbrengsten en de hoogte van de lokale lastendruk. Tevens wordt ingegaan op de ontwikkelingen in de lokale heffingen in 2024.

Onderstaand is een overzicht van de opbrengsten weergegeven.

Overzicht opbrengsten	2024
Onroerende-zaakbelasting	-5.455
Toeristenbelasting	-390
Rioolheffingen en rioolaansluitrecht	-1.972
Hondenbelasting	-115
Gemeenteleges	-1.150
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	-1.808
BIZ	-47
Totaal	-10.937

Onroerende-zaakbelasting (OZB)

Eigenaren van woningen en niet-woningen en gebruikers van niet-woningen betalen belasting op basis van de WOZ waarde van de onroerende zaak waar zij eigenaar van zijn of die zij gebruiken. Voor de belastingaanslagen in 2024 is de WOZ waarde per 1 januari 2023 bepalend.

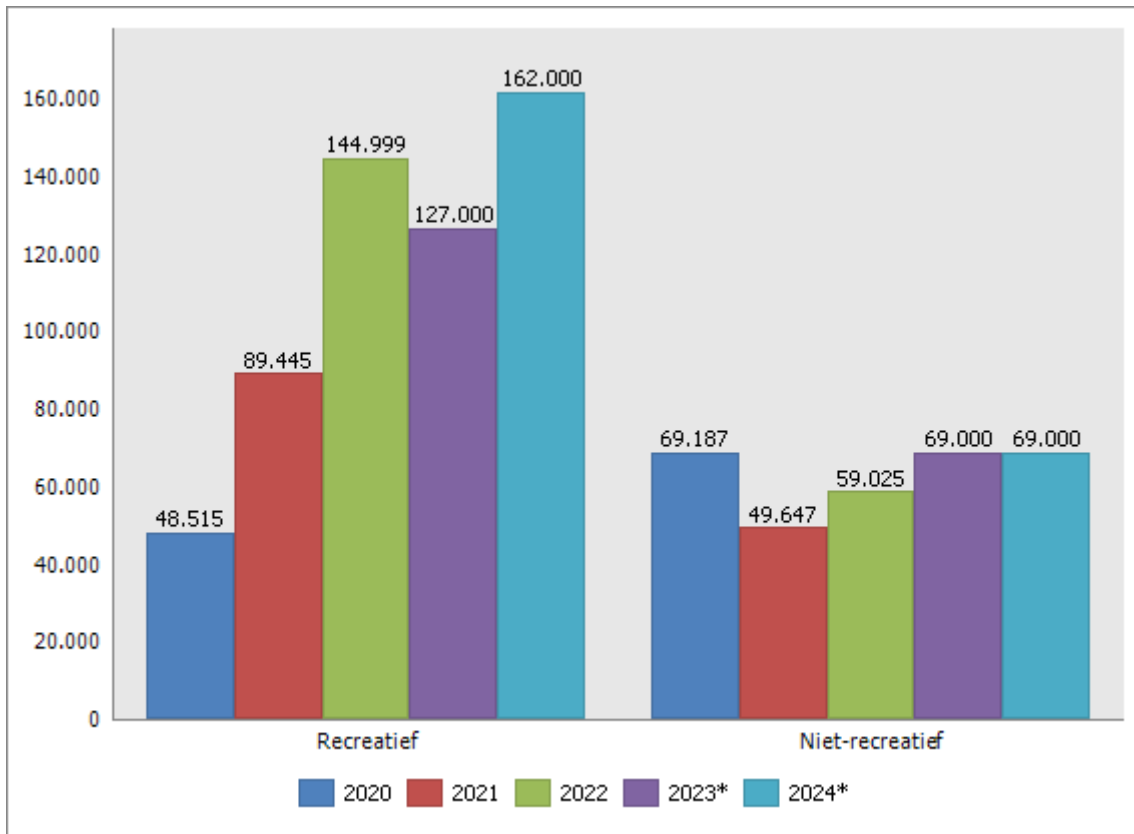
Bij de behandeling van de kadernota 2024 heeft de raad een amendement aangenomen om de in 2021 afgesproken extra verhoging van 5% in 2024 achterwege te laten. Dit amendement is verwerkt in deze begroting. Voor 2024 wordt de OZB opbrengst alleen gecorrigeerd met de indexering van 10%.

De OZB tarieven worden in de raadsvergadering van 14 december 2023 vastgesteld.

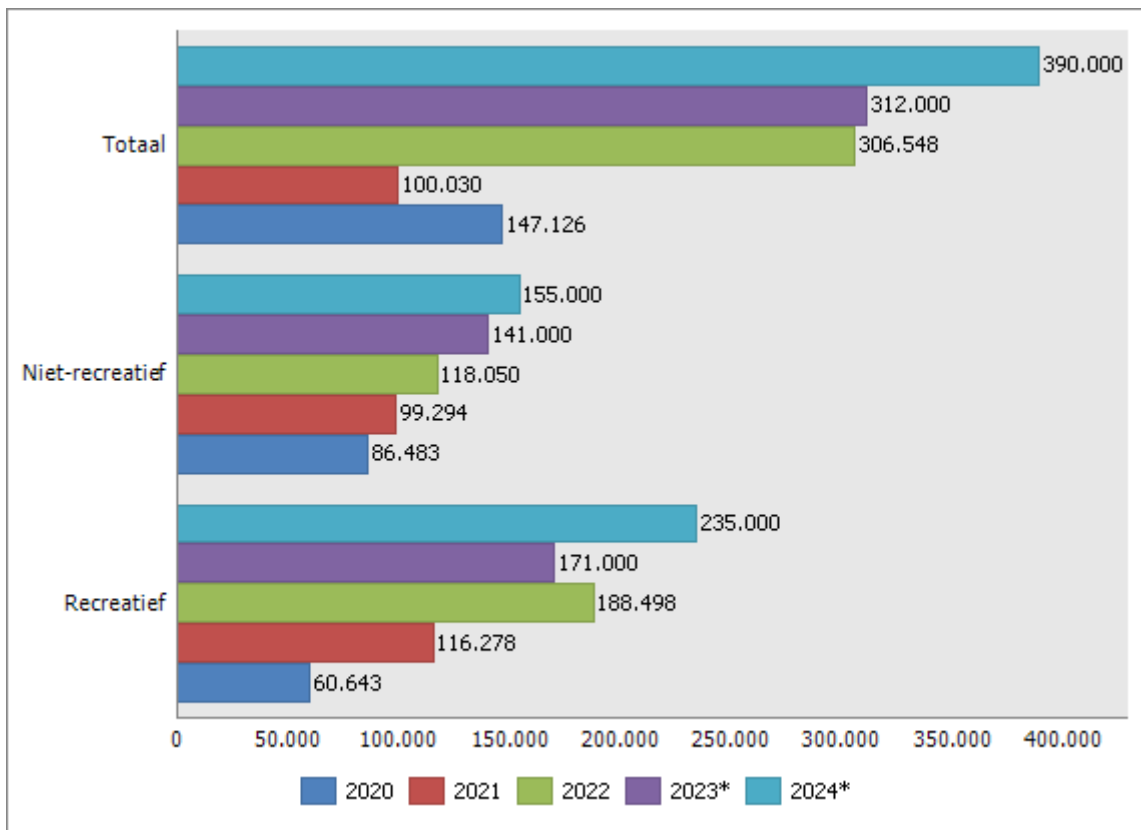
Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven per persoon per overnachting in verblijfsaccommodaties (campings, hotels, bed & breakfasts enzovoort). Bij de heffing geldt geen restrictie dat het om een toeristische of recreatieve overnachtingen moet gaan. De toeristenbelasting van een belastingjaar wordt opgelegd en ingevorderd in het daarop volgende jaar. Vanaf 2021 worden er twee tarieven gehanteerd, hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen recreatieve overnachtingen waarop het verlaagde tarief van toepassing is en niet-recreatieve overnachtingen. Voor deze laatste categorie geldt het algemene tarief. Deze tarieven worden jaarlijks gecorrigeerd met het CBS-indexcijfer over het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de tarieven zijn vastgesteld. Voor 2024 is de indexering 10%. De afspraak is dat het tarief pas wordt verhoogd, wanneer de gecumuleerde verhogingen naar beneden afgerond op 5 eurocent uitkomt. Voor het belastingjaar 2024 komen de tarieven met de gecumuleerde verhogingen uit op € 1,45 (was € 1,35) respectievelijk € 2,25 (was € 2,05).

In onderstaande grafiek is aantal overnachtingen per categorie weergegeven. Voor 2020-2022 zijn dit het werkelijk aantal overnachtingen, voor 2023 en 2024 het verwachte aantal overnachtingen dat in de begroting 2023 en begroting 2024 is opgenomen.

In onderstaande grafiek is de opbrengst toeristenbelasting per categorie vermeld. Voor 2020-2022 is dit het werkelijke opbrengst. Voor 2023 en 2024 de begrote opbrengst die in de begroting 2023 en begroting 2024 is opgenomen.

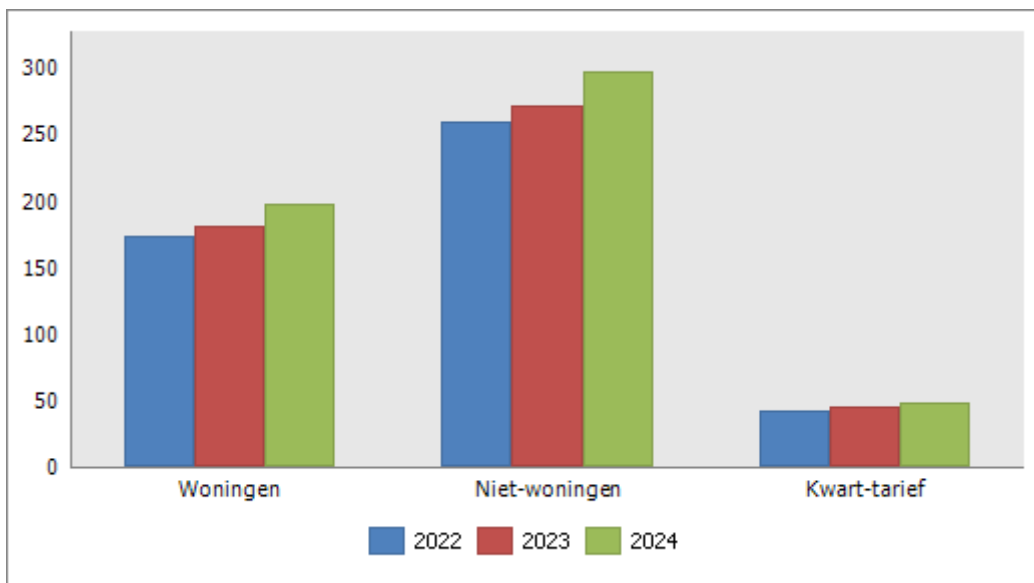

Rioolheffing en riolaansluitrecht

Rioolheffing

Met de rioolheffing worden de kosten verhaald, die de gemeente maakt voor de uitvoering van de zorgplichten voor afvalwater en voor hemel- en grondwater. Deze heffing mag hooguit kostendekkend zijn.

In december 2020 is het gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025 vastgesteld. In overeenstemming met dit plan worden de tarieven jaarlijks geïndexeerd. De indexering voor 2024 bedraagt 9,1%. In onderstaande grafiek zijn de tarieven 2022 tot en met 2024 opgenomen.

De rioolheffing wordt geheven van degene die op 1 januari eigenaar is van een WOZ object. Hiervoor is een directe of indirecte aansluiting op de gemeentelijke riolering niet noodzakelijk. De tarieven zijn gedifferentieerd naar woning, niet-woning en een "kwart"-tarief voor objecten met een vloeroppervlak dat kleiner is dan 40 m².

Riolaansluitrecht

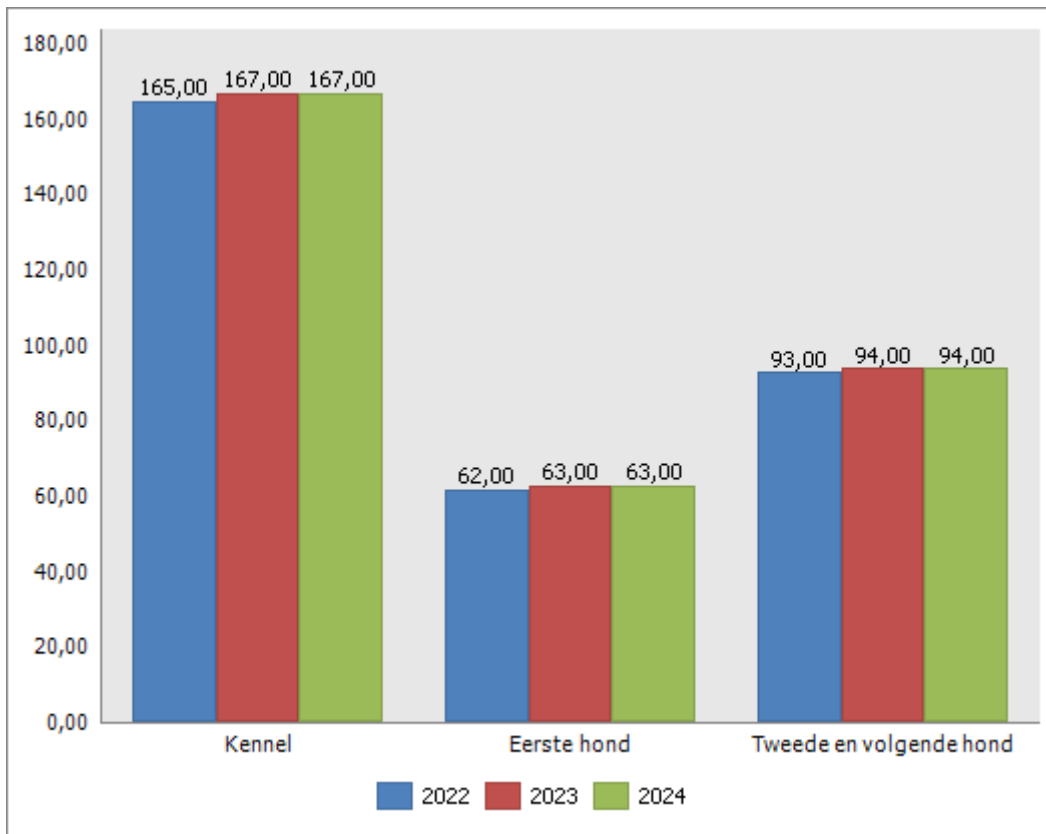
De aansluitkosten voor aansluiting op een gemengd stelsel en voor aansluiting op een gescheiden stelsel worden conform bestaand beleid verhoogd met het inflatiepercentage van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de tarieven worden vastgesteld.

Hondenbelasting

Het doel van het hondenbeleid is vooral gericht op het verminderen van overlast. Het uitgangspunt is dat het hondenbeleid budgettair neutraal is. Dit betekent dat de hondenbelasting gelijk moet zijn aan de kosten voor maatregelen die de overlast moeten verminderen (hondentoiletten, hondenuitlaatstroken, inzet BOA en overige kosten).

Voor honden die gehouden worden buiten de bebouwde kom hoeft geen hondenbelasting betaald te worden. De tarieven voor 2024 worden niet verhoogd ten opzichte van 2023.

In onderstaande grafiek zijn de tarieven hondenbelasting vermeld voor de jaren 2022 tot en met 2024.

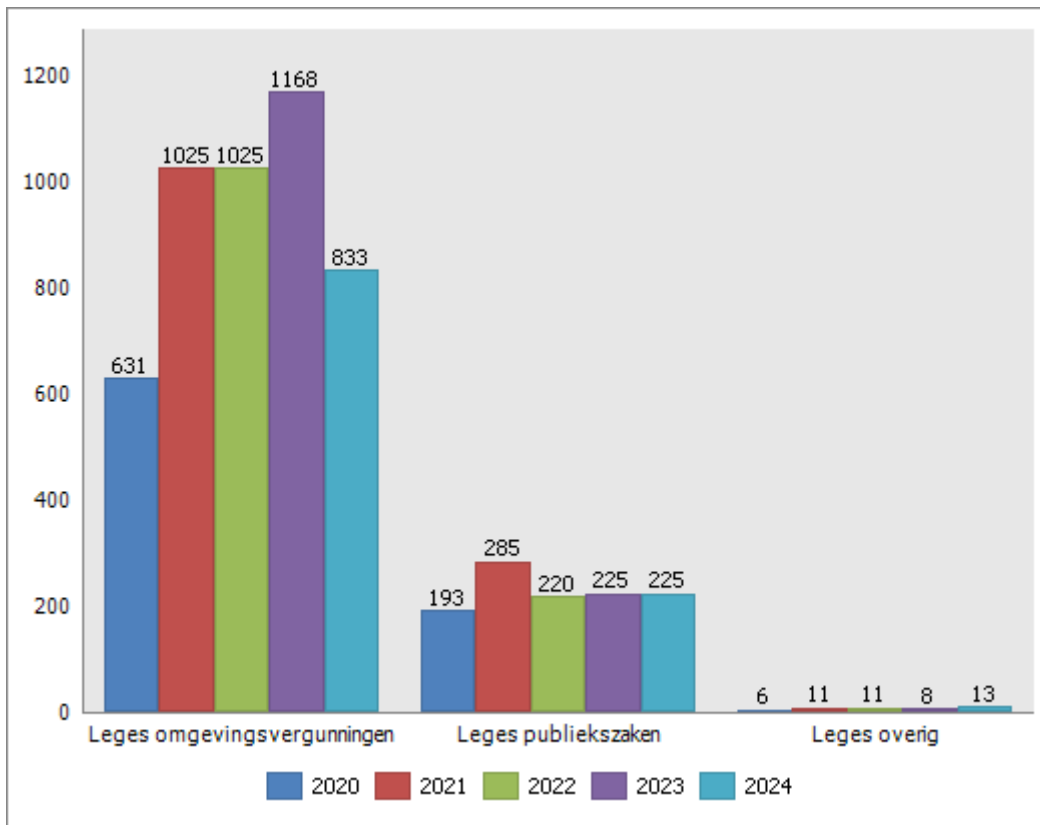

Gemeenteleges

De legesopbrengsten worden onderverdeeld in drie categorieën:

- algemene dienstverlening: deze categorie omvat onder meer het verstrekken van identiteitsbewijzen en reisdocumenten, rijbewijzen, het voltrekken van huwelijken en registratie van partnerschappen;
- fysieke leefomgeving: de opbrengsten in deze categorie bestaan uit de leges voor het aanvragen van omgevingsvergunningen en wijzigingen van bestemmingsplannen;
- Europese dienstenrichtlijn: hierbij gaat het om vergunningen voor de horeca, het organiseren van evenementen en gebruiksvergunningen brandveiligheid.

Per categorie mogen de totale begrote legesopbrengsten niet meer bedragen dan de begrote kosten (zie ook het onderdeel Berekening van kostendeckendheid). Aan de hand van de begrote legesopbrengsten worden de legestarieven berekend en door de raad in december vastgesteld. In onderstaande grafiek worden de geraamde opbrengsten per categorie leges (exclusief rijksleges) over de jaren 2020 tot 2024 weergegeven.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

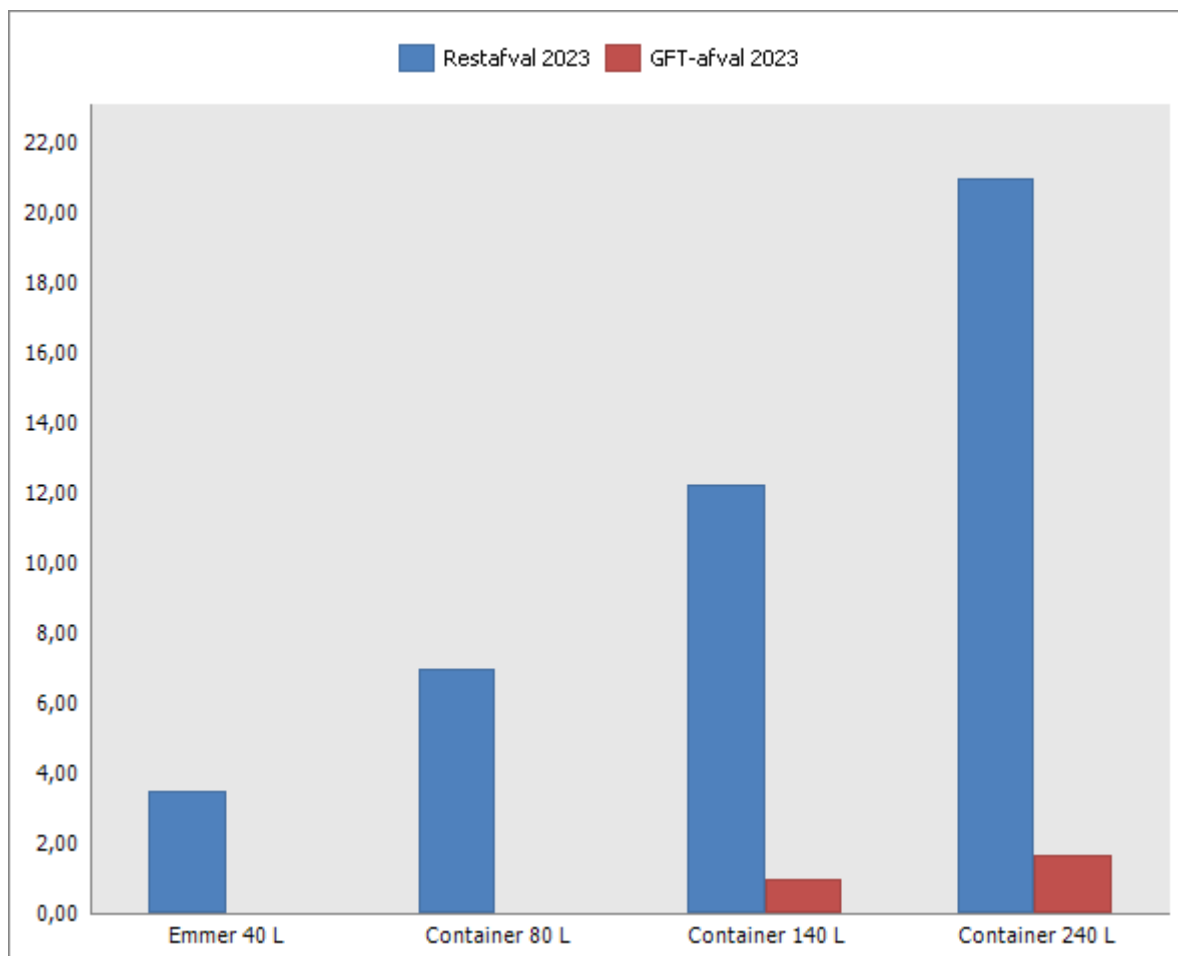
De opbrengst is bestemd voor de inzameling en verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen en is maximaal 100% kostendekkend op begrotingsbasis.

Uitgangspunt bij de berekening van de tarieven is dat de vaste kosten verwerkt zijn in het vast tarief en de variabele kosten verwerkt zijn in het variabel tarief.

De afvalstoffenheffing/reinigingsrechten worden geheven door middel van een vast recht in combinatie met een bedrag per lediging van een afvalcontainer (DIFTAR).

Tijdens het opstellen van de primaire begroting 2024 zijn de budgetten met betrekking tot afval onvoldoende bekend en daarom worden de tarieven van de afvalstoffenheffing 2024 pas in december vastgesteld.

In onderstaande grafiek zijn hierdoor uitsluitend de variabele tarieven per lediging van 2023 opgenomen. Het vast tarief per aansluiting voor 2023 was € 10,80 per maand.

BIZ

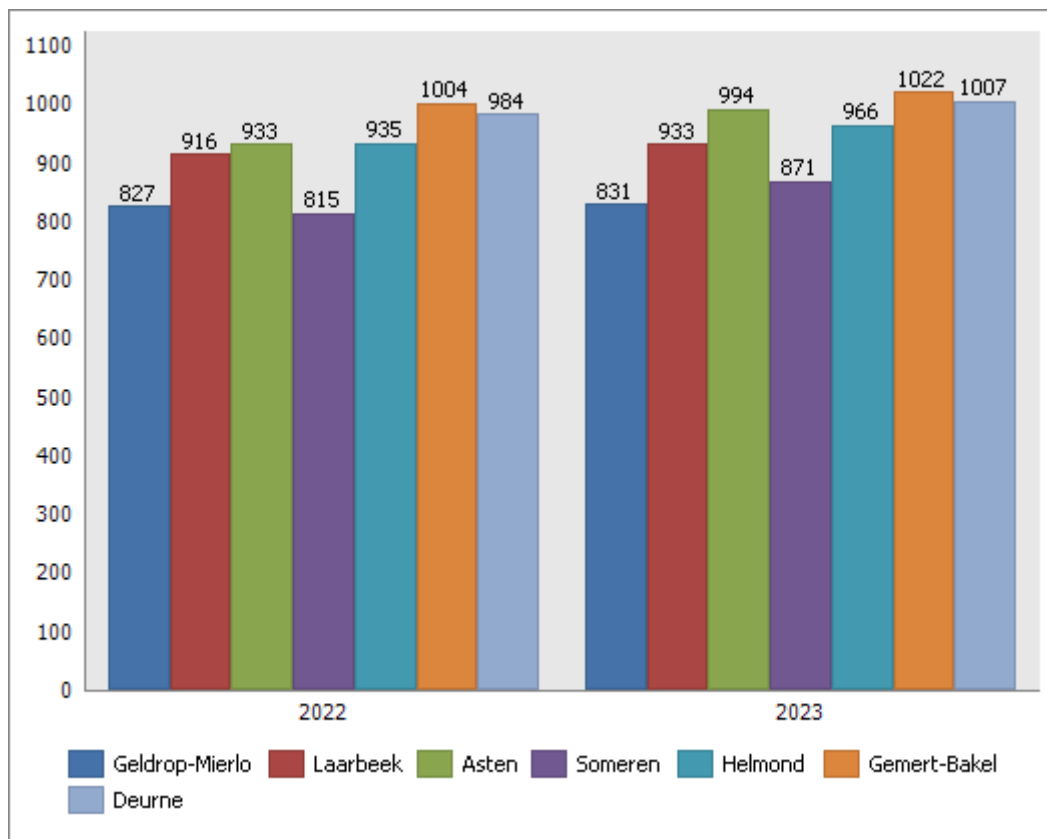
Met ingang van 2023 is de Bedrijven Investerings Zone (BIZ) Someren-centrum in werking getreden. De in het centrum gelegen ondernemers en eigenaren van vastgoed betalen een bijdrage die volledig wordt doorbetaald aan de BIZ-vereniging.

Woonlasten regionaal en kwijtschelding

Woonlasten regionaal

Om meer inzicht te geven in de positie van de gemeente Someren is voor de woonlasten onderstaand overzicht opgenomen op regionaal niveau. Hierbij moet worden opgemerkt dat de verschillen in lastenpotentie tussen de gemeenten in belangrijke mate worden gecompenseerd door het verdeelsysteem van het gemeentefonds. Daardoor zijn de verschillen in tarieven tussen de gemeenten in belangrijke mate het gevolg van het verschil in kwantiteit en kwaliteit van de lokale voorzieningen en de doelmatigheid en doeltreffendheid van de beleidsuitvoering. Hierbij is een normerende, sturende en controlerende functie voor het bestuur weggelegd. Dit laatste niet alleen om de lastendruk te beheersen maar evenzeer om na te gaan of de burger waar voor zijn geld krijgt.

In onderstaande grafiek zijn de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens 2023 in de regiogemeenten weergegeven. Deze gegevens zijn overgenomen uit de "Atlas van de lokale lasten 2023" die is uitgegeven door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO).

Kwijtschelding/minimaregeling

Op grond van de "Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen gemeente Someren" kan kwijtschelding worden verleend voor het betalen van de afvalstoffenheffing. Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding, wordt beoordeeld aan de hand van een inkomens- en vermogenstoets op grond van door het Rijk vastgestelde normen. Bij de berekening van de kwijtschelding worden de kosten van bestaan binnen een bepaalde bandbreedte gesteld op 90% van het inkomen van de belastingsschuldige. Gemeenten mogen een ruimer kwijtscheldingsbeleid voeren door dit percentage te verhogen tot maximaal 100%. De gemeente Someren voert een ruimer kwijtscheldingsbeleid en gaat uit van 100%. De behandeling van kwijtscheldingsverzoeken wordt vanaf 2018 voor de gemeente Someren uitgevoerd door de Belastingssamenwerking Oost-Brabant. Jaarlijks wordt door ruim 100 belastingsschuldigen uit de gemeente Someren kwijtschelding aangevraagd, naast de kwijtscheldingen die door BSOB automatisch worden verleend. Daarnaast kunnen bewoners een beroep doen op de minimaregeling.

Berekening van kostendekkendheid

De leges die geheven worden voor door de gemeente geleverde producten en diensten mogen niet meer dan kostendekkend zijn. Dat wil zeggen dat de begrote opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de begrote kosten. Per legescategorie (hoofdstuk) stellen we vast wat de verwachte kosten zijn. Aan de hand hiervan bepalen we de opbrengst en het tarief. Voor het bepalen van de kostprijs wordt gebruik gemaakt van de Activity Based Costing methode. Bij deze methode worden alle handelingen om te komen tot een prestatie onderzocht en vervolgens vermenigvuldigd met een uurtarief van de behandelend ambtenaar of team. Dit uurtarief wordt verhoogd met een opslag van 99% voor overhead*.

De kostendekkendheid wordt vastgesteld per hoofdstuk.

Hoofdstuk	Kosten	Opbrengst	Percentage kostendekkendheid
Algemene dienstverlening	€ 346.700	€ 303.900	87,6%
Fysieke leefomgeving	€ 1.207.400	€ 833.500	69,0%
Europese dienstenrichtlijn	€21.900	€ 12.800	58,4%

* Definitie overheadkosten volgens de "Notitie overhead van de commissie BBV": Overheadkosten zijn de kosten die verhaald mogen worden welke weliswaar niet rechtstreeks samenhangen met de verleende dienst, maar wel in enig verband hiermee staan.

Paragraaf: Verbonden partijen

Verbonden partijen betreffen organisaties en instellingen waarin een gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft. Van een financieel belang is sprake als de gemeente de middelen, die aan een partij ter beschikking zijn gesteld, niet terugkrijgt bij faillissement van die partij of indien financiële problemen bij de derde partij kunnen worden verhaald bij de gemeente. Bij een bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in een derde partij, hetzij omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat ze via aandelen mee kan stemmen.

Vanwege deze belangen en daarmee gepaard gaande risico's is het gewenst dat in de begroting en jaarstukken aandacht wordt besteed aan derde rechtspersonen, waarmee de gemeente Someren een bestuurlijke en financiële band heeft. In deze paragraaf worden deze nader toegelicht. De verbonden partijen worden hierbij opgesplitst in:

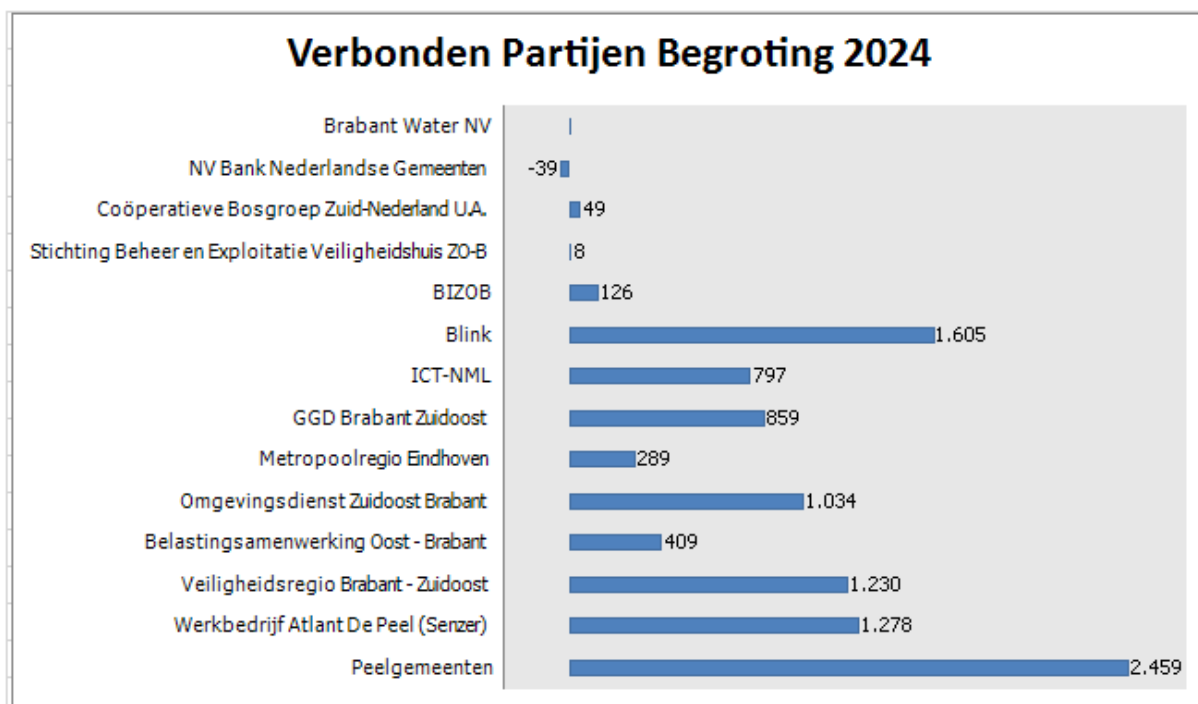
1. gemeenschappelijke regelingen
2. stichtingen / verenigingen
3. coöperaties / vennootschappen

In onderstaand financieel overzicht wordt de bijdrage per verbonden partij getoond verdeeld per jaarschijf.

	Jaar- rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Gemeenschappelijke regelingen						
Peelgemeenten	2.150	2.326	2.459	2.459	2.459	2.459
Werkbedrijf Atlant De Peel (Senzer)	1.000	998	1.278	1.279	1.261	1.261
Veiligheidsregio Brabant - Zuidoost	1.087	1.196	1.230	1.224	1.224	1.224
Belastingsamenwerking Oost - Brabant	383	417	409	409	409	409
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	718	993	1.034	1.034	1.034	1.034
Metropoolregio Eindhoven	274	275	289	289	289	289
GGD Brabant Zuidoost	760	816	859	859	859	859
ICT-NML	620	740	797	797	797	797
Blink	1.272	1.532	1.605	1.596	1.604	1.604
Totaal	8.264	9.293	9.960	9.946	9.936	9.936
Stichtingen en verenigingen						
Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuid-Oost Brabant (BIZOB)	122	169	126	126	126	126
Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	9	7	8	8	8	8
Totaal	131	176	134	134	134	134

Vennootschappen en coöperaties						
Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland U.A.	54	49	49	49	49	49
NV Bank Nederlandse Gemeenten	-35	-39	-39	-39	-39	-39
Brabant Water NV	0	0	0	0	0	0
Totaal	19	10	10	10	10	10

Bedragen X € 1.000

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Blink
Vestigingsplaats	Helmond
Doel en openbaar belang	Blink heeft tot doel zorg te dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van afvalinzameling en reiniging van de openbare ruimte van de deelnemende gemeenten binnen de Gemeenschappelijke Regeling, die bij wet aan de deelnemende gemeenten zijn opgedragen en/of die voortvloeien uit de aan de gemeenten toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding op het terrein van het milieu. De intergemeenschappelijke samenwerking met een particuliere partner leidt hierbij tot een maatschappelijke meerwaarde.
Partners	De deelnemende gemeenten zijn: Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren en Son en Breugel. Verder neemt Prezero deel aan de GR.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit één lid per deelnemende gemeente en een vertegenwoordiger van PreZero. De leden worden door de raden van de deelnemende gemeenten uit hun midden, de voorzitter van de raad inbegrepen, op aanbeveling van burgemeester en wethouders aangewezen.

Eigen vermogen	Blink kent geen eigen vermogen.
Vreemd vermogen	Per 31-12-2022 nog € 6.203.000 en per 31-12-2021 € 5.055.000
Financieel resultaat	Niet van toepassing, er vindt afrekening met deelnemende gemeenten plaats waardoor financieel resultaat nihil is.
Financieel belang	Bijdrage 2024 € 1.712.000
Risico's	<p>BDO heeft geconstateerd dat voor de opdracht(en) door Blink aan PreZero een aanbestedingsplicht geldt. Door de GR Blink zijn de opdracht(en) niet aanbesteed. Dat is onrechtmatig. Dat heeft echter geen doorwerking op het rechtmatigheidsoordeel op deze of andere jaarstukken van de gemeente.</p> <p>De afval- en reinigingsbranche waarin Blink werkzaam is, kenmerkt zich door een intensieve deelname aan het verkeer. Mensen en voertuigen lopen dagelijks risico betrokken te worden bij een ongeval en/of het veroorzaken of ondergaan van schade. Blink heeft deze risico's afgedekt door diverse verzekeringen: Aansprakelijkheid en ongevallenverzekering.</p> <p>Daarnaast zijn er specifieke risico's voor Blink:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbrandingsbelasting en verwerkingstarieven. • Hoeveelheid aangeleverde tonnages. • Onvoorspelbaarheid bestaande dienstverlening calamiteiten, gladheid en reinigingstaken. • Veroudering materiaalpark Blink • Benodigde organisatieontwikkeling organisatiebreed (i.v.m. de groei van Blink in de afgelopen jaren). • Ontbreken van dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). • Onduidelijkheid over de rol van Blink voor de gemeenten.
Ontwikkelingen	Sinds eind februari 2022 is de wereld opgeschrikt door de oorlog in Oost-Europa. De eerste effecten binnen onder andere de afvalbranche tekenen zich af zoals een (mede daardoor) oplopende inflatie, een sterke stijging voor brand- en grondstoffen, etc. Dit leidt onder andere tot verhoogde brandstofkosten voor het materieel van Blink en een stijging van inkooprijzen voor pmd-zakken en mini-containers. Daarbij is het zeer aannemelijk dat het einde aan alle kostenstijgingen nog niet in zicht is.
Rapportages	Begroting 2024 en jaarverslag 2024

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
Vestigingsplaats	Oss
Doel en openbaar belang	BSOB is opgericht om de kwaliteit van de dienstverlening en continuïteit van de waardering, heffing en inning van gemeentelijke- en waterschapsbelastingen te verbeteren. En wel tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.
Partners	De deelnemers zijn de gemeenten Oss, Bernheze, Boekel, Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Maashorst, Someren en het Waterschap Aa en Maas.
Bestuurlijk belang	De gemeente Someren is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Eigen vermogen	Per 31-12-2022 € 956.000
Vreemd vermogen	Per 31-12-2022 € 15.740.000 (waarvan € 286.000 voorzieningen)
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2024: € 0 (sluitende begroting)
Financieel belang	Bijdrage 2024: € 408.743 (op basis van productiecijfers 2022)

Risico's	Gezien de bepalingen, opgenomen in de gemeenschappelijke regeling en de Nota Financieel Beleid aangaande de bestemmingen van resultaten, zijn eigen vermogen, stille reserves of voorzieningen niet noodzakelijk. In artikel 53 van de Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde garantstelling opgenomen. Dit houdt in dat de deelnemers er zorg voor dragen dat BSOB te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen ten opzichte van derden te voldoen. De risico's komen conform de regelingen voor rekening van de deelnemers naar rato van hun aandeel in de bedrijfsactiviteiten (bijdragen).
Ontwikkelingen	De organisatie ontwikkeling wordt gekenmerkt als volgt: <ul style="list-style-type: none"> • Aan het eind van de planperiode wordt het waarderen, heffen en innen van de gemeentelijke en waterschapsbelastingen op een professionele wijze gedaan (Operational Excellence) tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. • Daarnaast, als de gelegenheid zich voordoet, wordt samen met bestuurders gericht gestuurd om binnen het werkgebied Oost-Brabant verder te groeien in het aantal deelnemers. • Tevens zal aan de hand van de uitwerking van de vastgestelde businesscase (doorkijk 2021 – 2025) waarin gekozen is voor een ondernemend scenario vorm gegeven worden aan een nog meer geautomatiseerde organisatie. Dit vraagt ook een andere invulling van werkzaamheden en de daarbij behorende competenties. Reden dat we een strategisch HRM beleid hebben gemaakt. In de uitwerking van dit beleid zullen ook nieuwe functies worden beschreven en uitgewerkt in een nieuw actueel functiehuis. Meerjarig is er in de begroting een taakstelling/effecten van de verdergaande automatisering verwerkt
Rapportages	Begroting 2024 en jaarstukken 2022

Naam	Gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten
Vestigingsplaats	Deurne
Doel en openbaar belang	Draagt zorg van de uitvoering van de WMO (Wet maatschappelijke ondersteuning), Jeugdwet en BMS (Bijzondere bijstand, Minimaregelingen en Schulddienstverlening).
Partners	De deelnemende gemeenten zijn Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren.
Bestuurlijk belang	De gemeente Someren is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Eigen vermogen	Per 31-12-2024 € 300.000
Vreemd vermogen	Per 31-12-2024 € 19.432.000
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2024: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Gemeentelijke bijdrage 2024 € 2.459.248.

Risico's	<p>In december 2019 is de nota weerstandsvermogen en risicobeheer vastgesteld. Met het vaststellen van deze nota is ook ingestemd met het instellen van een algemene reserve voor het afdekken van de gesignaleerde risico's. Voor de begroting 2024 zijn de risico's niet opnieuw beoordeeld, maar is aangesloten bij de risico-inventarisatie zoals die eind 2019 is gedaan en is opgenomen in de nota weerstandsvermogen en risicobeheer</p> <p>De door Peelgemeenten gekwantificeerde risico's betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ziekteverzuim; • Beveiliging van data / privacy; • Kwetsbaarheid organisatie; • Juridische risico's; • Niet-functioneren; • Inkoop; • Contractbeheer en -management; • Uitvoering taken door andere gemeenten; • ICT-voorzieningen; • Politiek-bestuurlijke risico's; • Landelijke ontwikkelingen; • Verlofsparen. <p>Deze risico's resulteren in een benodigd weerstandsvermogen van € 303.750,--. Het aanwezige weerstandsvermogen bedraagt € 300.000,--. De afwijking tussen het benodigde en het aanwezige weerstandsvermogen is dermate minimaal dat gesteld kan worden dat de deelnemende gemeenten hierin geen risico lopen.</p>
Ontwikkelingen	<p>De volgende ontwikkelingen zijn voor 2024 benoemd:</p> <p>Sociaal domein breed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integraal werken; • Innovatie en transformatie; • Management- en stuurinformatie; • Rechtmatige zorg; • Interne Controle en controle prestatielevering. <p>Wmo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maatschappelijke opvang en beschermd wonen (nieuwe ontwikkeling); • Wmo-huishoudelijke ondersteuning (nieuwe ontwikkeling); • Wmo-begeleiding. <p>Jeugd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inkoopsamenwerking jeugd; • Woonplaatsbeginsel (nieuwe ontwikkeling). <p>BMS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleid en uitvoering BMS.
Rapportages	Begroting 2024

Naam	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant (VRBZO)
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doel en openbaar belang	<p>Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.</p> <p>Kerntaken</p> <p>Taken op het terrein van brandweezorg, gemeenschappelijke meldkamer, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, ambulancezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.</p>

Partners	De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van VRBZO bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten en kent een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken IV e.v. van de GR is de samenstelling en werkwijze van deze organen beschreven. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening adviseren door de Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering waarin vertegenwoordigers van het bestuur, gemeentesecretarissen(2) en controllers van gemeenten (2) zitting hebben.
Eigen vermogen	Per 31-12-2024 € 2.167.498
Vreemd vermogen	Per 31-12-2024 € 40.926.084 waarvan voorzieningen € 624.605
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2024: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Gemeentelijke bijdrage 2024 € 1.230.298
Risico's	<p>Risico-inventarisatie:</p> <p>Brandweezorg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wijzigingen in beleid FLO-regeling beroepsbrandweer • Loonkosten irt vrijwilligers en WNRA • 2e loopbaanbeleid • Vakbekwaamheid • Aansprakelijkheid brand Hapert boven verzekerd bedrag • Omgevingswet <p>Crisisbeheersing</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kosten grootschalige crisis of incident. <p>Ondersteuning organisatie (bedrijfsvoering)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Huisvesting onderhoud • Huisvesting duurzaamheid • Informatieveiligheid (cybersecurity) i.v.m. data- en/of beveiligingslek • Investering in informatieveiligheid (middelen/mensen ICT) • Inflatie energiekosten (gas, elektra, brandstof) • Wet open overheid • Eigen risicodrager WW • Bedrijfscontinuïteit bij calamiteit • Stijgende rentekosten voor leningen • Kosten die voortvloeien t.b.v. bedrijfskritische continuïteit (bijvoorbeeld kostbare opleidingen of inhuur op gebied van brand- en omgevingsveiligheid, business intelligence, HRM, ICT, kosten juridische ondersteuning etc.); <p>Op basis van de gekwantificeerde actuele risico's is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 4.717.500. De benodigde weerstandscapaciteit ligt boven het weerstandsvermogen van € 2.000.000. Het is niet reëel dat bovengenoemde risico's zich gelijktijdig voordoen. Tevens zijn kans en impact van enkele risico lastig in te schatten. In het uiterste geval, indien risico's zich daadwerkelijk voordoen en het beschikbare vermogen overschrijden, zal VRBZO terugvallen op de gemeenten in de gemeenschappelijke regeling om de kosten te dekken.</p>

Ontwikkelingen	<p>Veiligheidsregio's staan voor de uitdagende taak om samen met hun partners de samenleving veiliger te maken. Een samenleving met steeds grotere veiligheidsvraagstukken door technologische, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. VRBZO heeft deze ambitie vastgelegd in haar Visie 2025: zorg voor veiligheid. Een duidelijke richting voor de organisatie. De ambitie is fors en nodig. Een doorontwikkeling op het domein van crisisbeheersing, naar meer dynamische, flexibele 'samenwerkingsverbanden'. Brandweezorg versterken en zorgen dat de organisatie ook klaar is voor deze toekomst. Toen we de visie vast lieten stellen, spraken we af dat we haar realiseren met de huidige middelen (met een voorbehoud voor ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben). Hiervoor is een doorontwikkeling in de organisatie nodig, die ten gunste komt van het domein crisisbeheersing. Deze doorontwikkeling maken we in samenhang, stapsgewijs en vertalen we jaarlijks in een uitvoeringsagenda. Helaas weten we inmiddels dat we met grote financiële uitdagingen te maken hebben en dat de coronacrisis de verbeteringen die nodig zijn, teveel heeft vertraagd.</p>
Rapportages	Begroting 2024

Naam	GGD Brabant Zuidoost
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doel en openbaar belang	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Bestuurlijk belang	Gemeentebestuurders zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de GGD. Het algemeen bestuur stelt de hoofdlijnen van het GGD beleid vast alsmede de begroting en de jaarrekening. Het dagelijks bestuur ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur de ABvergaderingen voor en draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het AB. Zowel het DB als het AB vergadert ca 5 keer per jaar.
Eigen vermogen	Per 31-12-2024 € 4.287.000
Vreemd vermogen	Per 31-12-2024 € 13.802.000 (waarvan voorzieningen € 1.782.000)
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 20243: € 0 (sluitende begroting)
Financieel belang	Bijdrage 2024 € 858.814

Risico's	<p>In de jaarstukken 2022 wordt uitgebreid geschreven over de risico's. Als belangrijkste risico's worden gezien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg. en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken; • Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. er wachtgeld/frietiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt; • Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden; • Toenemende arbeidsmarktkrapte; • Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bv vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat m.b.t. ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten; • Het risico dat er bij een ramp bij PG veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt; • Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij PG leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting; • Het risico dat, wanneer de aanwijzing voor ambulancevervoer niet meer aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer gedekt wordt; • Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijziging ontstaat in de taakinhoud optreedt waardoor er tijdelijke meerkosten ontstaan; • Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden; • Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen; • Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen; • Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn; • Het Risico verbonden aan de verkoop en het terug-huren van de Callenburgh; • Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.
Ontwikkelingen	<p>Het GGD-bestuur heeft in 2022 een nieuw Meerjarig Beleidsplan voor de periode 2022–2026 vastgesteld. Dat plan is tot stand gekomen in overleg met gemeenten en ketenpartners.</p> <p>De GGD ziet voor de komende jaren de volgende maatschappelijke uitdagingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Effecten van Covid-19 op de volksgezondheid - Het verkleinen van gezondheidsverschillen - Bevorderen van een gezonde leefstijl in een gezonde leefomgeving - Bevorderen van een mentaal gezonde samenleving - Een signalerende regionale functie in de openbare geestelijke gezondheidszorg - De juiste ambulancezorg als onderdeel van de acute zorgketen
Rapportages	Begroting 2024 en jaarstukken 2022

Naam	ICT NML
Vestigingsplaats	Roermond
Doel en openbaar belang	Flexibelere, efficiëntere en professionelere dienstverlening op gebied van ICT. Een volwaardig partner van huidige en toekomstige deelnemers om de uitdagingen vanuit maatschappij en technologie het hoofd te bieden.
Partners	De deelnemers zijn de gemeenten Weert, Venlo, Someren, Roermond, Nederweert en Asten.

Bestuurlijk belang	De gemeente Someren is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Eigen vermogen	Per 31-12-2024 € 470.000
Vreemd vermogen	Per 31-12-2024 € 1.173.000
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2024: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Bijdrage 2024 € 796.651
Risico's	<p>De volgende risico's zijn geïdentificeerd (op volgorde van klein naar groot):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diefstal en fraude; • Langdurig ziekteverzuim; • Inbreuk op informatiebeveiliging; • Juridisch risico rondom contracten; • Afscheid nemen personeel; • Langdurige uitval ICT systemen. <p>Bij een noodzakelijke weerstandscapaciteit binnen ICT NML van € 519.500 is de weerstandscapaciteit voldoende opgebouwd. De ratio weerstandsvermogen bedraagt nu 0,55. ICT NML heeft nu een ratio van het bij ICT NML op te bouwen bedrag van 1,1. In het verleden is gesproken over het verlagen van de post onvoorzien indien ICT NML haar weerstandsvermogen heeft opgebouwd. Voorgesteld wordt om dit niet te doen omdat de post onvoorzien slechts 0,4% is van het begrotingstotaal. Daarbij is de hoofdregel dat een jaarrekeningresultaat terug vloeit naar de deelnemende gemeenten. Voor Someren is dit € 28.696.</p>
Ontwikkelingen	<p>In 2024 ligt de focus van ICT NML op de volgende 7 speerpunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afronden werkzaamheden voortvloeiend uit 2023 • Professionaliseren interne bedrijfsvoering • De dienstverlening ICT NML aan de deelnemers; • Door ontwikkelen van de organisatie en integratie van de ECGeo taken; • Aanpassen werkomgeving naar hybride werken 2.0. • Informatiebeveiliging verder professionaliseren • Digitale weerbaarheid verhogen
Rapportages	Begroting 2024

Naam	Metropoolregio Eindhoven (MRE)
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doel en openbaar belang	<p>Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.</p> <p>De kerntaken zijn: Strategische netwerksamenwerking op de thema's economie, transitie landelijk gebied, energietransitie en mobiliteit. Het fungeren als archiefbewaarpplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.</p>
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Bestuurlijk belang	Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier e.v. van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehoudersoverleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in een onderliggend statuut.
Eigen vermogen	Per 31-12-2024 € 13.512.219
Vreemd vermogen	Per 31-12-2024 € 11.966.526 (waarvan € 6.473.626 voorzieningen)
Financieel resultaat	Voorlopig resultaat 2024 € 0 (sluitende begroting)
Financieel belang	Bijdrage 2024 (incl. RHC) € 289.099
Risico's	<p>Het Algemeen Bestuur heeft op 4 juli 2018 de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven vastgesteld. In deze nota is vastgesteld wat de onder risicomanagement wordt verstaan en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's bij deze jaarrekening opnieuw in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. De belangrijkste risico's die op concernniveau worden onderkend zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontoereikend doelvermogen voor overdracht eeuwigdurende nazorg naar provincie van de voormalige stortplaats Gulbergen; • Op de uitbreiding van taken in het samenwerkingsakkoord 2023-2026 is de organisatie MRE wat personeel en middelen niet ingericht. het risico bestaat dat beoogde externe financiering niet wordt gerealiseerd. • Bezuinigingen bij gemeenten met als gevolg lagere gemeentelijke bijdragen.
Ontwikkelingen	<p>Landgoed Gulbergen</p> <p>Vanuit strategische overwegingen heeft de Metropoolregio Eindhoven eind 2020 de erfpacht met Attero beëindigd. Hierdoor is de Metropoolregio Eindhoven weer volledig eigenaar van het Landgoed en is het mogelijk dit gebied integraal te gaan ontwikkelen. Samen met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen c.a. zijn kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied in kaart gebracht en vertaald in een aantal mogelijke ontwikkelrichtingen van het gebied. Via een breed communicatie- en burgerparticipatieproces kan iedereen van deze ontwikkelrichtingen kennis nemen en op- en aanmerkingen maken welke worden meegenomen in de uitwerking van een scenario voor het gebied. Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)</p> <p>Naast de genoemde strategische opgaven is tevens aan de Metropoolregio Eindhoven verbonden het RHCE. Op basis van de Archiefwet houdt het RHCE als uitvoeringsorganisatie toezicht op de archiefzorg door gemeenten en op de overbrenging van gemeentelijke archiefbescheiden naar de archiefbewaarpplaats, adviseert het over archiefzorg- en beheer en over informatiebeheer van gemeenten, draagt het zorg voor het beheer en de raadpleegbaarstelling van naar de archiefbewaarpplaats overgebrachte analoge en digitale archieven en beheert het particuliere archieven uit de regio voor zover dat past bij het aan het RHCE opgedragen cultuurbeheer.</p>
Rapportages	Concept begroting 2024

Naam	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doel en openbaar belang	De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Dit alles onder het motto: "Samen meer waarde". Om dit doel te bereiken voert de ODZOB VTH-taken uit voor de deelnemers. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken (specialismen) voert de omgevingsdienst uit indien provincie of gemeenten daarom verzoeken. De ODZOB opereert daarbij als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma op het gebied van de fysieke leefomgeving.
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en Provincie Noord-Brabant.
Bestuurlijk belang	Door de gemeente Someren is 1 lid in het dagelijks bestuur afgevaardigd.
Eigen vermogen	Per 31-12-2024 € 1.848.451
Vreemd vermogen	Per 31-12-2024 € 6.336.669 (waarvan € 88.264 voorzieningen)
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2024: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Bijdrage 2024: € 1.034.415
Risico's	<p>In de begroting 2024 van de ODZOB is een risico-inventarisatie onderdeel opgenomen op pagina 31. Hierin zijn de belangrijkste risico's opgenomen en uitgedrukt in kans en financiële verwachting. Het totaal ingeschatte risico bedraagt in 2024 € 3.550.000.</p> <p>Benoemde risico's voor 2024 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bezuinigingen deelnemers die leiden tot een omzertverlaging - Ransomware - Niet volledige implementatie VTH-systeem - Kosten ontwikkeling ICT voorzieningen - Niet actuele beheer en investeringsplannen voor apparatuur / faciliteiten en PBM's - Toename regeldruk vanuit de rijksoverheid - Personeelskosten te laag begroot - Ziekteverzuim en doorbetaling loonkosten - Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, zowel vast als inhuur - Kennisverlies als gevolg van uitstroom van medewerkers / inhuur via flexibele schil

Ontwikkelingen	<p>Onderstaande thema's zullen in 2024 naar verwachting een grote impact gaan hebben heb op de werkzaamheden van de ODZOB:</p> <p>Omgevingswet: Naar verwachting leidt de inwerkingtreding van de Omgevingswet vooral in de beginperiode tot een meer dan gebruikelijke juridische inzet, zoals advisering, bezwaar en beroep.</p> <p>Regionale operationele kaders: Voor toezicht & handhaving, vergunningverlening, bodem en asbest zijn afspraken gemaakt over een "nieuwe manier van werken" die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. Dit zorgt voor een uniforme en meer risicogerichte benadering voor alle deelnemers. In 2024 zal het werken volgens deze kaders meer gemeengoed zijn. Op basis van periodieke monitoring en evaluatie wordt deze vorm van regionale samenwerking verder ontwikkeld.</p> <p>Toekomstbestendige veehouderij: De komende jaren gaan nog veel veehouders stoppen. Het vinden van passende nieuwe functies op die locaties is een flinke uitdaging, zeker in situaties met hoge achtergrondconcentraties van geur of fijnstof. Middelen zijn beschikbaar voor stoppende veehouders, vooralsnog op vrijwillige basis. Al deze veranderingen en innovaties gaan de VTH-taakuitvoering beïnvloeden. De ODZOB moet ervoor zorgen dat dit proces goed begeleid wordt door vroegtijdig inbreng te leveren en te letten op de uitvoerbaarheid van nieuwe regelgeving, zowel die van het Rijk als van de provincie en gemeenten. Gemeenten krijgen beleidsruimte om innovaties te vergunnen en hebben daar deskundige ondersteuning bij nodig. Met pilots wordt kennis en ervaring opgedaan over het werken met doelvoorschriften in vergunningen en meetsensoren in stallen voor toezicht en handhaving.</p> <p>Governance: Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 treedt een nieuw algemeen bestuur aan. Het (oude) dagelijks bestuur van de ODZOB biedt een overdrachtsdocument aan met de stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen voor het nieuwe bestuur. Aan het nieuwe bestuur wordt, als opvolger van het concernplan 2019-2022, een meerjarenvisie 2023-2027 voorgelegd. Dit is voorzien voor het eerste kwartaal van 2023. Na vaststelling door het algemeen bestuur bepaalt deze visie de ODZOB-koers.</p> <p>Opvolging rapport Commissie Van Aartsen: In maart 2021 heeft de Commissie Van Aartsen het rapport "Om de leefomgeving - Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur" uitgebracht. De commissie concludeerde dat omgevingsdiensten hun werk niet goed genoeg kunnen doen. Dat leidt tot gezondheidsschade, economische schade en bestuurlijke schade. Om dit op te lossen moeten omgevingsdiensten onafhankelijker kunnen werken. Daarbij zijn tien aanbevelingen gedaan om te komen tot een effectief, slagvaardig en toekomstgericht VTH-stelsel. In december 2021 verscheen een hoofdlijnennotitie van de minister over de versterking van het VTH-stelsel waarin de probleemanalyse en aanbevelingen ondersteund worden.</p> <p>Wet Gemeenschappelijke regelingen: De Wet gemeenschappelijke regelingen wordt aangepast om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Het gaat daarbij om de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden en provinciale staten bij de uitvoering van taken in gemeenschappelijke regelingen. Dit is nodig omdat de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen gebaseerd is op het beginsel van verlengd lokaal bestuur. Dat betekent dat het bestuur van het samenwerkingsverband geen eigen democratische legitimiteit heeft, maar dat de politieke controle op het bestuur gevoerd door het samenwerkingsverband uiteindelijk berust bij de betrokken deelnemers.</p>
Rapportages	Begroting 2024

Naam	Senzer
Vestigingsplaats	Helmond
Doel en openbaar belang	Integrale uitvoering Participatiewet, alsmede activiteiten op het vlak van arbeidsreïntegratie en aangepaste arbeid aan personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand staan van de reguliere arbeidsmarkt.
Partners	De deelnemende gemeenten zijn Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Helmond, Laarbeek, Someren.
Bestuurlijk belang	De gemeente Someren heeft het recht uit zijn midden, de voorzitter inbegrepen, 2 leden aan te wijzen voor het algemeen bestuur. Eén lid van het algemeen bestuur is tevens lid van het dagelijks bestuur.
Eigen vermogen	Per 31-12-2024 € 15.694.000
Vreemd vermogen	Per 31-12-2024 € 20.600.000 waarvan voorzieningen € 1.600.000
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2024: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Bijdrage 2024 € 1.277.808 (bijdrage algemene middelen en structurele bijdrage)
Risico's	<p>Senzer streeft ernaar om de gestelde doelen te bereiken en daarbij de risico's te beheersen. Restrisico's worden zoveel mogelijk afgedekt met het aanwezige weerstandscapaciteit.</p> <p>Afspraken over een minimum voor het aanwezige weerstandscapaciteit moeten nog worden vastgelegd.</p> <p>De door Senzer gekwantificeerde risico's 2024 betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rijksfinanciering en economische- en arbeidsmarktontwikkeling in relatie tot aantal uitkeringen en corresponderende lasten; • Lagere toegevoegde waarde: wegvallen opdrachten en/of druk tariefopstelling; • Verhuurbaarheid eigen locaties; • Risico van de efficiencymaatregelen; • Loon- en prijsontwikkeling die afwijkt van gehanteerde CPB-ramingen; • Opname van opgebouwde verlofrechten in één jaar. • Toekomstbestendige organisatie; • Bedrijfscontinuïteit (fysieke en cybersecurity risico's) <p>Deze risico's resulteren in een benodigd weerstandsvermogen van € 10.500.000. Het aanwezige weerstandsvermogen (bestaande uit algemene reserve en onverdeeld resultaat) bedraagt € 6.197.000.</p> <p>Gezien de grote onzekerheden in de begroting en in het weerstandsvermogen wordt nog geen aanspraak gedaan op een additionele storting in de algemene reserve. De ontwikkeling van de risico's worden stringent gemonitord en opgevolgd. Zo nodig kan dit leiden tot een begrotingswijziging met een additionele financieringsvraag aan de deelnemende gemeenten.</p> <p>Afspraken over een minimum voor het aanwezige weerstandscapaciteit moeten nog worden vastgelegd.</p>
Ontwikkelingen	<p>Senzer heeft te maken met de volgende ontwikkelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omgaan met krapte op de arbeidsmarkt; • Inzet inclusieve technologie; • Instrumentengids Dennis & Eva; • Ontwikkeling Senzer, De ontwikkeling en professionalisering van het vakmanschap van medewerkers van Senzer; • Extra aandacht voor het boeien en binden van personeel; • Digitalisering; • Huisvesting, er wordt o.a. gekeken naar de mogelijkheden voor nieuwbouw; • Actualisatie governance Senzer; • Ontwikkelingen wet- en regelgeving (Aanpassing Participatiewet, Breed Offensief en Regionaal Werkcentrum).

Rapportages	Begroting 2024
-------------	----------------

Stichtingen en verenigingen

Naam	Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost
Vestigingsplaats	Helmond
Doel en openbaar belang	In het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost werken overheid, politie, justitie, reclassering, kindbescherming en (verslavings)zorg samen. Hun gezamenlijke doel is de veiligheid en leefbaarheid in de 21 regiogemeenten in Brabant Zuidoost te verbeteren.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur (AB) bestaat uit bestuurders van de 21 gemeenten in de regio Brabant Zuidoost. Het AB vertegenwoordigt de Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. Naast het AB kennen we een regiegroep, bestaande uit de bestuurders van twintig ketenpartners die op 2 december 2016 de samenwerkingsovereenkomst ondertekenden. De regiegroep heeft een adviserend functie.
Risico's	Ultimo december 2016 is er een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Na afloop van de termijn bestaat er de mogelijkheid van uittreding of continuering.

Naam	Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuid-Oost Brabant (BIZOB)
Vestigingsplaats	Oirschot
Doel en openbaar belang	Verzorgen inkoopfunctie voor deelnemende gemeenten
Bestuurlijk belang	In de vergadering van aangeslotenen is elke deelnemende gemeente met één persoon vertegenwoordigd.
Risico's	De termijn van een individuele, bilaterale samenwerkingsovereenkomst is 4 jaar, waarna er de mogelijkheid van uittreding of continuering (al dan niet onder gewijzigde voorwaarden) bestaat.

Vennootschappen en coöperaties

Naam	Brabant Water NV
Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel en openbaar belang	Verzorgen watervoorziening
Bestuurlijk belang	Jaarlijkse aandeelhoudersvergadering
Risico's	Geen

Naam	Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland U.A.
Vestigingsplaats	Heeze
Doel en openbaar belang	Bos- en natuurbeheer. De Bosgroep ondersteunt de leden op diverse manieren bij de ontwikkeling, inrichting en beheer van hun bos- en natuurterreinen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Someren is lid van bosgroep.
Risico's	De leden zijn slechts aansprakelijk tot het bedrag van hun contributie en hoeven niet mee te betalen aan tekorten.

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel en openbaar belang	Voorzien in financieringsbehoefte van publiekrechtelijke rechtspersonen.
Bestuurlijk belang	Jaarlijkse aandeelhoudersvergadering
Risico's	Geen

Paragraaf: Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Someren is qua oppervlakte uitgestrekt (ruim 81,43 km²). De kapitaalgoederen zijn van belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van onze gemeente, onder meer op het gebied van de leefbaarheid, veiligheid, verkeer en vervoer en recreatie. De kwaliteit van de kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau.

Een groot vermogen is geïnvesteerd in de kapitaalgoederen in onze gemeente. Onderhoud en beheer is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het beheer en onderhoud van wegen, straatverlichting, openbaar groen, speelvoorzieningen, water en riolering en gebouwen is een grote inzet van onze middelen (personeel en financiën) gemoeid.

Deze paragraaf geeft inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten van de verschillende kapitaalgoederen. Tijdens het integraal programmeren van de openbare ruimte worden de middelen van de diverse disciplines bij elkaar gebracht, zodat voorbereiding en realisatie van projecten waar nodig integraal vorm krijgen. De middelen worden door de gemeenteraad beschikbaar gesteld: enerzijds via de gesloten financiering van het gemeentelijke rioleringsplan; anderzijds via het integraal kostendekkingsplan openbare ruimte, waarin de kosten van de meerjarenonderhoudsplannen wegen, verkeer en groen in samenhang 10 jaar vooruit zijn gepland.

Wat willen we bereiken?

Inzicht in en realisatie van het gewenste onderhoudsniveau van de kapitaalgoederen. Dit kan onder andere bepaald worden aan de hand van de gewenste kwaliteit of landelijk gehanteerde normen.

Wat doen we hiervoor?

Rationeel beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen middels actuele onderhoudsplannen.

Mutaties en indexeringen

Met kostendekkingsplannen wordt in beeld gebracht welke bedragen jaarlijks benodigd zijn voor verantwoord beheer en vervanging. Zo'n plan wordt opgesteld op basis van het areaal, de onderhoudsstrategie en het prijspeil van dat moment. Kostendekkingsplannen worden minstens eens per vijf jaar opgesteld.

De kapitaalgoederenparagraaf is het instrument om tussentijds mutaties van de kapitaalgoederen en opgetreden prijsindexaties te verwerken. Door dat te doen zijn er voldoende middelen beschikbaar voor regulier beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. Daarmee wordt kapitaalvernietiging adequaat voorkomen.

Inzicht in actuele hoeveelheden en aantallen kapitaalgoederen worden verkregen door analyse van geografische kaartmateriaal dat de gemeente voor dit doel actueel houdt.

Prijsindexeringen voor de utiliteitsbouw, installatietechniek, grond-, weg- en waterbouw worden periodiek door onafhankelijke partijen gepubliceerd. In de paragraaf kapitaalgoederen gebruiken we de indexcijfers van het CBS om inzichtelijk te maken welke bijstelling aan de budgetten noodzakelijk is.

Onderhoud Riolering

Actueel beleidskader

Het actuele gemeentelijk rioleringsbeleid is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025. Dit plan is vastgesteld door de raad op 10-12-2020. Vaststelling van een nieuw beleidskader voor riolering is voorzien in 2025.

Tot op heden is een Gemeentelijk Rioleringsplan (verder GRP) een verplichting vanuit de wet milieubeheer. Na de overgang naar de Omgevingswet vervalt deze verplichting, maar is het wel raadzaam om als programma onder de Omgevingswet de nodige zaken vast te leggen.

Kwaliteitsniveau

Het beleid is gericht op een efficiënt beheer en onderhoud van de voorzieningen voor riolering en waterhuishouding van de Gemeente Someren. Met het huidig GRP hebben we voldoende middelen om de riolering- en waterhuishouding goed te kunnen beheren. Daarnaast zijn in het GRP maatregelen opgenomen om knelpunten in afvoer te verbeteren. Gezien de klimaatverandering en de wateroverlast die daarmee gepaard gaat is voor de looptijd van dit GRP voorzien in middelen om de gemeente meer klimaatrobuust te maken.

In projecten waar riolering wordt aangelegd of vervangen geldt voor zover doelmatig het principe van scheiden van vuil en schoon water. Hierdoor neemt het areaal gemengde riolering af, dit is beter voor de volksgezondheid en de waternatuur. De kwaliteit van het hemelwater en de mogelijkheden om deze vast te houden in de bebouwde kom spelen hierbij een centrale rol.

Financieel kader

In het GRP is een meerjarig kostendekkingsplan opgenomen op basis van prijspeil 2020. Areaal uitbreidingen en inflatie hebben invloed op de benodigde bedragen om de maatregelen uit het GRP uit te kunnen voeren.

Areaal

Areaaluitbreidingen hebben op de korte termijn maar een beperkte invloed op de onderhoudskosten van de riolering. Dit komt omdat nieuwe voorzieningen in de eerste jaren maar weinig onderhoud behoeven. Noemenswaardige overschrijdingen op de exploitatiebudgetten worden hierdoor dan ook niet verwacht. Aanpassing van budgetten aan het areaal vindt daarom slechts periodiek plaats op het moment dat een nieuw kostendekkingsplan opgesteld wordt.

Areaal	
Riolering vrij verval	198 km
Gemalen	31 stuks
Randvoorzieningen	9 stuks
Persleidingen	9 km
Pompunits	446 stuks
Drukleidingen	113 km
Watergangen	267 km
Duikers	22 km

Indexering

Het kostendekkingsplan riolering is eind 2020 opgesteld op basis van het toen geldende prijspeil. Om de beoogde maatregelen te kunnen uitvoeren is opgenomen dat zowel de uitgaven als de inkomsten (rioolheffing) geïndexeerd zullen worden. In de begroting 2024 is voor riolering rekening gehouden met de huidige personele lasten van team Openbare Ruimte, huidige bijdrage aan UDAS en een indexering van de budgetten voor met name onderhoud.

Uitwerking

Voor de begroting 2024-2027 leidt dit tot onderstaande bedragen die gesplitst zijn in de reguliere exploitatie en projecten die direct ten laste van de voorziening zijn gebracht.

Exploitatie	2024	2025	2026	2027
Exploitatie riolering (inclusief BTW)	2.228	2.426	2.473	2.549
Opbrengsten rioolheffing	-2.138	-2.202	-2.659	-2.337
Inzet voorziening GRP	-90	-224	-204	-212
Saldo	-	-	-	-

Projecten	2024	2025	2026	2027
Projecten direct ten laste van voorziening	25	50	25	25
Inzet voorziening GRP	-25	-50	-25	-25
Saldo	-	-	-	-

Onderhoud Groen

Kwaliteitsniveau/actueel beleidskader

Voor het stedelijk gebied is Bomenbeleid en Groenbeleid vastgesteld waarin de kaders zijn aangegeven hoe met groen om te gaan.

In het vastgestelde Groenbeleid staat het belang van het openbaar groen in Someren in relatie tot de leefomgeving. Het groen staat ten dienste van allerlei functies zoals recreatie, spelen, beweging, biodiversiteit, waterberging. Klimaatadaptatie is één van de actuele ontwikkelingen waar nu veel aandacht voor is. In het bomen- en groenbeleid is hier op ingespeeld: groen is een effectief middel tegen hittestress en helpt bij de beheersing van water in het openbaar gebied.

De beheerwijze van het openbaar groen is vastgelegd in het Integraal Kostendekkingsplan Openbare Ruimte 2023. Het betreft een geïntegreerd plan waarin tevens de activiteiten ten aanzien van wegen en verkeer zijn opgenomen.

Dit plan gaat uit van een onderhoudsniveau met de daarmee samenhangende kosten. Door de klimaatverandering zal het beheer van het stedelijk groen mee-veranderen in verzorgingsniveau, plantkeuze, onderhoudswijze en kosten.

Financieel kader

In de begroting zijn middelen opgenomen om het openbaar groen dagelijks te onderhouden. Omvorming en vervanging van verouderde, versleten groenvoorzieningen is nodig om deze op

lange termijn in stand te houden. De investeringen voor de komende vier jaar zijn berekend en opgenomen in de begroting.

Onderhoud Gebouwen

Actueel beleidskader

Het beleid bij Onderhoud Gebouwen is erop gericht de gebouwen in stand te houden voor de functie waarvoor ze zijn ingericht. Hierbij wordt verduurzaming van de gebouwen nadrukkelijk nagestreefd.

Kwaliteitsniveau

De onderhoudsplanning wordt opgesteld op basis van actuele onderhoudstoestanden alsmede de geldende regelgeving op dit gebied. Hierbij wordt telkens gezocht naar een goede kwaliteit in relatie tot de daarmee samenhangende kosten.

Financieel kader

In mei 2023 is de Onderhoudsbegroting Gebouwen geactualiseerd. De significante prijsstijgingen in de bouwsector voor materiaal en arbeid zijn verwerkt in de kosten die gedekt worden uit de voorziening onderhoud gebouwen. Op basis hiervan is de jaarlijkse dotatie in de voorziening onderhoud gebouwen ingaande 2024 met € 40.000 verhoogd. Bij de eerstvolgende actualisering in 2024 zal de hoogte van de dotatie opnieuw worden beoordeeld.

De geplande uitgaven ten laste van de Voorziening onderhoud gebouwen, voor het jaar 2024 bedragen € 742.000. Daadwerkelijke uitvoering kan afwijken ten opzichte van de financiële planning.

Als gevolg van de warmte transitie zullen er mogelijk kostbare investeringen moeten worden gemaakt om hier aan te kunnen voldoen. Zodra hier meer inzicht in is verkregen zullen deze in de begroting worden verwerkt. Vooralsnog wordt verduurzaming binnen de reguliere begroting waar mogelijk (deels met subsidie) opgevangen.

Onderhoud Wegen

Inleiding

Voor een kostendekkingsplan wordt het aanwezige areaal inzichtelijk gemaakt en worden de theoretische onderhoudscycli geactualiseerd op basis van het meest actuele prijspeil. Door een koppeling te maken met de leeftijd van de verharding wordt inzichtelijk gemaakt welke uitgaven jaarlijks gemaakt worden voor tussentijds onderhoud en rehabilitaties. De benodigde bedragen voor de eerstkomende 10 jaar worden gebruikt voor de begroting. In 2022 is het Kostendekkingsplan wegen 2023 (op basis van het prijspeil 1-1-2022).

Naast een kostendekkingsplan voor wegen, waarmee de benodigde kostendekking voor de lange termijn in beeld wordt gebracht, wordt ook een uitvoeringsplan wegen opgesteld. Dit is begin 2022 opgesteld (en begin 2024 volgt een nieuw uitvoeringsplan). Hiervoor is de kwaliteit van alle te

beheren verharding in beeld gebracht met een visuele weginspectie. Deze kwaliteitsgegevens worden getoetst aan landelijke richtlijnen. Vervolgens wordt op basis van de schade, de oorzaak, de leeftijd, de ondergrond en rekening houdend met de andere beheerstaken een zo integraal mogelijke planning gemaakt voor het wegonderhoud. Daarbij wordt de vorm van het onderhoud, het jaar van uitvoering en de kosten in beeld gebracht. Deze gedetailleerde planning wordt gemaakt voor de eerste drie jaar (de korte termijn).

Areaal

Areaal	m2
Verharde rijbanen	1.199.000
Fietspaden	164.000
Voetpaden	260.000
Overige verhardingen	182.000
Totaal	1.805.000

Prijsindexering Grond, Weg- en Waterbouw

Prijsindex	
januari 2022	126,9
januari 2023	139,1

Toelichting

Voor het wegbeheer wordt gebruik gemaakt van het indexcijfer van het CBS, Grond-, weg- en waterbouw (GWW). Eens per kwartaal verschijnt dit indexcijfer.

Bij de Kostendekkingsplannen en begroting wordt altijd rekening gehouden met het prijspeil van januari van het betreffende jaar. Het laatste Kostendekkingsplan wegen is opgesteld op basis van prijspeil 1-1-2022. De bedragen worden voor nu bijgesteld op basis van het prijspeil van 1-1-2023. Dit leidt tot een toename van 9,61%.

Beleidskader

Beleidskaders	
Kostendekkingsplan Wegen 2023	2-3-2023

Financieel kader op basis van Kostendekkingsplan wegen 2023

Financieel	2024	2025	2026	2027
Rehabilitatie wegen (investeringen die worden gekapitaliseerd)	3.376	3.376	3.376	3.376
Tussentijds Onderhoud wegen (jaarlijkse storting in voorziening)	1.159	1.159	1.159	1.159
Klein onderhoud wegen (ten laste van exploitatie)	35	35	35	35

Toelichting

Bij de bedragen voor de rehabilitaties en tussentijds onderhoud zijn de bedragen afkomstig uit het Kostendekkingsplan Wegen 2023, verhoogd met 9,61%, conform de cijfers van januari 2023 van het CBS.

Uitgaven voor rehabilitatie worden geactiveerd en afgeschreven over 35 jaar. Deze kosten gaan als kapitaallasten mee in de exploitatie. Het tussentijds onderhoud wordt gedekt uit de voorziening onderhoud, daarvoor wordt jaarlijkse een storting in de voorziening gedaan. Het klein onderhoud (dagelijks onderhoud uitgevoerd door de buitendienst) komt ten laste van de exploitatie. Dat zelfde geldt voor het benodigde budget voor verzorging van verharding, te weten vegen/onkruidbeheersing.

Paragraaf: Bedrijfsvoering

Algemeen

De gemeente Someren is er voor de inwoners, bedrijven en organisaties van de gemeente, waarbij we werken en handelen vanuit de Samenleving Dichtbij. Een gemeente die van iedereen is, die er woont, werkt, leeft of verblijft. Waarin iedereen mee kan doen aan de maatschappij en inwoners zelf bijdragen aan een fijne leefomgeving

Organisatie

Wij willen een flexibele en lerende organisatie zijn, die midden in de samenleving staat. We weten dat de maatschappij verandert en wij bewegen mee. Daarbij staan de inwoners en de buitenwereld centraal en werken we vanuit de bedoeling. Dit betekent als organisatie het goede doen, waarde creëren, geluk vergroten en de inwoner beter helpen. Wij willen een organisatie zijn, waarin inwoners vertrouwen hebben; daarvoor werken en communiceren wij op een heldere en betrouwbare manier. Om doelen te bereiken, werken we samen met iedereen die daarvoor nodig is. Wij werken met trots en plezier aan de opgaven uit de samenleving, passend bij de mogelijkheden van deze tijd.

Kernwaarden

Onze kernwaarden zijn de belangrijkste waarden van onze organisatie. De vijf kernwaarden zijn: samenwerken, eigenaarschap, betrouwbaarheid, kwaliteit en daadkracht. Wij streven ernaar om deze kernwaarden in onze houding en gedrag te laten zien. Kernwaarden werken pas goed als we dit in houding en gedrag intrinsiek laten zien. En dat is onderdeel van onze cultuur. Samen maken we de cultuur van gemeente Someren.

Informatisering, automatisering en digitalisering

In 2023 legden we de basis voor de ICT. Plaats onafhankelijk werken is met de mobiele werkplekken en mobiele telefoons mogelijk. Na de overgang naar ICT NML sturen we de aandacht in 2024 op de doorontwikkeling van de informatievoorziening.

De afgelopen en volgende jaren is er veel wet- en regelgeving gekomen die invloed heeft op de informatievoorziening. Een impactanalyse in 2023 heeft de gevolgen op de informatievoorziening door alle wet- en regelgeving in kaart gebracht. Vooral de Wet Open Overheid, de Wet Modernisering Elektronische Bestuurlijk Verkeer en de Omgevingswet gaan hierbij een rol spelen. Deze impactanalyse wordt de leidraad voor de aanpassingen in de informatievoorziening.

Gegevens en informatie spelen een steeds belangrijkere rol binnen de gemeente. Beleid en uitvoering vormen uit gegevens en informatie. Deze gegevens komen deels uit de eigen organisatie, zoals BRP, BAG en BGT, maar ook uit de omgeving. Denk hierbij aan omgevingsdata, zoals bomen, licht, waterhuishouding, enzovoort. Gegevens en informatie dienen van goede

kwaliteit (juist, volledig en tijdig) te zijn. Goede kwaliteit van gegevens zijn de basis om datagedreven te gaan werken. In 2024 zetten we de eerste stappen.

De gemeente Someren werkt al sinds 2017 helemaal digitaal. Hierdoor is het steeds meer een wens om belangrijke oude analoge dossiers digitaal beschikbaar te hebben. In 2024 zetten we stappen om analoge dossiers digitaal te maken.

De informatievoorziening moet ook de interne organisatie steunen. De inrichting van de informatievoorziening moet daarvoor aansluiten op de organisatieverandering (structuurwijziging en gedragsverandering). De informatievoorziening passen we in 2024 aan op de 5 pijlers van de dienstverleningsvisie:

- De basis op orde
- Toegankelijk en in verbinding
- Optimaal digitaal
- Simpel en gemakkelijk
- Transparant

Het, in 2023 vorm gegeven, dienstverleningsconcept geeft hiervoor handvaten.

Regionale samenwerking

Hoewel Someren krachtig inzet op regionale samenwerking, zien wij deze samenwerking nog altijd als een instrument om de zelfstandigheid te bewaren. Dat is zowel in de Peel het uitgangspunt, als in de MRE (Metropoolregio Eindhoven).

Samenwerking Asten/Someren

De vormen van samenwerking met Asten (UDAS, Openbare Orde en Veiligheid, leerplichtambtenaren en bezwaarschriftencommissie) zijn ondergebracht in dienstverlenings- en detacheringsovereenkomsten.

De Peel

Met de zes Peelgemeenten en Geldrop-Mierlo is de samenwerking voor de uitvoering van de Participatiewet ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling Werkbedrijf Atlant De Peel (Senzer).

De vijf Peelgemeenten (Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren) werken samen op het gebied van de Wmo, jeugdhulp, bijzondere bijstand, minimabeleid & schulddienstverlening. Deze samenwerking is ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten. De basis taken op genoemde gebieden worden uitgevoerd door de Peelgemeenten. Eventuele plustaken binnen genoemde gebieden kunnen ook door de Peelgemeenten worden uitgevoerd. Someren heeft bijvoorbeeld het werkgeverschap Jeugd bij de Peelgemeenten ondergebracht.

BSOB

Met ingang van 1 januari 2018 is de gemeente Someren aangesloten bij de BelastingSamenwerking Oost-Brabant (BSOB). Deze gemeenschappelijke regeling voert voor 11 gemeenten in Oost-Brabant en het waterschap Aa en Maas de waardering van OZB-objecten en de heffing en inning van gemeentelijke- en waterschapsbelastingen uit.

Omgevingswet

Na jaren van voorbereiding heeft in 2023 de Eerste Kamer ingestemd met inwerking treden van de Omgevingswet per 1 januari 2024.

Het doel van deze nieuwe wet is het bundelen en vereenvoudigen van de huidige wet- en regelgeving met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Voor burgers en bedrijven moet de Omgevingswet het makkelijker maken om vergunningen aan te vragen en ontwikkelingen uit te voeren. Dit klinkt allemaal als mooie muziek in de oren, maar dit zal de eerste jaren zeker nog niet het geval zijn. Om hiertoe te komen zijn we al een aantal jaren bezig met de voorbereiding en hebben we tot 2032 de tijd om de Omgevingswet volledig in te voeren. Dit vraagt om wederzijds begrip in een lange transitie periode, waarbij het op orde houden van de dienstverlening een uitdaging blijft.

Paragraaf: Financiering

De paragraaf financiering heeft betrekking op de treasuryfunctie van de gemeente. De treasury is een belangrijk aandachtsveld in het financiële beleid en – beheer van een gemeente en krijgt steeds meer bestuurlijke betekenis. De taken zijn hierbij als volgt verdeeld:

De gemeenteraad

De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende functie. Voor de gemeenteraad betekent een controlerende functie dat zij zich bewust is van de kritische vragen die men kan of moet stellen. Daarnaast bepaalt de raad binnen de wet- en regelgeving de kaders van de financieringsfunctie. De raad stelt het financiële beheer in en legt de richting van de financiële organisatie vast in de financiële verordening.

College van B&W

Het college van B&W gaat over de hoofdlijnen van de dagelijkse treasurypraktijk. Het college heeft de taak de treasury beleidsmatig in te kaderen. Verder bepaalt het college welke risico's acceptabel zijn, mede in relatie tot het risicokader dat binnen de wetgeving wordt gegeven.

Corporate treasury

De afdeling of rol binnen de ambtelijke organisatie die verantwoordelijk is voor het beheer en actief sturen van alle financiële activiteiten met betrekking tot financiering, kasbeheer, risicobeheer en verzekeringen en de administratie daarvan. Dit gebeurt binnen de kaders die de gemeenteraad in zijn treasurybeleid heeft vastgesteld en het mandaat dat het college heeft verstrekt.

Samenvatting

Het gemeentebestuur moet zorgen voor een verantwoorde en adequate inrichting van de treasury, evenals voor het scheppen van voorwaarden om deze te kunnen uitvoeren. De treasuryfunctie zorgt ervoor dat er voldoende middelen zijn voor de uitvoering van het beleid uit de programma's. Daarnaast wordt geld dat niet direct nodig is, uitgezet. De raad heeft in dit proces een kaderstellende en controlerende rol.

Gemeentefinanciering

De gemeente voert, geleid op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdend beleid stelt de gemeente zich ten doel een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen en/of zo laag mogelijke kosten over leningen te realiseren, binnen duidelijk geformuleerde randvoorwaarden ter beperking van risico's. De nominale waarde van de belegde gelden bedraagt € 14,9 mln. Dit betreft het verstrekken van een achtergestelde lening aan de BNG Bank welke eenzijdig in mei 2024 door de bank kan worden afgelost.

De portefeuille ziet er in september 2023 als volgt uit:

Product	Nominaal	%	Jaar van aflossing	Jaarlijkse rente opbrengst
Achtergestelde lening BNG	14.900	4,742	eeuwigdurend	707
Totalen	14.900			707

Bedragen x € 1.000

Naast deze belegging hebben we nog rente-inkomsten in de vorm van, in het verleden afgesloten erfpacht overeenkomsten, in het kader van de grondexploitatie baten 2024 (€ 143.000) en via het SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting). Ultimo juli 2023 hebben we 8,4 mln. aan leningen uitstaan in de vorm van starters- en duurzaamheidsleningen. Voor 2024 wordt rekening gehouden met een renteopbrengst van € 72.000. Via de groene zone wordt een bedrag van € 11.000 aan rente geraamd voor de verstrekte leningen voor zonnepanelen.

Risicobeheer

De belangrijkste algemene financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's. Hieronder wordt weergegeven in welke mate deze risico's zich bij onze gemeente voordoen en op welke wijze de gemeente deze risico's beheerst.

Koersrisicobeheer

De koersrisico's van de gemeente zijn zeer beperkt omdat uitsluitend middelen worden uitgezet in vastrentende waarden, zoals deposito's en obligaties. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de einddatum is dus geen sprake van koersrisico's.

Renterisicobeheer

Door schommelingen in de rentevoet loopt een gemeente renterisico. Het renterisico kan worden gemeten door middel van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Algemeen

De kasgeldlimiet begrenst de omvang van de korte financiering (korter dan een jaar). De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal van de gemeente bij aanvang van het jaar.

Situatie Someren

Bij toepassing van deze norm bedraagt de kasgeldlimiet voor Someren € 5,1 miljoen. Ultimo juli 2023 hebben we een kasgeldleningen lopen ad € 2 mln. Verder zijn er geen leningen aangegaan met een looptijd van maximaal een jaar. Dat betekent dat het renterisico onder de kasgeldlimiet uitkomt.

Renterisiconorm

Algemeen

De renterisiconorm heeft tot doel om het renterisico bij het opnemen van leningen te beheersen/beperken. Het effect van de renterisiconorm op de financieringswijze is dat de herfinanciering van vaste leningen niet ineens plaatsvindt, maar over een periode van minimaal vijf jaar wordt gespreid. Dit betekent dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen voor gemeenten niet meer mogen bedragen dan 20% van de totale vaste schuld.

Situatie Someren

Voor 2024 is de renterisiconorm voor de gemeente Someren nihil. Voor de toets op de renterisiconorm wordt alleen dat gedeelte van het vreemd vermogen in aanmerking genomen dat onderhevig is aan herfinanciering of renteherziening. De gemeente heeft momenteel geen langlopende lening aangetrokken voor financiering.

Treasury

In de raadsvergadering van 29 september 2022 werd door de raad het Treasurystatuut 2022 vastgesteld. De onderstaande onderwerpen worden nader toegelicht.

Schatkistbankieren

Op grond van de Wet Fido moeten alle decentrale overheden hun (tijdelijk) overtollige liquide middelen (boven het drempelbedrag) beleggen in de schatkist. Het drempelbedrag voor 2024 is bepaald op € 1.000.000.

De uitwerking is vastgelegd in de "Regeling schatkistbankieren decentrale overheden". Decentrale overheden kunnen hun overtollige middelen ook uitzetten bij medeoverheden. Voor dergelijke onderlinge kredietverlening geldt wel de voorwaarde dat er geen (verticale) toezichtrelatie mag bestaan tussen de betrokken decentrale overheden. Een decentrale overheid houdt uiteraard de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten als dat gebeurt uit hoofde van de publieke taak.

Beleidskader derivaten

De hierin opgenomen uitgangspunten zijn opgenomen in de "Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)" en het "Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)". In de aanpassingen worden de mogelijkheden van het gebruik van derivaten verkleind. Gemeenten mogen slechts derivaten afsluiten om opwaartse renterisico's af te dekken. Derivaten dienen één op één aan te sluiten op de onderliggende lening; open posities zijn niet toegestaan.

Verder is de regelgeving met betrekking tot "European Market Infrastructure Regulation (EMIR)" van toepassing. EMIR is een Europese verordening, dat betekent dat zij een rechtstreekse werking heeft in de lidstaten van de EU. Als gevolg van deze wetgeving dient de gemeente informatie met betrekking tot lopende derivaten te rapporteren aan een erkend Europees transactieregister (Trade Repository). Via deze registers hebben de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en andere

(financiële) toezichthouders in de EU toegang tot gedetailleerde informatie over de derivatenposities van de voor die toezichthouder relevante rapporterende partijen.

Financieringsoverzicht

In onderstaande tabel wordt het financieringssaldo weergegeven, dit saldo bestaat uit de investeringen, verminderd met de financieringsmiddelen.

Omschrijving	Boekwaarde	Mutaties	Boekwaarde
	1-1-2024	2024	31-12-2024
Investerings			
Materiële vaste activa	62.906	3.585	66.491
Immateriële vaste activa	375	88	463
Financiële vaste activa	21.057	3.139	24.196
Totaal (a)	84.337	6.812	91.150
Financieringsmiddelen:			
Reserves	50.150	-451	49.699
Voorzieningen	5.302	2.645	7.947
Langlopende geldleningen	0	0	0
Grondexploitatie	2.517	-1.664	853
Totaal (b)	57.969	530	58.499
Financieringsaldo (b-a)	-26.368	-6.282	-32.650

Bedragen * € 1.000

Uit de opstelling blijkt dat per 1-1-2024 sprake is van een financieringstekort. In de loop van 2024 zal het tekort verder toenemen. Deze situatie is met name het gevolg van een toename van het investeringsvolume en een afname van de reserves. In het overzicht is er rekening mee gehouden dat alle investeringen ook volledig zullen worden gerealiseerd in het jaar van planning. De praktijk wijst echter uit dat investeringen niet volledig worden gerealiseerd in het jaar van de planning. Dit leidt ertoe dat het financieringstekort in de praktijk lager zal uitvallen.

Op basis van het verloop van de investeringen en geldstromen wordt in de noodzakelijke financieringsbehoefte voorzien door het aantrekken van kort geld, of langlopende leningen.

Renteschema

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook inzicht moet geven in: de rentelasten uit externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Door onderstaand schema in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan dit inzicht.

Renteschema	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	0
b. De externe rentebaten	971
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	0
Saldo door te rekenen externe rente	971
d1. Rente over eigen vermogen	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	0
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	0
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	971

Bedragen x € 1.000

Paragraaf: Grondbeleid

Het grondbeleid, neergelegd in de Nota Grondbeleid, is een middel om de gemeente te ondersteunen bij de ruimtelijke opgaven en de ambities die daarbij horen op het gebied van onder andere wonen, economie en gezondheid. Het grondbeleid helpt ons om de leefbaarheid in Someren te behouden en te verbeteren en een evenwichtige keuze te maken tussen de verschillende belangen en ambities.

Wat willen we bereiken?

Bestuurlijke doelstelling

Om een verantwoord grondbeleid tot uitvoer te brengen moet de gemeente een effectief en strategisch beleid voeren op alle deelterreinen. Jarenlang heeft het accent op een actieve grondpolitiek gelegen. De roep om woningen is groot, een tendens die landelijk waarneembaar is. Ook in de nieuwe Nota Grondbeleid 2023-2027 blijven we inzetten op het zelf verwerven van gronden voor woningbouwplannen, maar wordt uiteraard ook ruimte geboden aan faciliterende grondpolitiek en particuliere initiatieven. In dit zogenaamde dynamische grondbeleid heeft onze gemeente geen uitgesproken voorkeur in de koers van de grondpolitiek. Wij maken met behulp van het afwegingskader een weloverwogen keuze in welke rol wij willen innemen bij een specifiek ruimtelijk initiatief.

Het grondbeleid heeft daarnaast veel invloed op de realisatie van programma's, zoals op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, milieu, verkeer, cultuur, sport, recreatie en economische zaken. Het grondbeleid heeft tenslotte een grote financiële impact en brengt hierdoor risico's met zich mee.

Maatwerk en flexibiliteit

De uitdaging ligt op het gebied van een gespannen markt. De roep om woningbouw-en bedrijfskavels, in alle soorten en maten is groot. De bestuurlijke doelstelling kan bij deze actualiteit niet achterblijven: maatwerk en flexibiliteit blijven de sleutelwoorden. Het grondbeleid dient een passende richting te geven aan de vastgestelde of nader vast te stellen bestuurlijke doelen, daarbij maximaal inspeland op de meest wenselijke ontwikkeling van volkshuisvestelijke, economische, maatschappelijke, sociale, culturele of financiële doelstellingen.

Zowel voor de reeds lopende grondexploitaties als de toekomstige grondexploitaties is het zaak om binnen investeringen als aankopen, onderzoek en bouwrijp maken in een gezonde afstemming met de vraagmarkt te blijven om uiteindelijk met een positief resultaat te kunnen afronden.

Wat doen we hiervoor?

De vraag naar bouwgrond voor alle doelgroepen stijgt en zal het komende jaar alleen nog maar verder stijgen. Onze actieve, meedenkende houding heeft tot resultaat dat er in verschillende woningbouwprojecten positieve reuring is.

In zijn algemeenheid kan over de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen gesteld worden dat de grondeigendommen in handen zijn van particuliere ontwikkelaars. Er wordt op dit moment

ongeveer 6 ha ontwikkeld, waarbij er vrijwel alleen sprake is van ontwikkelingen op privaat eigendom.

Sleutelwoord op zowel woningbouwgebied als bedrijventerreinen is om het SAMEN te doen. De tijd dat "hier" de potentiële bouwer staat en "daar" de gemeente, waarbij de opbrengsten toch wel min of meer automatisch het grondbedrijf instromen, is voorbij. Proactief zijn, meedenken, enthousiasmeren, stimuleren en het vanuit een gezamenlijk belang optimaliseren van mogelijkheden blijven het devies voor de komende jaren.

Ontwikkeling grondaankopen

Vanuit de beleidsmatige wens om waar mogelijk actief te ontwikkelen maakt grondverwerving een onlosmakelijk onderdeel uit van het grondbeleid. Enerzijds zoeken we actief naar strategische gronden voor de ontwikkeling van nieuwe plannen. Een voorbeeld is Lierop Zuid, waar voor de ontwikkeling van een nieuw woningbouwplan diverse gronden minnelijk verworven zijn/worden. Anderzijds worden vanuit de markt objecten te koop aangeboden aan de gemeente. Op basis van een integrale en strategische belangenafweging en met het oog op een maatschappelijk verantwoorde en bedrijfseconomische investering wordt daarbij de keuze gemaakt voor het al dan niet gaan verkennen van verwervingsmogelijkheden dan wel enkel de regierol op ons te nemen (faciliterend grondbeleid).

Raming opbrengsten en bouw- en woonrijp maken

Jaarlijks wordt de fasering in de uitgifte van bouwkvavels in woningbouwplannen en daarmee de opbrengst voor het aankomende jaar in beeld gebracht.

In november van elk jaar wordt een prognose voor het aankomende jaar gemaakt. Als leidraad daarvoor nemen we de dagelijkse actuele praktijk. Rekening houdend met de lopende gesprekken met belangstellende particulieren, ontwikkelaars, lopende opties en getekende overeenkomsten, maken we naar beste eer en geweten een inschatting van de te verwachten verkoop van bouwgrond voor het aankomende jaar. Uiteraard worden in deze verwachtingsprognose de voorhanden zijnde relevante beleidsstukken betrokken, zoals de Nota Grondbeleid en de Woonvisie.

Bij elke nieuwe exploitatie wordt op basis van ervaringscijfers een raming gemaakt van de te verwachten kosten voor het bouw- en woonrijp maken van het plan. De sterke toename van kosten en het risico van vertraging als gevolg van aannemerscapaciteit zijn belangrijke actualiteiten. Jaarlijks wordt bekeken of de raming nog actueel is of dat deze herzien moet worden op basis van de verdere uitwerking van het plan. Indien een herziening niet aan de orde is, worden de in het afgelopen jaar uitgevoerde werkzaamheden uit de raming gehaald en worden eventuele wijzigingen in het ontwerp in de raming verwerkt. Om tot een actuele raming te komen worden de nog resterende werkzaamheden tenslotte geïndexeerd op basis van de CBS prijsindex GWW.

Wat mag het kosten?

Resultaat grondexploitaties in de gemeente Someren

Hierna wordt een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie gegeven. Deze resultaten zijn exclusief de storting in de reserve buitengebied in ontwikkeling (€ 10,- per uitgegeven m2).

Nr.	Naam	Einde looptijd	Totaal verwacht resultaat jaarwerk 2022 *)	Totaal verwacht resultaat begroting 2024**)	Verschil	Nog te verwachten resultaat
33	Waterdael III	2023	152	0	Afronding in 2023	
56	Antoniusshof	2023	22	0	Afronding in 2023	
60	Witvrouwenbergweg	2023	174	0	Afronding in 2023	
61	Lauruscomplex	2024	-1.217	0	Afronding in 2023	
34	Groote Hoeven	2027	-121	88	209	88
46	Uitbreiding Someren-Heide Zuid	2025	94	138	44	378
57	Goede Vaart	2027	1.345	1.951	606	1.951
62	Lage Akkerweg III	2023	220	218	-2	3.216
78	Uitbreiding Lierop Kromvenweg	2024	234	274	40	769
Totaal resultaat			902	2.669	897	6.402

Bedragen x € 1.000

De totaal verwachte resultaten zijn inclusief winstnemingen ten gunste van de Reserve grondbedrijf

**) In de Jaarrekening 2022 is voor het laatst gerapporteerd over de resultaten van de grondexploitaties*

****) Het betreft verwachte resultaten ten tijde van het opstellen van deze begroting; deze zijn nog niet gerealiseerd*

De verschillen die gerapporteerd worden ten opzichte van de resultaten van de grondexploitaties uit de Jaarrekening 2022 hebben betrekking op het aanpassen van het indexatiepercentage voor overige kosten en het verwerken van de nieuwe grondprijzen. In de Jaarrekening 2022 heeft al een bijstelling van de kosten plaatsgevonden. Na het opstellen van de jaarrekening 2022 is gebleken dat het gehanteerde prijspeil met 3% geïndexeerd moest worden. Conform de kadernota 2024 is voor het indexatiepercentage waarmee gerekend wordt om het resultaat te bepalen gerekend met 3,1% voor de stijgende woningbouwkosten. Onderstaande nieuwe grondprijzen zijn ook verwerkt in bovenstaand overzicht. Met name bij de complexen waar nog grondverkoop verwacht worden, zoals Groote Hoeven, Goede Vaart en Uitbreiding Lierop Kromvenweg, leidt dit tot een positieve bijstelling.

Daarnaast is in de jaarrekening 2022 voor de Goede Vaart voor alle gronden gerekend met de oude grondprijzen 2022. Voor een gedeelte was echter al voorzien dat de verkoop pas in 2023 of later gerealiseerd zou worden. Hierdoor is het verwachte resultaat ad € 1.345.000 einde 2022, eigenlijk € 350.000 hoger.

Grondverkooprijzen

In de Nota Grondbeleid is opgenomen dat via deze paragraaf grondbeleid ieder jaar de gronduitgifteprijs vastgesteld worden. Onze gemeente kiest bij de prijsvorming van bouwgrond voor een marktgerichte benadering en laat zich hierbij onder andere leiden door de gehanteerde prijzen in de regio. Ook kostprijsoverwegingen spelen een belangrijke rol. Algemeen uitgangspunt is dat minimaal kostendekkende (sluitende) grondexploitaties worden gerealiseerd.

In verband met de gestegen kosten als gevolg van indexering zijn de grondprijzen per 1 januari 2023 verhoogd (gebaseerd op de huidige CBS-index voor Grond-, Weg- en Waterbouw). Deze lijn wordt ook voor de indexering 2024 aangehouden. Aankooprijzen van nieuwe gronden, evenals procedure- en ontwikkelkosten zijn sterk gestegen en blijven dat doen. Daarnaast zijn ook de kosten voor bouw- en woonrijp maken in dezelfde lijn toegenomen. De verwachting is dat ook deze kosten voorlopig zullen blijven stijgen. Bovendien dalen de opbrengsten vanwege het in de woondeal opgenomen percentage sociale koop/huur. Wederom een substantiële jaarlijkse bijstelling van de grondprijzen is daarom onontkoombaar en noodzakelijk voor een gezonde grondexploitatie. Mede afhankelijk van de genoemde ontwikkelingen zullen we de indexering jaarlijks opnieuw beoordelen.

Deze beoordeling, in relatie tot de CBS-index voor GWW, heeft uitgewezen dat de uitgifteprijs voor 2024 moeten stijgen met 9,6%. In onderstaand overzicht worden de nieuwe grondprijzen aangegeven. De nieuwe prijzen zijn vergeleken met de grondprijzen in de omliggende gemeenten. Conclusie is dat de voorgestelde grondprijzen 2024 marktconform zijn en in de pas lopen met de grondprijzen in de regio.

In onderstaande tabel zijn de huidige grondprijzen van de gemeente Someren opgenomen. De genoemde prijzen zijn exclusief BTW.

Categorie grond	Verkoopprijs 2023	Verkoopprijs 2024
Sociale huurwoningen	€ 220	€ 241
Sociale koopwoningen (*)	€ 220	€ 241
Vrije sector	€ 314	€ 344
Wonen+	€ 314	€ 344
Bedrijventerreinen	€ 172	€ 188
Bedrijventerreinen zichtlocatie	€ 195	€ 213
Kantoren Witvrouwenbergweg	€ 203	€ 222

* Conform MRE begrippenlijst tot 110 m²

Paragraaf: Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is sinds 1 mei 2022 van kracht en opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Voornaamste verschil met de Wob is dat met de Woo prominent wordt ingezet op het verplicht actief (uit eigen beweging) openbaar maken van overheidsinformatie door overheidsorganen. De plicht tot actieve openbaarmaking van overheidsinformatie treedt gefaseerd in werking, verspreid over meerdere jaren.

De actief openbaar te maken informatie is verdeeld over 17 informatiecategorieën, waarvan er 15 rechtstreeks gelden voor gemeenten. Deze informatiecategorieën omvatten het minimum aan actief openbaar te maken informatie. Voor Someren geldt dat het de bedoeling is om op termijn alle overheidsinformatie openbaar te maken, tenzij dit uit privacy-oogpunt of vanwege een ander wettelijk beletsel niet wenselijk is of niet is toegestaan. De documenten die als eerste openbaar gemaakt zullen worden zijn onder meer convenanten en Woo-verzoeken met de bijbehorende Woo-besluiten en alle daarbij verstrekte informatie. Al deze documenten zullen voorafgaand aan openbaarmaking waar nodig geanonimiseerd moeten worden. Hiervoor zullen medewerkers opgeleid moeten worden.

Actieve openbaarmaking vraagt (dus) nogal wat wijzigingen in werkprocessen, applicaties en werken handelwijze. Ook moet geregeld worden dat al die openbare informatie op een/de eigen website beschikbaar is en blijft. Dat vergt nog de nodige aanpassingen. Daarbij komt dat ook voor de digitale terinzagelegging, die volgens de Wet elektronische publicaties bij een aantal ontwerpbesluiten verplicht is, een publicatieplatform gevonden moet worden.

Op overheid.nl is een (Woo-)verwijsindex beschikbaar naar de informatie die overheidsorganen op internet publiceren. Ook komt er een zoekfunctie op overheid.nl om binnen alle beschikbare informatie te kunnen zoeken.

Tot en met 2026 stelt het Rijk financiële middelen beschikbaar voor de uitvoering van de Woo. Deze Rijksmiddelen zijn onderverdeeld in een deel voor structurele kosten en een deel voor incidentele kosten volgens onderstaande tabel. Of deze middelen toereikend zullen zijn, is nu nog niet met zekerheid te zeggen. De benodigde aanpassingen raken de organisatie namelijk in alles wat zij doet.

Budget Wet open overheid	2024	2025	2026
Incidentele kosten	53	53	53
Structurele kosten	66	78	78
	107	119	131

Bedragen x € 1.000

Financiën

Samenvattend overzicht van baten en lasten

Een gemeentelijke organisatie is budget gestuurd. Dat wil zeggen dat de gemeentelijke taken mogen worden uitgevoerd binnen door de raad aangemerkte budgetten, lees: toegestane lasten. De raad heeft immers het budgetrecht. Lasten worden weergegeven met een "+"; baten dienen als dekking voor de toegestane lasten en worden met een "-" weergegeven.

Omschrijving	<i>Bedragen x 1.000</i>				
	Begroting 2023 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten excl. Reserves					
Fysiek domein	25.944	20.721	17.649	17.494	17.574
Sociaal domein	27.146	25.392	24.901	25.056	24.933
Bedrijfsvoering	15.669	13.775	11.975	11.962	11.897
Totaal lasten excl. Reserves	68.759	59.888	54.526	54.511	54.404
Lasten Reserves					
Fysiek domein	927	1.228	695	563	2.126
Totaal lasten Reserves	927	1.228	695	563	2.126
Totaal lasten	69.687	61.116	55.220	55.074	56.530
Baten excl. Reserves					
Fysiek domein	-13.228	-11.696	-8.257	-8.172	-10.199
Sociaal domein	-7.495	-4.441	-4.473	-4.473	-4.473
Bedrijfsvoering	-42.906	-42.016	-42.593	-38.748	-38.898
Totaal baten excl. Reserves	-63.629	-58.152	-55.324	-51.394	-53.571
Baten Reserves					
Fysiek domein	-3.907	-915	-617	-300	-272
Sociaal domein	-1.408	-391	-346	-272	-247
Bedrijfsvoering	-965	-1.660	-190	-155	-95
Totaal baten Reserves	-6.281	-2.965	-1.154	-727	-614
Totaal baten	-69.910	-61.116	-56.477	-52.121	-54.184
Resultaat	-223	0	-1.257	2.953	2.345
Incidenteel resultaat	-475	235	17	16	5
Structureel resultaat	252	-235	-1.274	2.937	2.340

- = voordeel / + = nadeel

Presentatie structureel begrotingsaldo

Doel van de presentatie van het structureel begrotingsaldo is de gemeentebegroting te optimaliseren. De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is (Gemeentewet artikel 189). Om de raad in staat te stellen deze taak te verrichten, is het essentieel dat de begroting een inzichtelijke presentatie van het structureel begrotingsaldo bevat. Met deze handreiking beogen wij de kwaliteit van de besluitvorming door de raad te vergroten.

In de regels, vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), is bepaald dat per programma eerst alle lasten en baten en het saldo daarvan worden begroot, dat vervolgens wordt bepaald wat daarvan over het totaal van de programma's het resultaat is en dat daarna per programma toevoegingen respectievelijk onttrekkingen aan reserves worden begroot. Aldus wordt gewerkt met een saldo van baten en lasten (saldo exclusief toevoegingen / onttrekkingen aan reserves) en een resultaat (inclusief toevoegingen / onttrekkingen aan reserves).

*Bedragen x
1.000*

Overzicht baten en lasten		Baten	Lasten	Saldo
01	Fysiek domein	-11.306	20.721	-9.416
02	Sociaal domein	-4.441	25.392	-20.951
03	Bedrijfsvoering	-678	5.960	-5.283
>	Algemene dekkingsmiddelen	-41.718	0	41.718
>	Overhead	-10	7.316	-7.306
>	Bedrag voor heffing vennootschapsbelasting	0	399	-399
>	Bedrag onvoorzien	0	100	-100
Saldo van Baten en Lasten		-58.152	59.888	-1.737
>	Reserves programma 1 Fysiek domein.	-915	1.219	-304
>	Reserves programma 2 Sociaal domein	-391	3	388
>	Reserves programma 3 Bedrijfsvoering	-1.660	7	1.653
Totaal mutaties reserves (*)		-2.965	1.228	1.737
Resultaat		-61.116	61.116	0
	correctie structurele kapitaallasten (onderuitputting)			-112
	Overig Incidenteel resultaat nadelig			347
	Structureel resultaat voordelig			235

Een positief saldo (*) van "Totaal mutaties reserves" wil zeggen dat extra budget vanuit het eigen vermogen (reserves) aan de exploitatie wordt toegevoegd.

Voor de onderbouwing van het saldo mutaties reserves wordt verwezen naar de tabel "[Verloop van de reserves en voorzieningen](#)" in het onderdeel "Bijlagen".

Correctie structurele kapitaallasten

Conform de "Handreiking kapitaallasten nieuwe (her)investeringen" van de provincie wordt 50% van de kapitaallasten van nieuwe (her)investeringen extracomptabel getoond bij bovenstaande presentatie van het structurele begrotingssaldo. Meerjarig ziet het extracomptabele bedrag er als volgt uit.

Toelichting	2024	2025	2026	2027
50% onderuitputting afschrijvingslasten IP 2024-2027	112.035	56.200	56.865	55.000

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Voor het overgrote deel bestaan deze uit de uitkeringen uit het gemeentefonds en de ozb. Deze middelen kennen, in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing, geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij besteedbare heffingen, evenals de specifieke uitkeringen, worden verantwoord onder de baten van de desbetreffende programma's (waar ze als dekking van de geraamde lasten dienen).

Hieronder staat het overzicht vrij besteedbare dekkingsmiddelen. De getoonde bedragen zijn baten.

Bedragen x 1.000

	Algemene dekkingsmiddelen	Jaarrekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
A.	Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is:			
	OZB eigenaren	3.796	3.987	4.576
	OZB gebruikers	550	548	630
	Toeristenbelasting	209	313	390
B.	Algemene uitkering	32.776	35.169	33.352
C.	Dividend: Bank Nederlandse Gemeenten	35	39	39
D.	Saldo van de financieringsfunctie	944	952	799
E.	Hondenbelasting	114	115	115
	Totaal	38.424	41.841	39.153

Dit betekent dat er voor 2024 € 39.153 aan Algemene dekkingsmiddelen beschikbaar is.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is gedefinieerd als het saldo van de rentelasten en de rentebaten. Een positief bedrag wil zeggen dat er meer rentebaten dan rentelasten zijn.

Post onvoorzien

Er is, conform wettelijke voorschriften, een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. De post onvoorzien is ter dekking van niet voorziene uitgaven in 2024. In de Financiële verordening van de gemeente Someren is opgenomen om hier een vast bedrag van € 100.000 voor te ramen.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In het volgende overzicht zijn de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, zoals het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) deze voorschrijft, opgenomen.

Omschrijving	Begroting	Meerjaren		
	2024	2025	2026	2027
Toevoeging aan reserve bindingsactiviteiten / bijzonder belonen	7	7	7	7
Toevoeging aan reserve monumenten	3	3	3	3
Toevoeging aan buitengebied in ontwikkeling	120	23	23	23
Toevoeging aan reserve kapitaallasten	219	225	231	143
Subtotaal structurele toevoegingen	349	258	264	176
Onttrekking aan reserve grondbedrijf	-50	-50	-50	-50
Onttrekking aan reserve bindingsactiviteiten	0	0	-35	0
Onttrekking aan reserve bossen	-1	-1	-1	-1
Onttrekking aan reserve groenbeheer	-45	-45	-45	-28
Onttrekking aan reserve heractivering	-230	-206	-206	-205
Onttrekking aan reserve kapitaallasten	-242	-246	-246	-239
Subtotaal structurele onttrekkingen	-568	-548	-583	-523
Saldo structurele toevoegingen en onttrekkingen	-219	-290	-319	-347

Bedragen x € 1.000

Reserve bindingsactiviteiten / bijzonder belonen

Voor een goede binding van het personeel wordt elke drie jaar een meerdaags personeelsreisje georganiseerd. Hiervoor wordt jaarlijks € 6.500 gestort in de reserve bindingsactiviteiten. In het jaar dat de personeelsreis plaatsvindt wordt er, rekeninghoudende met de Werkkostenregeling (WKR), een onttrekking geraamd van € 35.000.

Reserve monumenten

Jaarlijks is er een budget ad € 22.689 beschikbaar. Afhankelijk van de ingediende verzoeken wordt het saldo toegevoegd of onttrokken aan de reserve. Vanaf de zomernota 2023 wordt uitgegaan van een toevoeging van 10% van het budget.

Reserve buitengebied in ontwikkeling

De jaarlijkse storting betreft 10% van de geraamde opbrengsten grondverkoop uit de grondexploitatie.

Reserve grondbedrijf

In de exploitatie wordt jaarlijks een budget geraamd ad € 50.000 voor nakomende lasten van reeds afgesloten bouwgrondexploitaties. De lasten worden gedekt door een onttrekking aan de Reserve grondbedrijf.

Reserve bossen

De reserve bossen is bedoeld om de kosten van het beheerplan en de verwachte tekorten van de bossen te dekken. Om grote schommelingen in de exploitatie te voorkomen worden de jaarlijkse resultaten gestort c.q. onttrokken aan de reserve bossen, waardoor deze reserve fungeert als een egalisatiereserve.

Reserve groenbeheer

De reserve groenbeheer wordt tot 2027 gebruikt ter dekking van een gedeelte van de onderhoudslasten voor groen conform het integraal kostendekkingsplan openbare ruimte, waarin de kosten van de meerjarenonderhoudsplannen wegen, verkeer en groen in samenhang 10 jaar vooruit zijn gepland.

Reserve heractivering

De afschrijvingslasten van diverse specifieke investeringen worden jaarlijks gedekt uit de reserve.

Reserve kapitaallasten

De nota vaste activa is herzien en naar aanleiding daarvan zijn afschrijvingstermijnen gewijzigd. Bij de kadernota 2024 was (meerjarig) nog uitgegaan van de "oude" termijnen. Het ontstane voordeel naar aanleiding van de termijnaanpassing wordt gestort in de Reserve Kapitaallasten, om de toekomstige extra kapitaallasten te compenseren.

De onttrekkingen dienen ter dekking van afschrijvingslasten die incidenteel worden afgedekt.

Incidentele baten en lasten per programma

In de volgende tabel wordt een overzicht van de incidentele baten en lasten gegeven. Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben. Dit overzicht geeft niet alleen inzicht in de incidentele baten en lasten, maar is ook een hulpmiddel bij het beoordelen van het structurele begrotingssaldo. Het totaal van baten en lasten minus de incidentele vormen immers de structurele baten en lasten. Het structurele begrotingssaldo geeft aan of de structurele lasten met structurele baten worden afgedekt. Als dat het geval is, is de begroting structureel in evenwicht.

De incidentele baten en lasten worden per programma getoond. Voor de toelichting op de IP posten verwijzen we naar de investeringsprogramma's die in het programmaplan zijn opgenomen.

Lasten Programma	Toelichting	2024	2025	2026	2027
1	IP Ontwikkelstrategie De Peel	20	20	20	
2	IP Werkbudget toeristische beleidsnota 2030	30	30		
3	IP Tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030	43	43		
4	IP Ontwikkeling regionaal bedrijventerrein Brainport Oost	150	150		
5	IP Ontwikkeling lokaal bedrijventerrein Witvrouwenbergweg II	95	95		
6	IP Schone lucht akkoord	8	8	8	
7	IP Werkbudget extra personeel fysiek domein	200			
8	IP LEADER aanvraag plattelandsontwikkeling	23			
9	Storting in reserve BIO vanuit reserve grondbedrijf	120	23	23	23
10	Storting in reserve grondbedrijf winst GREX	579	138	0	1.951
11	Lasten bouwgrondexploitatie	4.039	729	729	729
Totaal 1	Fysiek domein	5.307	1.236	780	2.703
1	IP Lokale Agenda Inclusie	45	23	23	
2	IP DVO Heroriëntatie en schuldhulpverlening ondernemers	54	54		
3	IP Vervanging sporttoestellen	20			
4	IP Actualisatie en uitbreiding cultuurnota	25			
Totaal 2	Sociaal domein	144	77	23	0
1	IP Samenwerking arbeidsmarktstrategie	60	60	60	
2	IP Onderzoek Zero Base Begroten	25			
3	IP Mobiliteitsbudget organisatie-ontwikkeling Voor Elkaar!	1.089			
4	IP Kosten assessments organisatie-ontwikkeling Voor Elkaar!	40			
5	IP Incidentele personele kosten organisatie-ontwikkeling Voor Elkaar!	193			
6	IP Preventief Medisch onderzoek en werkvermogensonderzoek	25			
7	IP Project Veilig Publieke Taak	32			
8	Af te dragen vennootschapsbelasting bouwgrondexploitatie	399	68	68	68
Totaal 3	Bedrijfsvoering	1.863	128	128	68
	Totaal Lasten	7.314	1.440	931	2.771

Baten Programma	Toelichting	2024	2025	2026	2027
1	Onttrekking algemene reserve IP Ontwikkelstrategie De Peel	-20	-20	-20	
2	Onttrekking algemene reserve IP Werkbudget toeristische beleidsnota 2030	-30	-30		
3	Onttrekking algemene reserve IP Tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030	-43	-43		
4	Onttrekking algemene reserve IP Ontwikkeling regionaal bedrijventerrein Brainport Oost	-150	-150		
5	Onttrekking algemene reserve IP Ontwikkeling lokaal bedrijventerrein Witvrouwenbergweg II	-95	-95		
6	Ontwikkeling Schone lucht akkoord	-8	-8	-8	
7	Onttrekking algemene reserve IP Werkbudget extra personeel fysiek domein	-200			
8	Onttrekking reserve grondbedrijf (storting in reserve BIO)	-120	-23	-23	-23
9	Baten bouwgrondexploitatie	-4.569	-817	-679	-2.630
Totaal 1	Fysiek domein	-5.235	-1.186	-730	-2.653
1	Onttrekking algemene reserve IP DVO Heroriëntatie en schuldhelpverlening ondernemers	-54	-54		
2	Onttrekking algemene reserve IP Vervanging sporttoestellen	-20			
3	Onttrekking algemene reserve IP Actualisatie en uitbreiding cultuurnota	-25			
Totaal 2	Sociaal domein	-99	-54	0	0
1	Onderuitputting 50% afschrijvingslasten IP 2024-2027	-112	-56	-57	-55
2	Onttrekking algemene reserve IP Samenwerking arbeidsmarktstrategie	-60	-60	-60	
3	Onttrekking algemene reserve IP Mobiliteitsbudget organisatie-ontwikkeling Voor Elkaar!	-1.090			
4	Onttrekking algemene reserve IP assessments organisatie-ontwikkeling Voor Elkaar!	-40			
5	Onttrekking algemene reserve IP Onderzoek Zero Base Begroten	-25			
6	Onttrekking reserve grondbedrijf inzake vennootschapsbelasting	-399	-68	-68	-68
7	Onttrekking egaliseringsreserve BCF	-19			
Totaal 3	Bedrijfsvoering	-1.745	-184	-185	-123
	Totaal Baten	-7.079	-1.424	-915	-2.776
	Totaal	235	17	16	-5

Bedragen X € 1.000

Bijlagen

Geprognosticeerde balans

Als gevolg van de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten ([BBV](#)) bevat de meerjarenraming ook een geprognosticeerde balans. Hierdoor wordt meer inzicht verkregen in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Activa	2024	2025	2026	2027
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	463	355	247	139
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	28.220	30.925	29.838	28.707
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	9.596	10.038	9.818	9.598
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	28.675	31.675	34.115	37.121
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	37	37	37	37
Overige langlopende leningen	9.258	9.258	9.258	9.256
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	14.900	14.900	14.900	14.900
Vlottende activa				
Voorraden				
Onderhanden werk, gronden in exploitatie	0	0	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Rekening-courant met Rijk	0	0	0	0
Liquide middelen				
Banksaldi	0	0	0	0
Totaal activa	91.149	97.188	98.213	99.758

Passiva	2024	2025	2026	2027
----------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	32.346	31.887	31.799	31.799
Bestemmingsreserve	16.956	16.956	16.880	18.392
Resultaat	0	1.257	-2.953	-2.345
Vorzieningen				
Vorzieningen	7.947	7.653	8.568	9.565
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	853	1.931	1.969	2.314
Schulden en overlopende passiva	33.047	37.504	41.950	40.033
Totaal passiva	91.149	97.188	98.213	99.758

Bedragen x € 1.000

Overzicht lasten en baten per taakveld

De recapitulatiestaat, zoals hieronder weergegeven, geeft inzicht in de lasten en baten per programma, per taakveld voor het begrotingsjaar 2024.

Bedragen x 1.000

Nr	Naam programma / taakveld	Lasten	Baten	Saldo
01	Fysiek domein			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.401	-66	-1.335
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.136	-8	-1.128
2.1	Verkeer en vervoer	3.794	-168	-3.626
3.1	Economische ontwikkeling	326	0	-326
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-218	218
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	17	-21	4
3.4	Economische promotie	718	-444	-274
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.253	-308	-1.944
7.2	Riolering	1.419	-2.249	830
7.3	Afval	1.994	-2.560	566
7.4	Milieubeheer	1.878	-368	-1.510
8.1	Ruimte en leefomgeving	639	-110	-529
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terr.)	4.079	-4.351	272
8.3	Wonen en bouwen	1.068	-826	-241
RESERVEP1	Mutaties reserves prog 01	1.219	-915	-304
	Fysiek domein	21.940	-12.610	-9.330
02	Sociaal domein			
4.2	Onderwijshuisvesting	578	0	-578
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	923	-225	-699
5.1	Sportbeleid en Activering	539	-51	-488
5.2	Sportaccommodaties	1.456	-598	-858
5.3	Cult,presentatie, -productie en -partic.	294	0	-294
5.4	Musea	82	-58	-24
5.5	Cultureel erfgoed	84	-13	-71
5.6	Media	437	-18	-418
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.599	-198	-2.402
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.587	0	-2.587
6.3	Inkomensregelingen	5.474	-3.197	-2.277
6.4	WSW en beschut werk	1.510	0	-1.510
6.5	Arbeidsparticipatie	341	0	-341
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	896	-81	-815
6.71A	Hulp bij het huishouden (Wmo)	1.803	0	-1.803
6.71B	Begeleiding (Wmo)	828	0	-828
6.71C	Dagbesteding (Wmo)	467	0	-467

6.72A	Jeugdhulp begeleiding	1.049	0	-1.049
6.72B	Jeugdhulp behandeling	672	0	-672
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	604	0	-604
6.73A	Pleegzorg	56	0	-56
6.73B	Gezinsgericht	156	0	-156
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	305	0	-305
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	384	0	-384
6.74C	Gesloten plaatsing	153	0	-153
6.81B	Maatschappelijk- en vrouwenopvang (Wmo)	18	0	-18
6.82A	Jeugdbescherming	151	0	-151
6.82B	Jeugdreclassering	18	0	-18
7.1	Volksgesondheid	928	0	-928
RESERVEP2	Mutaties reserves prog 02	3	-391	388
	Sociaal domein	25.394	-4.831	-20.563
03	Bedrijfsvoering			
0.1	Bestuur	1.374	0	-1.374
0.2	Burgerzaken	867	-248	-618
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	5	-48	43
0.4	Overhead	9.262	-10	-9.252
0.5	Treasury	35	-973	938
0.61	OZB-woningen	154	-3.586	3.432
0.62	OZB niet-woningen	70	-1.639	1.569
0.64	Belastingen overig	5	-115	110
0.7	Algemene uitkering & overige uitkeringen	0	-35.169	35.169
0.8	Overige baten en lasten	1.604	-228	-1.376
0.9	Vennootschapsbelasting	399	0	-399
RESERVEP3	Mutaties reserve prog 03	7	-1.660	1.653
	Bedrijfsvoering	13.782	-43.675	29.893
	Saldo	61.116	-61.116	0

EMU-saldo

Het begrotingsaldo van een land geeft weer of dat land een overschot of een tekort heeft bij zijn overheidsuitgaven. Als de uitgaven in een bepaald jaar groter zijn dan de inkomsten, is er in dat jaar sprake van een tekort en groeit de staatsschuld. De lidstaten van de Europese Unie hebben afgesproken allemaal met eenzelfde definitie van het begrotingsaldo te werken. Ze noemen dit het EMU-saldo. Het EMU-saldo betreft het vorderingensaldo van de totale overheid. Dit betekent dat zowel de financiën van de rijksoverheid als van de decentrale overheden (zoals gemeenten, provincies en waterschappen) en premie gefinancierde sectoren als de sociale zekerheid en de zorg meetellen voor het EMU-saldo.

Onderstaand hoofdstuk toont de berekening van het EMU-saldo van de Gemeente Someren.

		2023	2024	2025
		Volgens begroting tot en met aug. 2023, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2024	Volgens meerjarenraming in begroting 2024
Omschrijving				
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	5.129	1.737	-799
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	22.594	3.673	6.038
3	Mutatie voorzieningen	823	912	-294
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-564	-1.078	-38
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-16.078	54	-7.093
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Toelichting				
1	Bij een negatief exploitatiesaldo (tekort) wordt het bedrag negatief			
2	Bij een positief bedrag is er sprake van een toename van de materiele vast activa, de investeringen zijn hoger dan de afschrijvingen			
3	Een positief bedrag betekent een toename van de voorzieningen			
4	Een negatief bedrag geeft aan dat de voorraad is afgenomen.			

Uitgangspunten begroting 2024 - 2027

Loon- en prijsontwikkeling (inclusief subsidies welzijnsinstellingen)

In de Kadernota 2024 is een stelpost opgenomen van € 825.000 voor de geïndexeerde prijzen van goederen en diensten. Deze stelpost bestaat uit een bedrag voor prijsindexatie ad € 670.000 en uit een bedrag voor subsidiebudgetten ad € 155.000. In voorliggende begroting zijn de geïndexeerde prijzen op de desbetreffende taakvelden verwerkt. De stelpost is echter niet volledig af geraamd maar tot een bedrag van € 350.000, daar nog niet alle gevolgen van de geïndexeerde prijzen bekend zijn.

De post onvoorzien bedraagt € 100.000 zoals voorgeschreven in de Financiële Verordening.

Salarissen

In de Kadernota 2024 is € 955.000 beschikbaar gesteld in de vorm van een stelpost voor salarismaatregelen. Deze stelpost is bedoeld om loonstijgingen als gevolg van cao-wijzigingen op te kunnen vangen. In voorliggende begroting zijn de salarismaatregelen op de desbetreffende taakvelden verwerkt en is de stelpost vervolgens deels af geraamd. Voor 2024 wordt rekening gehouden met een loonindex van 2,8%.

Goederen en diensten

Uitgangspunt is geen volume-uitbreiding. Mocht er toch sprake zijn van volume-uitbreiding dan dient dit gespecificeerd te worden toegelicht.

Huren en pachten

De ramingen voor huren en pachten worden aangepast conform overeenkomsten dan wel wettelijke verhogingen. De betrokkenen dienen hierover tijdig te worden geïnformeerd.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor de gemeenschappelijke regelingen geldt dat deze hun beleid presenteren op basis van ongewijzigd beleid. Nieuw beleid dient apart inzichtelijk te worden gemaakt en goedgekeurd door de deelnemende gemeenten. De opgenomen bedragen zijn ontleend aan de ontwerpbegrotingen 2024 van de betreffende gemeenschappelijke regelingen, waarin reeds rekening gehouden is met geïndexeerde loon- en prijsontwikkelingen.

GR Peelgemeenten en Senzer

GR Peelgemeenten en Senzer voeren diverse taken op het gebied van het sociaal domein voor de gemeente Someren uit. Hiervoor ramen zij kosten en opbrengsten. De ramingen in de begroting 2024 van de gemeente Someren sluiten hierop aan.

Afschrijvingen

Afgelopen jaar is de Nota vaste activa herzien en zijn enkele afschrijvingstermijnen gewijzigd. In deze begroting is rekening gehouden met de gewijzigde afschrijvingstermijnen. Globaal zullen de investeringen getoetst worden op resterende nuttigheidsduur, gerelateerd aan de restant afschrijvingstermijn. Bij investeringen waarvan de resterende nuttigheidsduur beduidend afwijkt van de restant afschrijvingstermijn, kan extra worden afgeschreven dan wel opgewaardeerd.

Rentebeleid

In de gemeente Someren vertoont de treasuryfunctie een voordelig saldo. De rente-inkomsten zijn hoger dan de rentekosten. Conform het advies van de BBV berekenen we daarom geen rentevergoeding over het eigen vermogen en voegen we geen rente toe aan de reserves en voorzieningen.

Onroerende-zaakbelasting

Ten aanzien van de opbrengst OZB wordt conform bestaand beleid uitgegaan van een stijging met het inflatiepercentage van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de tarieven worden vastgesteld. Voor 2024 betekent dit een correctie (op basis van het gemiddeld inflatiepercentage van 2022) met 10,0% volgens opgave van het CBS.

In de kadernota 2021 was afgesproken om voor de periode 2021-2024 de OZB opbrengst jaarlijks extra te verhogen met 5%. Naar aanleiding van het amendement bij de kadernota 2024 is deze verhoging niet doorgevoerd in deze begroting.

Rioolheffing

In het gemeentelijke rioleringsplan riolering is het rioolheffing recht voor de komende jaren vastgelegd. De gevolgen hiervan zijn in de begroting verwerkt.

Afvalstoffenheffing

Bij de afvalstoffenheffing/reinigingsrecht is het uitgangspunt dat de tarieven volledig kostendekkend zijn. Bij de werkzaamheden van het jaarwerk wordt een overschot c.q. tekort toegevoegd dan wel onttrokken aan de Reserve egalisatie Afval.

Toeristenbelasting

Voor het tarief van de toeristenbelasting wordt uitgegaan van een stijging met het inflatiepercentage van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de tarieven worden vastgesteld. Daarbij wordt opgemerkt dat het tarief pas wordt aangepast, zodra de gecumuleerde correcties afgerond 5 eurocent bedragen. De nieuwe tarieven voor 2024 worden € 1,45 (was € 1,35) en € 2,25 (was € 2,05).

Overige heffingen

De overige heffingen (hondenbelasting en gemeentelijke leges) dienen zoveel mogelijk kostendekkend te zijn.

Verloop van reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen lijken ogenschijnlijk op elkaar, het zijn beide spaarpotten voor toekomstige uitgaven. Er is wel een wezenlijk verschil. Reserves zijn eigen vermogen. Voorzieningen zijn verplichtingen waar de raad niet onderuit kan, vreemd vermogen dus. Een *reserve* is een bedrag dat apart is gezet door de raad, maar waar geen verplichting voor bestaat. Dat geld kan de gemeente vrij aanwenden. De reserves worden onderscheiden in de algemene reserves en de bestemmingsreserves. Voor het aanwenden van reserves is een raadsbesluit noodzakelijk.

Een *voorziening* is een apart gezet bedrag voor onvermijdelijke toekomstige uitgaven waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend zijn (bijvoorbeeld onderhoud wegen). Afhankelijk van allerlei omstandigheden zal dat vroeg of laat aan de orde zijn. De voorzieningen worden onderscheiden in onderhoudsvoorzieningen en voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's. De hoogte van de voorzieningen is gebaseerd op onderhoudsplanningen voor de komende tien jaar of op actuele berekeningen van de verplichting, het verlies of het risico. Het onttrekken van gelden aan voorzieningen is een bevoegdheid van het college. Voor het vormen van voorzieningen is het noodzakelijk dat deze is onderbouwd met een meerjarenonderhoudsplan. Het vaststellen van dit plan is een bevoegdheid van de raad.

Verloopoverzicht reserves en voorzieningen

Nr.	Omschrijving	Saldo begin 2024	Vermeerderingen 2024	Verminderingen 2024	Saldo begin 2025
	Algemene reserves				
1	Algemene reserve vrij aanwendbaar	10.257	0	1.859	8.398
2	Vastgelegde algemene reserve	23.948	0	0	23.948
	Totaal algemene reserves	34.205	0	1.859	32.346
	Bestemmingsreserves				
1	Reserve grondbedrijf	7.057	579	569	7.067
2	Reserve bindingsactiviteiten/ bijzonder belonen	39	7	0	45
3	Reserve monumenten	194	3	0	197
4	Reserve bossen	352	0	1	351
5	Reserve groenbeheer	183	0	45	138
6	Reserve heractivering	1.890	0	230	1.660
7	Egalisatiereserve BCF	19	0	19	0
8	Reserve artikel 22	31	0	0	31
9	Reserve buitengebied in ontwikkeling	667	120	0	787
10	Reserve kapitaallasten	5.800	519	242	6.077
11	Reserve kredietoverheveling	0	0	0	0
12	Egalisatiereserve afval	603	0	0	603
13	Reserve flexibilisering asielketen	0	0	0	0
	Totaal bestemmingsreserves	16.833	1.228	1.106	16.956
	Totaal reserves	51.039	1.228	2.965	49.302
	Voorzieningen				
1	Voorziening wethouders	1.109	43	43	1.109
2	Voorziening wachtgeldregeling voormalig wethouders	126	-	64	62
3	Voorziening onderhoud wegen	2.142	1.159	-	3.301
4	Voorziening openbare verlichting	206	45	-	251
5	Voorziening GRP	1.512	-	90	1.423
6	Voorziening onderhoud gebouwen	1.783	567	742	1.608
7	Voorziening verlofsparen	29	36	-	65
8	Voorziening Attero	127	-	-	127
	Totaal voorzieningen	7.035	1.851	939	7.947
	Totaal	58.073	3.079	3.903	57.249

Bedragen x € 1.000

Verloopoverzicht reserves en voorzieningen

Nr.	Vermeerderingen 2025	Verminderingen 2025	Saldo begin 2026	Vermeerderingen 2026	Verminderingen 2026	Saldo begin 2027	Vermeerderingen 2027	Verminderingen 2027	Saldo begin 2028
1	0	460	7.938	0	88	7.850	0	0	7.850
2	0	0	23.948	0	0	23.948	0	0	23.948
Tot	0	460	31.887	0	88	31.799	0	0	31.799
1	138	141	7.064	0	141	6.923	1.951	141	8.733
2	7	35	17	7	0	23	7	0	30
3	3	0	200	3	0	202	3	0	205
4	0	1	350	0	1	349	0	1	348
5	0	65	73	0	45	28	0	28	0
6	0	206	1.454	0	206	1.248	0	205	1.043
7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	0	0	31	0	0	31	0	0	31
9	23	0	810	23	0	833	23	0	856
10	525	246	6.355	531	246	6.640	143	239	6.543
11	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	0	0	603	0	0	603	0	0	603
13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tot	695	694	16.956	563	639	16.880	2.126	614	18.392
Tot	695	1.154	48.843	563	727	48.679	2.126	614	50.191
1	43	43	1.109	43	43	1.110	43	43	1.110
2	-	43	19	-	-	19	-	-	19
3	1.159	-	4.460	1.159	-	5.619	1.159	-	6.778
4	45	-	296	45	-	341	45	-	386
5	-	224	1.199	-	204	994	-	213	782
6	567	1.835	340	567	688	219	567	597	189
7	36	-	101	36	-	137	36	-	173
8	-	-	127	-	-	127	-	-	127
Tot	1.851	2.145	7.653	1.851	936	8.568	1.851	853	9.565
Tot	2.546	3.298	56.496	2.413	1.663	57.247	3.976	1.467	59.756

Bedragen x € 1.000

Algemene reserves

	Omschrijving	Saldo begin 2024	Saldo begin 2025	Saldo begin 2026	Saldo begin 2027	Saldo begin 2028
1	Algemene reserve vrij aanwendbaar	10.257	8.398	7.939	7.851	7.851
	De reserve heeft de functie van bestedingsreserve. Vigerend beleid is dat rekeningresultaten worden toegevoegd danwel onttrokken aan deze reserve. De algemene reserve vrij aanwendbaar wordt voornamelijk ingezet voor het dekken van incidentele uitgaven van investeringsprogramma's.					
2	Vastgelegde algemene reserve	23.948	23.948	23.948	23.948	23.948
	De vastgelegde algemene reserve maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen en vervult als zodanig een bufferfunctie. Deze reserve fungeert tevens, als onderdeel van het eigen vermogen, als intern financieringsmiddel. Daarnaast maakt de vastgelegde algemene reserve onderdeel uit van het eigen vermogen van de gemeente. Dit vermogen wordt deels ingezet voor de financiering voor de aan de BNG verstrekte achterstallige lening met een waarde van € 14,9 mln. Jaarlijks wordt hierdoor een bedrag van € 0,5 mln. aan rente-inkomsten gecompenseerd. Zolang geen compenserende maatregelen worden getroffen voor deze rente-inkomsten is sprake van een geblokkeerd deel van deze reserve.					
	Totaal algemene reserves	34.205	32.346	31.887	31.799	31.799

Bedragen x € 1.000

Bestemmingsreserves

	Omschrijving	Saldo begin 2024	Saldo begin 2025	Saldo begin 2026	Saldo begin 2027	Saldo begin 2028
1	Reserve grondbedrijf	7.057	7.067	7.064	6.923	8.733
	De reserve grondbedrijf dient als tijdelijk dekkingsmiddel voor gronden die nog niet in exploitatie zijn genomen en/of waarvoor nog geen exploitatieberekening voorhanden is en als buffer voor onvoorzienbare of algemene risico's (conjuncturele of marktrisico's). In de grondnota is bepaald dat de minimale hoogte van de reserve grondbedrijf dient te voldoen aan een combinatie van de IFLO-norm en de scenario-analyse (zie paragraaf weerstandsvermogen).					
2	Reserve bindingsactiviteiten / bijzonder belonen	39	45	17	23	30
	De reserve bindingsactiviteiten / bijzonder belonen is bedoeld voor de bindingsactiviteiten en het bijzonder belonen van het personeel. Conform bestaand beleid vindt jaarlijks een storting in de reserve plaats. Eénmaal per drie jaar vindt een meerdaags personeelsreisje plaats.					
3	Reserve monumenten	194	197	200	202	205
	Deze reserve fungeert als egaliseringsreserve voor de aankopen en het onderhoud van monumenten.					
4	Reserve bossen	352	351	350	349	348
	De reserve bossen is bedoeld om de kosten van het beheerplan en de komende verwachte tekorten van de bossen te dekken. Daarnaast fungeert deze reserve als egaliseringsreserve. Het jaarlijks exploitatieresultaat wordt verrekend met de reserve.					
5	Reserve groenbeheer	183	138	73	28	0
	Het nog beschikbare bedrag in deze reserve zal worden ingezet voor burgerparticipaties, laanstructuren en verbeteren van klimaatadaptie middels groen.					
6	Reserve heractivering	1.890	1.660	1.454	1.248	1.043
	De reserve heractivering is ter dekking van kapitaallasten opgenomen. Tegenover de reserve staat een compenserende (debet)balanspost (onder de materiële vaste activa met economisch nut). Hierdoor wordt inzicht verstrekt op investeringen welke feitelijk direct ten laste van een reserve zijn geboekt.					
7	Egaliseringsreserve BCF	19	0	0	0	0

	De egalisereserve BCF is bedoeld om eventuele gevolgen van de invoering van het BTW-compensatiefonds op te vangen.					
8	Reserve artikel 22	31	31	31	31	31
	De reserve artikel 22 is o.a. ontstaan als gevolg van de boekwinst op de verkoop van onroerend goed (Floreffestraat) en de stortingen van BLS middelen (Rijksmiddelen voor woningbouw). Deze reserve is bedoeld voor bestedingen volkshuisvesting.					
9	Reserve buitengebied in ontwikkeling	667	787	810	833	856
	De reserve buitengebied in ontwikkeling is bedoeld om op meerdere fronten in financiële zin ondersteuning te bieden aan reconstructie ontwikkelingen. De storting van de reserve komt tot stand via een dotatie van € 10 per m ² uit te geven grond. Conform bepalingen in het BBV mogen er geen stortingen in reserves plaatsvinden vanuit de grondexploitaties. Om deze reden vindt de storting vanuit de reserve grondbedrijf plaats.					
10	Reserve kapitaallasten	5.796	6.077	6.353	6.641	6.545
	Uit de reserve kapitaallasten worden de afschrijvingslasten betaald die incidenteel afgedekt zijn. Tegenover de reserve staan diverse compenserende (debet)balansposten (onder de materiële vaste activa) die uit deze reserve worden gedekt.					
11	Reserve kredietoverheveling	0	0	0	0	0
	De reserve kredietoverheveling wordt gebruikt om kredieten over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar.					
12	Egalisereserve afval	603	603	603	603	603
	De reserve is gevormd om jaarlijks het resultaat op Afval toe te voegen c.q. te onttrekke uit deze Egalisereserve om grote schommelingen in de afvalstoffenheffing te voorkomen.					
	Totaal bestemmingsreserves	16.833	16.956	16.956	16.880	18.392

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen

Het merendeel van de mutaties vloeit voort uit vastgestelde meerjarenonderhoudsplannen van kapitaalgoederen. Een nadere toelichting is opgenomen in de paragraaf [Onderhoud kapitaalgoederen](#).

1	Voorziening wethouders	1.109	1.109	1.109	1.110	1.110
	De voorziening wethouders dient om de pensioenverplichtingen van voormalige wethouders te dekken.					
2	Voorziening wachtgeldregeling voormalig wethouders	126	62	19	19	19
	De voorziening wachtgeldregeling voormalig wethouders dient om de kosten voor wachtgeldregelingen en reïntegratie van voormalige wethouders te dekken.					
3	Voorziening onderhoud wegen	2.143	3.302	4.462	5.621	6.779
	De voorziening onderhoud wegen wordt aangewend om de planmatige kosten van onderhoud wegen te dekken.					
4	Voorziening openbare verlichting	206	251	296	341	386
	De voorziening openbare verlichting is gevormd voor de vervanging en groot onderhoud van openbare verlichting.					
5	Voorziening GRP	1.512	1.423	1.199	994	782
	In het GRP 2017-2042 is per jaar inzichtelijk gemaakt wat de reguliere kosten zijn en welke projecten uitgevoerd worden (inclusief verwachte kosten). De rioolheffing is 100% kostendekkend en de voorziening kan worden ingezet om deze rioolheffing te egaliseren (in de begroting zijn uitsluitend lagere inkomsten dan lasten of gelijke inkomsten en lasten toegestaan). Verder wordt het verschil tussen jaarrekening en begroting verrekend met deze voorziening.					
6	Voorziening onderhoud gebouwen	1.783	1.608	340	219	189
	De voorziening onderhoud gebouwen dient om de kosten van onderhoud voor de gemeentelijke gebouwen te dekken.					
7	Voorziening verlofsparen	29	65	101	137	173
	Op basis van de cao kunnen medewerkers bepaalde, niet opgenomen, verlofuren doorschuiven.					
8	Voorziening Attero	127	127	127	127	127
	Voorziening voor claim MRE (Attero) i.v.m. mogelijk te weinig aangeleverd verbrandingsafval.					
	Totaal voorzieningen	7.035	7.947	7.653	8.568	9.565

Bedragen x € 1.000

De jaarlijks terugkerende arbeidskosten / gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) mogen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten en gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume geen voorzieningen c.q. balansposten meer worden gevormd.

Voor de pensioenverplichtingen aan (gewezen) wethouders is een voorziening (Voorziening wethouders) gevormd, omdat het jaarlijks volume kan fluctueren. Dit geldt ook voor de voorziening verlofsparen.

Subsidies

Voor het verstrekken van subsidie is een wettelijk voorschrift vereist. Artikel 4:23, derde lid, onderdeel c van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) bepaalt dat een wettelijk voorschrift niet vereist is indien de begroting de subsidieontvanger en het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld vermeldt. Voor onderstaande subsidies ontbreekt een wettelijk voorschrift. Door vermelding in de begroting wordt voldaan aan de Awb. De bedragen in deze lijst zijn ramingen, mede gebaseerd op de gemeentelijke begrotingsrichtlijnen voor subsidies.

In onderstaand overzicht zijn nog niet voor alle ontvangers de subsidie-aanvragen of aanpassingen als gevolg van loon- en prijsindexaties verwerkt. Deze verhogingen zullen worden bekostigd uit de stelpost die wordt genoemd bij de verschillenanalyse van programma 2 Sociaal Domein.

Subsidieontvanger	Taakveld	Subsidie 2024	Subsidie 2023
Stichting Halt Oost-Brabant	1.2	7	7
Ruchte de Stichting voor Sociaal Cultureel Werk (Werkgroep Podium)	5.3	26	26
Bibliotheek Helmond - Peel	5.6	359	338
Siris	5.6	21	21
Stichting Onis	6.1	1.065	983
Stichting Sociaal Cultureel Werk de Weijers	6.1	12	12
Stichting Belangengroep Lierop	6.1	48	48
Gemeenschapshuis 'de Bunt'	6.1	50	50
Sociaal Cultureel Werk in Someren-E	6.1	48	48
Stichting Buurtschap Sluis XIII	6.1	12	12
Ruchte de Stichting voor Sociaal Cultureel Werk	6.1	165	165
Stichting MEE	6.1	81	81
Lierop Leeft	6.1	28	28

Bedragen x € 1.000

Investeringsprogramma 2024

In dit overzicht is de recapitulatie opgenomen van alle lopende investeringsprojecten vanuit het bestaande beleid en nieuwe investeringen voor 2024.

De investeringen met een afschrijvingstermijn worden geactiveerd en via de kapitaallasten in de exploitatie opgenomen. Alle investeringen zonder afschrijvingstermijn worden volledig rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Deze eenmalige lasten worden deels uit reserves gedekt.

Taak- veld	Naam investering	Afschr. term	Investing			
			2024	2025	2026	2027
Programma 1 Fysiek domein						
2.1	Rehabilitatie wegen (kostendekkingsplan 23-26)*	35	3.080	3.080	3.080	3.080
2.1	Bereikbaarheidsagenda *	35	43	43	43	43
3.1	Ontwikkelstrategie De Peel*		20	20	20	
3.1	Werkbudget toeristische beleidsnota 2030*		30	30		
3.1	Tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030*		43	43		
3.4	Ontwikkeling regionaal bedrijventerrein Brainport Oost*		150	150		
3.4	Ontwikkeling lokaal bedrijventerrein Witvrouwenbergweg II*		95	95		
3.4	Schone lucht akkoord*		8	8	8	
5.7	Vervangingsinvestering groen (kostendekkingsplan 23-26)*	35	741	741	741	741
5.7	Vervanging speeltoestellen*	15	40	30	50	
2.1	Vervanging armaturen door LED-verlichting	20	1.500			
2.1	Bijdrage aan Schaalsprong Brainport 2024	35	pm			
5.7	LEADER-aanvraag plattelandsontwikkeling		23			
8.1	Werkbudget extra personeel binnen fysiek domein		200			
Totaal programma 1			5.973	4.240	3.942	3.864
Programma 2. Sociaal domein						
5.1	Vervanging sporttoestellen		20			
5.2	Aanleg nieuw kunstgrasveld SVSH / sportpark De Plagge	30/10	600			
5.3	Actualisatie en uitbreiding cultuurnota		25			
6.1	Lokaal beleid Inclusie*		45	22,5	22,5	
6.3	DVO Heroriëntatie en schuldhulpverlening ondernemers*		54	54		
Totaal programma 2			744	77	23	0

Taak- veld	Naam investering	Afschr. term	Investering			
			2024	2025	2026	2027
Programma 3 Bedrijfsvoering						
0.4	Realiseren nieuwe gemeentewerf		pm			
0.4	Samenwerking arbeidsmarktstrategie*		60	60	60	
0.4	Aanpassing loongebouw		pm			
0.4	Onderzoek Zero Base Begroten		25			
0.4	Mobiliteitsbudget organisatie-ontwikkeling		1.089			
0.4	Kosten assessments		40			
0.4	Inc. personele kosten a.g.v. het organisatieontwikkelplan		193			
0.4	Preventief Medisch Onderzoek en Werkvermogensonderzoek		25			
0.4	Project Veilig Publieke Taak		32			
Totaal programma 3			1.464	60	60	0

Lopende Investeringsprojecten

In deze informatieve bijlage is een overzicht opgenomen van alle investeringsprojecten waarvan voorzien is (peildatum medio augustus 2023) dat deze in 2024 of later afgerond worden. De doorbelasting van de directe uren heeft plaatsgevonden tot en met juni 2023.

De besluitvorming over deze projecten heeft al voor de vaststelling van de begroting 2024 plaatsgevonden. Bij de afronding van de jaarrekening 2023 zal definitief bepaald worden wat het restant budget is dat overgeheveld wordt naar het boekjaar 2024.

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2023	Restant budget augustus 2023	Planning gereed
--------------------	---------	--------------------------	------------------------------	-----------------

0.4 Ondersteuning organisatie

IPS Doorontwikkelen zaaksysteem	75.000	6.147	68.853	12/2024
IPS Vervanging meubilair	145.000	65.113	79.887	12/2024
IPS Vervanging vloerbedekking	56.000	-	56.000	12/2024
IPI Vergadermodule bestuurl. besluitv.	13.000	-	13.000	06/2024
IPI Generieke informatievoorzieningen	45.000	-	45.000	12/2024
IPI Uitvoeren burgertevredenheidso	15.000	-	15.000	12/2024
IPI Samenwerking arbeidsmarkts	60.000	40.328	19.672	12/2026
IPI Cap. 2023 voor uitvoering	65.000	8.251	56.749	12/2024
IPI Gemeentehuis van de toekomst	100.000	1.609	98.391	12/2024

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

IPS Verv. openbare bluswatervoorzi	70.000	-	70.000	01/2025
------------------------------------	--------	---	--------	---------

1.2 Openbare orde en veiligheid

IPS Aansch.hekwerk/herst.hagen hon	117.500	98.563	18.937	12/2024
------------------------------------	---------	--------	--------	---------

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2023	Restant budget augustus 2023	Planning gereed
2.1 Verkeer en wegen				
IPS Voorb. Uitv. Revitalisering SI	2.355.000	291.265	2.063.735	12/2024
IPS Aanpak Boerenkamplaan	1.567.300	1.473.902	93.398	12/2024
IPS Rehabilitatie Nieuwendijk	937.000	861.068	75.932	12/2024
IPS Bermen verlagen buitengebied	82.466	62.288	20.178	12/2024
IPS Rehabilitatie Pasakker even /	69.000	27.370	41.630	06/2024
IPS Reh. Kloosterweg, Bergstraat e	314.000	70.353	243.648	04/2024
IPS Rehabilitatie Herselseweg	263.000	25.076	237.924	12/2024
IPS Reh. Speelheuvelstr,-plein + V	161.000	6.039	154.961	12/2024
IPS Reh. Hoornmanstr / klein deel	185.000	52.054	132.946	08/2024
IPS Reh. Molsterstr., Molenstr. en	195.000	-	195.000	08/2024
IPS Reh. Geldestraat; alle verharding	160.400	140.200	20.200	12/2024
IPS Reh. Witvr.bergwg; fietsp.Acc.	127.264	-6.102	133.366	12/2024
IPS Reh.Sluisstr;fietsp.Kan.dkZuid	70.000	-	70.000	12/2024
IPS Div. kleine maatr. fietsvoorz.	51.000	3.210	47.790	12/2024
IPS Aanbr. fietsstr. boerenkamplaa	158.500	-101.340	259.840	12/2024
IPS Rehabilitatie Mierloseweg	506.000	-23.704	529.704	12/2024
IPS Rehab verh Kommerstr - V Liesh	335.000	41.857	293.143	06/2025
IPS Rehab verh Kommerstr-V Liesh d	164.000	24.398	139.602	06/2025
IPS Rehabilitatie deel verharding	180.000	33.869	146.131	06/2025
IPS Overige rehabilitaties	2.839.600	89.519	2.750.081	01/2024
IPS Bereikbaarheidsagenda	43.000	-	43.000	12/2030
IPS Lambertusstraat	26.000	-	26.000	12/2025
IPS Steemersewg/Herselsewg	90.000	-	90.000	12/2024
IPS Hoevenstraat	45.000	2.721	42.279	06/2024
IPS Kanaalstraat	77.000	-	77.000	12/2025
IPS Bennenbroekstraat/Parkeert	90.000	942	89.058	12/2024
IPS Gezandebaan	68.000	-	68.000	12/2025
IPS Bennenbroekstr, rehab. bin	30.000	275	29.725	12/2025
IPS Wingerd	19.000	-	19.000	12/2025
IPS Bongerd	43.000	-	43.000	12/2025
IPS Kampstraat	86.000	2.760	83.240	06/2024
IPS Informeel voetpad Heesvens	57.000	56	56.944	12/2025
IPS Aanleg OV bij fietsp. Prov	50.000	-	50.000	12/2024
IPS Ontsnipperingsm. Provincia	118.000	7.891	110.109	12/2024
IPS Ontsnipperingsm. Provincia	25.000	-	25.000	12/2024
IPS Fysieke maatregelen mobiliteitsplan	324.250	1.450	322.800	12/2024
IPS Aanleg fietspad Lage Akkerweg	67.500	1.173	66.327	12/2024
IPI Aanpassen parkeervoorz. woong.	80.000	35.860	44.140	12/2024
IPI Onderz verb. Verkeersafw. Witvr.weg	25.000	6.240	18.761	12/2025
IPI Bijdrage A2	200.000	-	200.000	12/2024
IPI Heesvenstraat, bermen	15.000	-	15.000	12/2024

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2023	Restant budget augustus 2023	Planning gereed
3.1 Economische ontwikkeling				
IPI Samenw. De Peel/Brainport Inno	340.000	310.264	29.736	12/2024
IPI Stimuleren econ. ontw. bedrijv	50.000	-19.767	69.767	12/2024
IPI Ontwikkelstrategie de Peel	20.000	8.813	11.188	12/2024
IPI Uitvoeren Centrumvisie	400.000	138.488	261.512	12/2024
3.4 Economische promotie				
IPI Recreatieve investeringen Heih	90.000	59.993	30.007	12/2025
IPI Realiseren proj. toer. en recr.	180.000	135.455	44.545	12/2025
IPI Regiomarketing	70.000	58.703	11.297	12/2025
IPI Werkbudget toeristische beleid	30.000	7.423	22.577	12/2026
IPI Functionaris toeristische bele	42.500	73.833	-31.333	12/2025
IPI Ontw. lok.bedr.ter. Witvr.	95.000	40.508	54.492	12/2024
IPI Ontw. reg. bedr.trn. Brain	150.000	42.665	107.335	12/2024
4.2 Onderwijshuisvesting				
IPS Nieuwbouw bs 't Rendal	2.576.000	111.087	2.464.913	12/2025
IPS Aanp./uitbr Varendonck Col	9.033.083	-420.000	9.453.083	12/2024
IPS Nieuwbouw BS Leerrijk / Diamant	298.356	-	298.356	12/2025
IPS OLP en meub. BS Leerrijk e	91.000	-	91.000	12/2025
IPS Uitbreiding BS Ranonkel	168.268	93.568	74.700	12/2026
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
IPI PV panelen 't Drempeltje	12.420	812	11.608	12/2024
5.2 Sportaccommodaties				
IPS renov.multiv. korfbal Som-	125.000	4.067	120.933	12/2024
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
IPS Ontsnipperingsmaatregelen natu	40.000	-146.793	186.793	12/2024
IPS Vervanging speeltoestellen 201	108.950	92.806	16.144	12/2024
IPS Verb. waterhuishouding langs z	60.388	-	60.388	12/2024
IPS Aank. gronden naast kleine Aa	230.120	2.925	227.196	12/2024
IPS Vervanging speeltoestellen 201	237.000	111.715	125.285	12/2024
IPS Vervangingsinvestering groen	865.940	104.995	760.945	12/2027
IPS real.halfverhard rec.fiets	95.000	-	95.000	12/2024
IPS Vervangingsinv. groen tbv	74.094	-	74.094	12/2024
IPI Bijdrage Ecologische Verbindin	150.000	112.409	37.591	12/2024
IPI Biodiversiteit- gedragscode bo	35.000	10.417	24.583	12/2024
IPI Subs. stimuleringskader gr/bl	328.000	328.678	-678	12/2024
IPI Incidenteel onderhoud Monument	70.000	38.798	31.202	12/2024
IPI 'Hoenderboom'	10.000	-	10.000	12/2024
IPI 'Michelslaan'	20.000	-	20.000	12/2024
IPI bloemr. bermen Mierloseweg	25.000	-	25.000	12/2024

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2023	Restant budget augustus 2023	Planning gereed
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				
IPS Nieuwb. kind.opv. basissch	1.306.463	-	1.306.463	12/2025
IPI Uitv. Plan v. aanpak Weerbaarheid	261.200	181.620	79.580	12/2025
IPI Visie op communicatie en burge	137.000	70.870	66.130	12/2024
IPI Lokale Inclusie Agenda	74.000	27.503	46.497	12/2026
IPI Aanpak eenzaamheid 2023-2024	41.241	20.012	21.229	12/2024
IPI Onderzoek naar knelpunten	20.000	-	20.000	12/2024
IPI Aanbrengen PV panelen de Smelen	9.000	-	9.000	06/2024
6.3 Inkomensregelingen				
IPI DVO Heror. en schuldhulpve	54.000	31.759	22.241	12/2025
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+				
IPI Werkplan Sociaal Domein	193.421	156.940	36.481	12/2025
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-				
IPI Versterken toegang jeugd	55.000	16.172	38.828	12/2025
6.81 Geëscaleerde zorg18+				
IPI Aanpak dak- en thuisloosheid	32.000	-	32.000	12/2024
7.1 Volksgezondheid				
IPI Uitvoering lokaal preventi	10.000	1.442	8.558	12/2025
7.2 Riolering				
IPS Riolmaatregelen Keizerstraat-	550.000	544.124	5.876	12/2024
IPS SWO Someren	550.000	627.321	-77.321	12/2024
IPS Willem Alexanderlaan Someren-Eind	1.215.512	39.745	1.175.767	12/2024
IPS Hoornstraat;afk. + creëren ext	50.000	663	49.338	12/2024
IPS Hemelwaterriool Kanaalstaat	250.673	11.505	239.168	12/2024
IPS Kloosterweg-Bergstraat-Beelstraat	744.535	3.611	740.924	12/2024
IPS Vervangingen pompunits 2021	306.250	38.770	267.480	12/2024
IPS HWA beemdstr met DIZON-vijver	22.700	-	22.700	12/2024
IPS Div kl verbetermtrgl in drukri	30.000	-	30.000	12/2024
IPS Hwariool Kommerstr-Van Liesh-l	1.683.195	-	1.683.195	12/2024
IPS Waterberging Ter Craene 2022	13.070	-	13.070	12/2024
IPS Hemelwaterriool Wilhelminapl.-	793.111	-	793.111	12/2025
IPS Waterberging Zwembad + Kanaalstr.	610.671	-	610.671	12/2025
IPS verb.uitstr+vergr.berging Esdo	500.000	-	500.000	12/2025
IPS Vervangingen vrijverval 2023	439.488	9.770	429.718	12/2024
IPS Vervangingen gemalen BK 2023	44.025	11.562	32.463	12/2024
IPS Verv.gemalen ME+randvz. M/best.2023	57.505	4.642	52.863	12/2024
IPS Afk.laagh.fruit bij verv.+part.2023	59.028	349	58.679	12/2024
IPI GRP	1.520.421	1.287.349	233.072	12/2024

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2023	Restant budget augustus 2023	Planning gereed
7.3 Afval				
IPS Uitbreiding / herinrichting mi	1.750.000	139.008	1.610.992	12/2024
7.4 Milieubeheer				
IPI Adv. saner. woningen tegen gel	26.700	-208.188	234.888	12/2025
IPI Bouw C2C woning Groote Hoeven	50.000	528.851	-478.851	12/2025
IPI Beleidsnota Duurzaamheid	67.500	44.486	23.014	12/2024
IPI Trans.visie Warmte, Wijk, Ener	417.408	221.717	195.691	12/2024
IPI Schone lucht akkoord	25.000	-	25.000	12/2024
IPI Opstellen Natuurvisie	75.000	-	75.000	12/2024
IPI Onderz.haalb.pub.ontwikkel	75.000	-	75.000	12/2024
IPI Procesonderst. Agrar. Sector	75.000	2.278	72.722	12/2024
8.1 Ruimtelijke ordening				
IPI Aanpak buitengebied	4.246.010	3.371.058	874.952	12/2025
IPI Invoeren nieuwe omgevingswet	1.950.000	1.990.626	-40.626	12/2025
IPI Sloopsubsidie buitengebied	50.000	39.424	10.576	12/2024
IPI Bestemmingsplan bedrijventerrein	125.000	70.295	54.705	12/2024
IPI Bestemmingsplan legalisering m	40.000	-	40.000	12/2024
8.3 Ruimte en leefomgeving				
IPI Versn. woningbouw	160.000	77.686	82.314	12/2024
IPI Opstellen Woonzorgvisie	45.000	4.200	40.800	12/2024
Totaal investeringskredieten	49.993.026	14.019.724	35.973.302	

Prestatie-indicatoren

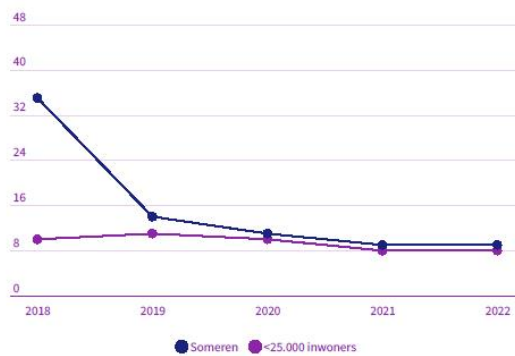

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Veiligheid

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

Halt | 2018 - 2022

Economie

Functiemenging

52,8%

Someren

49,3%

<25.000 inwoners

Meerdere bronnen | 2022

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inw.15 t/m 64jr

200,7

Someren

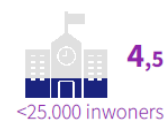
180,3

<25.000 inwoners

LISA | 2022

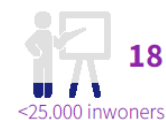
Onderwijs

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

DUO/Ingrado | 2022

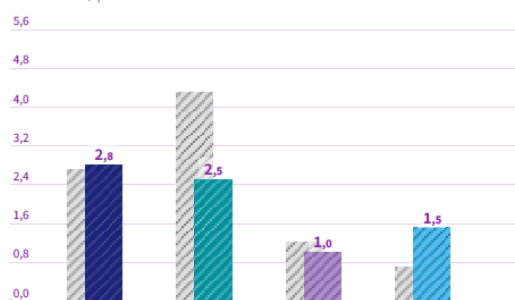
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

DUO/Ingrado | 2022

Misdrijven

Someren, per 1.000 inwoners

● Geweldd misdrijven ● Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)
● Diefstallen uit woning ● Winkeliefstallen | <25.000 inwoners | Voorlopig
CBS | 2022

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

0,9%

Someren

1,5%

<25.000 inwoners

DUO/Ingrado | 2021

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

51,7%

Someren

Geen data

<25.000 inwoners

Meerdere bronnen | 2020

Sociaal domein

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

735,8

Someren

694,5

<25.000 inwoners

Meerdere bronnen | 2022

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

Someren

63

<25.000 inwoners

113

CBS | 2021

Jongeren met een delict voor de rechter

1%

Someren

1%

<25.000 inwoners

CBS | 2021

Achterstand onder jeugd

Someren

4%

3%

2%

1%

0%

● Kinderen in uitkeringsgezin ● Werkloze jongeren | <25.000 inwoners

CBS | 2021

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

27,9%

Someren

Geen data

<25.000 inwoners

berekening | 2021

Netto arbeidsparticipatie

74,7%

Someren

72,9%

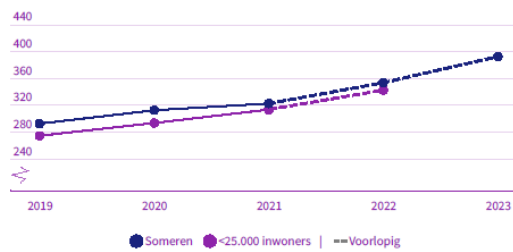
<25.000 inwoners

CBS | 2022

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde

x €1.000

CBS | 2019 - 2023

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

Someren

187,8

<25.000 inwoners

215,6

cbs_reint | 2021

Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

17,2

Someren

8,9

<25.000 inwoners

BAG/ABF | 2022

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

47,2 *

Someren

142,1 *

<25.000 inwoners

cbs_reint | 2022 | *Voorlopig

Demografische druk

Someren

70,6%

<25.000 inwoners

80,5%

CBS | 2023

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

Someren

8,7

<25.000 inwoners

12,1

CBS | 2022

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 774

Someren

Geen data

<25.000 inwoners

COELO | 2022

Jongeren met jeugdbescherming

0,6%

Someren

Geen data

<25.000 inwoners

CBS | 2022

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 815

Someren

Geen data

<25.000 inwoners

COELO | 2022

Jongeren met jeugdreclassering

Geen data

Someren

Geen data

<25.000 inwoners

CBS

Clënten met een maatwerkarrangement Wmo

per 10.000 inwoners

580

Someren

Geen data

<25.000 inwoners

CBS GMSD Wmo | 2022